

ZAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR LXVIII/464/24
RADY MIEJSKIEJ w STRZELECKACH
Z DNIA 18 STYCZNIA 2024

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY STRZELECKI
NA LATA 2024-2030

2024

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII.....	5
1. PODSTAWY PRAWNE	5
2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE	6
II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	16
III. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE. OBSZARY PROBLEMOWE	17
1. UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE	17
2. POTENCJAŁ GOSPODARCZY I PROBLEM BEZROBOCIA	25
3. PRZEZWYCIĘŻANIE TRUDNYCH SYTUACJI ŻYCIOWYCH I WSPIERANIE RODZIN... ..	30
4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROCES STARZENIA SIĘ	40
5. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.....	45
6. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC DOMOWA	51
7. EDUKACJA I WYCHOWANIE, OPIEKA NAD DZIEĆMI DO LAT 3.	56
8. KULTURA, SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA	57
9. EKONOMIA SPOŁECZNA I SOLIDARNA	60
10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	63
11. KWESTIA UCHODźCÓW	65
12. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”	66
13. ANALIZA SWOT	81
14. WNIOSKI Z DIAGNOZY	85
IV. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	88
V. PROGRAMY I PROJEKTY.....	100
VI. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII.....	104
SPIS TABEL I WYKRESÓW	108

WPROWADZENIE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest jednym z podstawowych narzędzi służących na poziomie lokalnym realizacji polityki społecznej. Przedstawia koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji tej polityki, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strzeleczerki została przygotowana na lata 2024-2030. Powstała w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Strzeleczerkach w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, poza przedstawicielami sektora pomocy społecznej, przedstawiciele oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy gminy.

Strategia ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie globalnym, europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z sześciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje ogólną charakterystykę gminy, z kolei trzecia część zawiera diagnozę sytuacji społecznej na jej terenie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Ubóstwo i wykluczenie społeczne;*

Potencjał gospodarczy i problem bezrobocia; Przewyciężanie trudnych sytuacji życiowych i wspieranie rodzin, Sytuacja demograficzna i Proces starzenia się, Zdrowie i problem niepełnosprawności; Uzależnienia i przemoc domowa; Edukacja i Wychowanie, Opieka nad dziećmi do lat 3.; Kultura, Sport, Rekreacja i Turystyka; Ekonomia społeczna i solidarna; Bezpieczeństwo publiczne; Kwestia uchodźców.

W czwartej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W piątej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Szósta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Istniejące obecnie ogromne zapotrzebowanie na myślenie i działanie strategiczne wymaga podkreślenia, że przygotowanie strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Za jego skuteczność odpowiedzialni są lokalni politycy, działacze, przedstawiciele instytucji gminnych współpracujący z administracją rządową i samorządową szczebla ponadgminnego, a także z przedstawicielami sektora prywatnego (tzw. „drugiego sektora”) oraz sektora ekonomii społecznej i solidarnej (tzw. „trzeciego sektora”). Tylko bowiem skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strzeleczyki na lata 2024-2030 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe,
- ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strzeleczerki na lata 2024-2030 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu globalnym, europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027,
- Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027,

- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- Wojewódzka Strategia w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2016-2025,
- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2025,
- Strategia Rozwoju Gminy Strzeleczerki do 2030 roku.

Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju jest przyjętym przez Organizację Narodów Zjednoczonych programem działań, definiującym model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

Dokument obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań. Cele te są następujące: 1. Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie, 2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo, 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt, 4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie, 5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt, 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi, 7. Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie, 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi, 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność, 10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami, 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu, 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji, 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom, 14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony,

15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej, 16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu, 17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Polska perspektywa działań na rzecz Agendy 2030 została sformułowana w **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju**, która stanowi instrument elastycznego zarządzania głównymi procesami rozwojowymi kraju, wskazując cele i niezbędne działania, instrumenty realizacyjne i kluczowe projekty zapewniające jej wdrożenie. Dokument ustala także system koordynacji, wyznaczając role poszczególnym podmiotom publicznym oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki i społeczeństwem.

Strategia przedstawia nowy model rozwoju, tj. rozwój odpowiedzialny, czyli taki, który budując siłę konkurencyjną z wykorzystaniem nowych czynników wzrostu, zapewnia udział i korzyści wszystkim grupom społecznym zamieszkującym różne miejsca naszego kraju. Jednocześnie w nowym modelu potrzeby obecnego pokolenia będą realizowane bez umniejszania szans przyszłych pokoleń.

Głównym celem wszystkich działań i przedsięwzięć przewidzianych w dokumencie jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Oczekiwanym efektem realizacji strategii będzie zwiększenie zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat.

Celem głównym dokumentu Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięcie

tego celu uzależniono od podjęcia działań w trzech obszarach strategicznych: konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa. W każdym z tych obszarów strategicznych zostały określone strategiczne cele rozwojowe, które uzupełniono sprecyzowanymi kierunkami interwencji.

Do celów rozwojowych zaliczono następujące cele: 1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji, 2. Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym, 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki, 5. Stworzenie Polski Cyfrowej, 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”, 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska, 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, 9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego, 10. Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej, 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 roku, w którym odzwierciedlenie znajdują określone w filarze „rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony” postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Strategia jest punktem odniesienia dla Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, będąc zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej, zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie

podejście ma się przełożyć na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.

Jednym z celów dokumentu jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo; wskazano w nim obszary strategicznej interwencji, które otrzymają szczególne wsparcie (tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).

Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. Istotny nacisk położono w niej również na rozwijanie kompetencji administracji publicznej w zakresie prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspierania powiązań pomiędzy lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki. W tym kontekście zakładając zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej, stworzono w dokumencie warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027 określa strategię wykorzystania funduszy europejskich w ramach polityk unijnych: polityki spójności i wspólnej polityki rybołówstwa w Polsce w latach 2021-2027. Budżet dla Polski wynosi 76 mld euro.

Polityka spójności na lata 2021-2027 ma obejmować następujące fundusze: Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) i Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Około 60% funduszy z polityki spójności przekazanych zostanie do programów krajowych, m.in. z obszaru infrastruktury i środowiska, badań i wsparcia innowacyjności, rozwoju cyfrowego. Pozostałe 40% otrzymają programy regionalne w poszczególnych województwach.

Umowa Partnerstwa zakłada kontynuację realizacji dotychczasowych programów krajowych, szesnastu programów regionalnych oraz programów współpracy transgranicznej i transnarodowej.

Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027

stanowi kolejny etap do dalszego rozwoju społecznego i gospodarczego kraju. Program służy realizacji wsparcia na rzecz m.in. poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

Cele Programu zakładają: wsparcie samozatrudnienia poprzez udzielanie preferencyjnych pożyczek na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, rozwój potencjału instytucji i służb rynku pracy, wpieranie przedsiębiorców, innych pracodawców oraz ich pracowników w obszarach kluczowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, poprawę jakości systemów kształcenia oraz rozwój edukacji włączającej, wspieranie procesu uczenia się przez całe życie, w tym kompetencji cyfrowych osób dorosłych, wsparcie systemu szkolnictwa wyższego, w tym w dostosowaniu oferty do wyzwań związanych z cyfrową i zieloną transformacją, wspieranie instytucji odpowiedzialnych za integrację społeczno-zawodową migrantów, rozwój potencjału instytucji działających w sferze integracji społecznej, usług społecznych i ekonomii społecznej, rozwój opieki nad najmłodszymi dziećmi m.in. poprzez tworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. i podnoszenie kompetencji kadr w tym obszarze zapewnienie równych szans dla osób z niepełnosprawnościami, wsparcie systemu ochrony zdrowia, w tym kształcenie podyplomowe lekarzy, pielęgniarek, położnych oraz innych zawodów związanych z ochroną zdrowia, budowanie potencjału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, rozwój innowacji społecznych i upowszechnianie przetestowanych rozwiązań. Planowany budżet Programu wynosi 21,7 mld zł, a wkład Unii Europejskiej: 18 mld zł.

Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 to program, który obejmuje pomoc żywnościową w formie paczek żywnościowych lub posiłków oraz realizację działań towarzyszących (np. warsztaty, doradztwo), które mają na celu poprawę sytuacji osób potrzebujących i najuboższych. Budżet całego programu wynosi 2,7 mld zł, a wkład Unii Europejskiej 2,4 mld zł.

Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 jest jednym z szesnastu programów regionalnych, służących finansowaniu inwestycji na terenie województw.

Kwota będąca w dyspozycji Opolskiego wynosi 966,6 mln euro i uwzględnia dwa źródła finansowania programu: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (690,1 mln euro) i Europejski Fundusz Społeczny Plus (276,4 mln euro). Obszary interwencji w ramach EFRR obejmują: niską emisję i mobilność, efektywność energetyczną, gospodarkę wodno-ściekową, gospodarkę o obiegu zamkniętym, bioróżnorodność, dziedzictwo kulturowe, kulturę i turystykę, a w ramach EFS Plus – edukację przedszkolną, kształcenie ogólne, edukację włączającą, wsparcie rodziny i pieczy zastępczej, profilaktykę zachowań społecznych dzieci i młodzieży, usługi zdrowotne dla osób starszych, usługi społeczne dla osób niesamodzielnych i opiekę długoterminową.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030 jest dokumentem, który określa ramy strategiczne dla działań służących dalszemu ograniczaniu ubóstwa, rozwijaniu usług społecznych oraz wspieraniu integracji społecznej.

Głównym celem przyjętej polityki publicznej jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Określone w dokumencie priorytety i działania koncentrują się na następujących obszarach: przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie bezdomności, rozwijanie usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, wspieranie osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej oraz wspieranie integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Dokument ustanawiając ramy strategiczne tak dla działań ogólnokrajowych, jak i regionalnych, umożliwia planowanie i realizację przedsięwzięć w obszarze przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, finansowanych zarówno ze środków krajowych, jak i z funduszy europejskich, przewidzianych w perspektywie finansowej na lata 2021-2027.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej jest dokumentem służącym realizacji celów dotyczących rozwoju ekonomii społecznej wyznaczonych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz w strategiach zintegrowanych. Dokument porządkuje kierunki interwencji publicznej i działań wpływających na możliwości wykorzystania aktywności podmiotów sektora ekonomii społecznej, w tym spółdzielni, jako instrumentu aktywnej polityki społecznej oraz polityki rozwoju społecznego i lokalnego.

W programie przedstawiono przede wszystkim plany i działania realizowane przez administrację rządową na szczeblu krajowym oraz kompleksową strukturę systemu wsparcia ekonomii społecznej na poziomie regionalnym, z uwzględnieniem roli innych przedstawicieli sektora administracji rządowej, a także jednostek samorządu terytorialnego i sektora ekonomii społecznej i solidarnej.

Działania przewidziane w dokumencie ujęto w czterech obszarach tematycznych: 1. Solidarna wspólnota lokalna (obejmuje priorytety dotyczące rozwoju usług społecznych i włączenie podmiotów ekonomii społecznej w rozwój lokalny), 2. Solidarny rynek pracy (zawiera priorytety dotyczące wspierania reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w jednostkach reintegracyjnych, aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych i starszych w podmiotach ekonomii społecznej oraz tworzenie miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w przedsiębiorstwach społecznych), 3. Konkurencyjna przedsiębiorczość społeczna (obejmuje priorytety zakładające zwiększenie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej oraz wsparcie w rozwoju profesjonalizacji i współdziałania podmiotów ekonomii społecznej współpracę międzysektorową), 4. Solidarne społeczeństwo (zawiera priorytety obejmujące kształtowanie wśród młodzieży pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej i budowę marki ekonomii społecznej).

Wojewódzka Strategia w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2016-2025 jest dokumentem, który wyznacza kierunki rozwoju regionalnej polityki społecznej. Zawiera on m.in. diagnozę sytuacji społeczno-ekonomicznej województwa opolskiego i wyznacza cele i działania do realizacji.

Cele operacyjne zakładają: wzmocnienie funkcji opiekuńczej i wychowawczej rodzin oraz systemu pieczy zastępczej, wsparcie dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej, zwiększenie bezpieczeństwa publicznego

i socjalnego rodzin, rozwój usług senioralnych, zwiększenie udziału osób starszych w życiu społecznym (aktywny udział w działaniach instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, wolontariacie), zwiększenie świadomości społecznej i zmianę postaw wobec problemów starości i starzenia się, ograniczenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego wśród niepełnosprawnych mieszkańców województwa, zwiększenie udziału sektora ekonomii społecznej oraz innych organizacji pozarządowych w realizacji zadań reintegracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, sprzyjającą integracji społecznej zmianę postaw społecznych wobec tych osób, rozwój usług aktywizacji społecznej i zawodowej osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, partnerstwo i współpracę oraz usprawnienie koordynacji działań na rzecz włączenia społecznego, promocję ekonomii społecznej w regionie, rozwój systemu wsparcia ekonomii społecznej oraz rozwój partnerstwa i otoczenia na rzecz ekonomii społecznej.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2025 jest dokumentem, w którym na podstawie diagnozy najważniejszych problemów społecznych w powiecie krapkowickim, wyznaczono cele i działania służące rozwiązywaniu problemów społecznych na jego terenie.

Wyznaczone cele operacyjne zakładają: wychodzenie klientów pomocy społecznej z bezrobocia, kompleksowe wspieranie rodzin naturalnych z dziećmi, zapewnienie profesjonalnej pomocy w postaci poradnictwa specjalistycznego rodzinom dotkniętym kryzysem, organizowanie dzieciom zastępczych form opieki, zwiększanie szans powrotu dziecka do rodziny naturalnej, wspieranie pełnoletnich wychowanków zastępczych form opieki, zapewnienie sprawnie działającego systemu informacyjnego o możliwościach wspierania osób starszych i niepełnosprawnych, zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych, opieki medycznej i rehabilitacji dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz przeciwdziałanie uzależnieniom i ich następstwom oraz przemocy w rodzinie.

Strategia Rozwoju Gminy Strzeleczyki do 2030 roku jest podstawowym dokumentem planistycznym w gminie, który na podstawie diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej wyznacza kierunki jej rozwoju.

Do kierunków działań istotnych z punktu widzenia niniejszego dokumentu zaliczono m.in.: podnoszenie kwalifikacji zawodowych mieszkańców, wspieranie działań związanych z aktywizacją zawodową osób w wieku 25-34 lat oraz mających

na celu zwiększenie adaptacji do nowych zawodów, tworzenie sprzyjających warunków do rozpoczęcia działalności gospodarczej, zapewnienie wsparcia instytucjonalnego, pomoc i ułatwienie dostępu do informacji o możliwościach pozyskania środków na utworzenie lub rozwój firmy, uzbrojenie terenów inwestycyjnych w niezbędną infrastrukturę, pomoc organizacyjno-doradczą lokalnym przedsiębiorcom, działania promujące przedsiębiorczość wśród młodych ludzi, doradztwo w zakresie pozyskiwania dofinansowań dla przedsiębiorców lokalnych oraz na rozwój gospodarstw rolnych, stworzenie mechanizmów pomocowych, które zachęcą młodych do trwałego zamieszkania w gminie, wspieranie działalności Gminnego Ośrodka Kultury, przebudowę budynku Domu Kultury w Kujawach, organizację imprez kulturalnych i sportowych, pomoc w organizacji większej liczby festynów i imprez lokalnych w sołectwach, modernizację obiektów świetlic wiejskich oraz domów kultury wraz z wyposażeniem scenicznym, udoskonalenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, organizację kursów dla dzieci, młodzieży oraz nauczycieli, budowę kolejnych miejsc rekreacyjno-wypoczynkowych do spędzania wolnego czasu dla mieszkańców gminy, rozszerzenie oferty zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży, modernizację i budowę obiektów sportowo-rekreacyjnych, jak place zabaw, siłownie napowietrzne, altany, wyznaczenie ścieżek rowerowych oraz wytyczenie szlaków turystycznych, budowę ścieżek ekologicznych w gminie, modernizację budynków oświatowych, wykorzystanie potencjału turystycznego gminy, wspieranie dotychczasowych baz noclegowych i gastronomicznych, jak i otwieranie nowych punktów noclegowych i gastronomicznych, organizację systemu doradztwa dla organizacji pozarządowych w zakresie rozwijania i finansowania ich działalności programowej, organizację warsztatów, konferencji, szkoleń dla lokalnych liderów aktywności obywatelskiej, utworzenie funduszu obywatelskiego gminy dla finansowego wspierania inicjatyw społecznych i obywatelskich, wspieranie integracji społeczności lokalnych ze szczególnym uwzględnieniem integracji poszczególnych sołectw gminy, wspieranie przedsiębiorców socjalnych i partnerstwa publiczno-prywatnego oraz współpracę z Aglomeracją Opolską.

II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Strzelecckiej jest gminą miejsko-wiejską, położoną w województwie opolskim, w powiecie krapkowickim. W obrębie powiatu krapkowickiego sąsiaduje z gminami Gogolin i Krapkowice, a także gminami Biała i Głogówek z powiatu prudnickiego i gminą Prószków w powiecie opolskim. Od 2006 r. w gminie funkcjonuje język niemiecki jako język pomocniczy.

Gmina zajmuje powierzchnię 117,26 km², co stanowi 26,51% powierzchni powiatu. W jej skład wchodzi miasto Strzelecckiej oraz następujące sołectwa: Dobra, Dziedzice, Komorniki, Kujawy, Łowkowice, Moszna, Pisarzowice, Raclawicki, Smolarnia, Strzelecckiej, Ścigów, Wawrzyńcowice, Zielina. Siedzibą władz gminy jest miasto Strzelecckiej.

Obszar gminy położony jest w Kotlinie Raciborskiej, będącej częścią Niziny Śląskiej. Krajobraz gminy jest urozmaicony, w północnej części silnie zalesiony, gdzie „Bory Niemodlińskie” stanowią obszar chronionego krajobrazu. W gminie wyłoniono 21 pomników przyrody. Krajobraz gminy urozmaicają rzeki Osobłoga i Biała, a także potoki Bronowicki, Rzymkowicki i Urszulanowicki. Lustra wody dopełniają cztery duże stawy: dwa w Mosznej i dwa w parku w Dobrej.

Strzelecckiej leżą 10 km od Krapkowic, 26 km od Prudnika, a niespełna 35 km dzieli je od stolicy województwa – Opola. W odległości około 30 km znajduje się granica z Republiką Czeską.

Przez Strzelecckiej przebiegają drogi wojewódzkie nr 409 Dębina – Strzelce Opolskie i nr 414 Dębina – Prudnik. Odległość od autostrady A4 (poza terenem gminy) wynosi 12 km. System komunikacyjny gminy uzupełniają sieci dróg powiatowych oraz gminnych. Długość gminnych dróg publicznych wynosi 48,9 km, wszystkie utwardzone. Przez Strzelecckiej prowadzi także linia kolejowa relacji Prudnik – Krapkowice, obecnie nieczynna dla ruchu pasażerskiego.

Historię gminy dokumentują zachowane zabytki, świadczące o jego długiej historii i kulturze. Istnienie Strzeleczek jako miasta i parafii potwierdzają źródła z 1327 r. Najważniejszymi zabytkami w gminie są: Zespół pałacowo-parkowy w Mosznej, Zespół pałacowo-parkowy w Łowkowicach, XVII-wieczny Pałac w Pisarzowicach, a także liczne zabytki sakralne, jak: barokowy Kościół parafialny pw. św. Marcina w Strzelecckiej, Kościół parafialny pw. św. Michała Archanioła w Pisarzowicach, Kościół parafialny pw. św. Marii Magdaleny w Raclawickiej, neogotycki Kościół pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny w Komornikach,

renesansowy Kościół parafialny pw. św. Trójcy w Kujawach, neogotycki kościół w Dobrej, zabytkowe kapliczki, dzwonnice i krzyże w różnych miejscowościach gminy. Gminę licznie zamieszkuje mniejszość niemiecka oraz Ślązacy. Mieszkańcy posługują się gwarą prudnicką, będącą odmianą dialektu śląskiego.

III. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE.

OBSZARY PROBLEMOWE

1. UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

Ubóstwo odnosi się do osób, rodzin lub grup, których zasoby – materialne, kulturowe i społeczne są ograniczone w stopniu wykluczającym je z normalnego sposobu życia w kraju, w którym mieszkają. Wyróżnia się dwie postaci ubóstwa: absolutne i relatywne. Ubóstwo absolutne definiowane jest jako niemożność zaspokojenia potrzeb uznawanych za podstawowe, natomiast ubóstwo relatywne jest przedstawiane jako forma nadmiernej nierówności społecznej.

Wykluczenie jest sytuacją oznaczającą niemożność uczestnictwa w życiu społecznym na jego wielu płaszczyznach – w życiu gospodarczym, politycznym i kulturowym poprzez brak dostępu do zasobów, dóbr i instytucji lub ograniczenie praw. Wykluczenie dotyka i może dotyczyć m.in. osoby w kryzysie bezdomności, starsze, samotne, z niepełnosprawnościami, w konflikcie z prawem, naruszające normy społeczne, ubogie, o ograniczonym dostępie do informacji.

Działania przeciwdziałające ubóstwu i wykluczeniu zawarte są m.in. w Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030". Głównym ich założeniem jest tworzenie dla ludzi borykających się z ubóstwem i wykluczeniem perspektyw, szans i sposobności oraz zasobów, które przywrócą im możliwości pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Dla efektywnego podjęcia działań zaradczych istotne jest ustalenie źródeł problemu, a te w przypadku ubóstwa znajdują się zarówno w czynnikach ekonomicznych, jak i pozaekonomicznych. W literaturze przedmiotu przyczyny ubóstwa są podzielone na trzy grupy: osobowe, subiektywne oraz obiektywno-strukturalne. Przyczyny należące do pierwszej grupy są niezależne od jednostki i zalicza się do nich kalectwo, niepełnosprawność umysłową i fizyczną, choroby długotrwałe czy podeszły wiek. Osoby znajdujące się w tej grupie trafiły tam m.in.

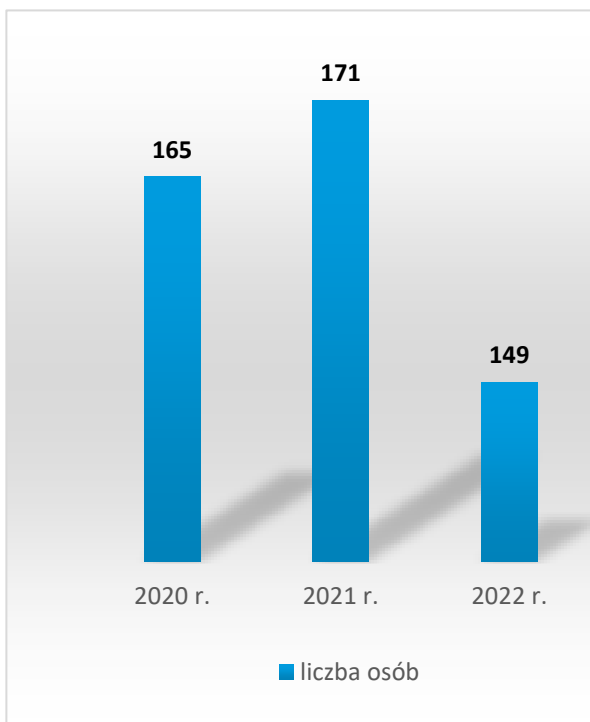
poprzez wady wrodzone, choroby czy w wyniku tragicznych zdarzeń losowych i nie są w stanie zapewnić sobie minimum egzystencji oraz brać swobodnego udziału w życiu społecznym. Druga grupa to obszar czynników subiektywnych, do której należą przyczyny zależne od jednostki. Zaliczamy do niej postawy i cechy charakteru osób dotkniętych przez ubóstwo, a są to m.in.: odmienny system wartości od powszechnie obowiązującego w danej społeczności, brak zasad, niechęć do pracy, a także do nauki, nieuczciwość, niezaradność i niegospodarność, lenistwo. Grupa trzecia to przyczyny obiektywno-strukturalne – niezależne od woli jednostki czy grupy. Zalicza się do niej pomoc udzielaną przez państwo, gdyż poprzez świadczenia socjalne lub inne działania społeczeństwo może także utracić motywację do pracy i kształcenia się.

Ubóstwo i wykluczenie mogą mieć podobne przyczyny, zwykle różnorodne występujące na poziomie bliższym jednostce i rodzinie oraz odnoszące się do całych społeczeństw. Zagrożeniami są m.in.: starość, niepełnosprawność, choroby, śmierć w rodzinie, rozwód, konflikt z prawem, wychowanie się w rodzinie dysfunkcyjnej, z niskimi zasobami materialnymi i kulturowymi; dyskryminujące zachowania w miejscu pracy, zderzenie z negatywnymi stereotypami (z uwagi na płeć, pochodzenie, religię, kolor skóry)

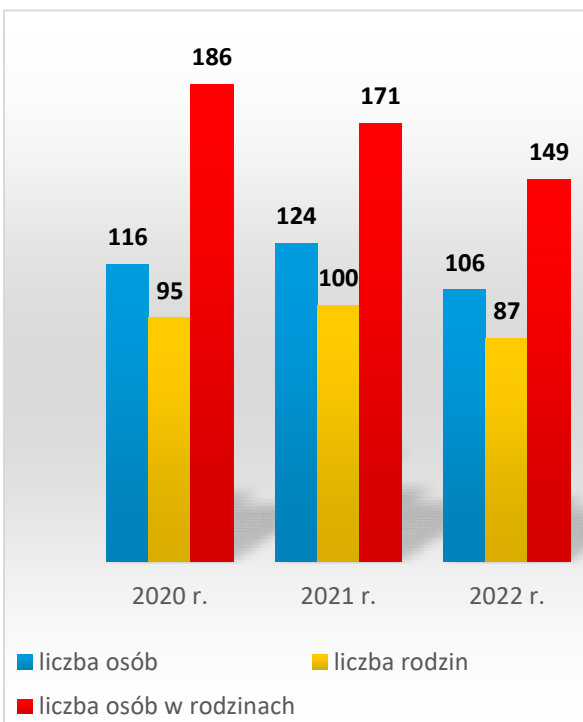
Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2020 r. poniżej minimum egzystencji żyło prawie 2 mln Polaków. Zasięg skrajnego ubóstwa wzrósł w 2020 r. do poziomu 5,2% z 4,2% w 2019 r. Biorąc pod uwagę liczbę ludności Polski w 2019 i 2020 r., wspomniane wskaźniki przekładają się na wzrost liczby osób objętych skrajnym ubóstwem o około 377 tys. W grupie wiekowej 0-17 lat, której liczebność w 2020 r. wyniosła 6.954.000, liczba osób objętych skrajnym ubóstwem była równa 410.286 (wskaźnik 5,9%). Populacja Polaków w wieku 18-64 lata wyniosła 22.771.000 – wśród nich ubóstwo skrajne dotyczyło 1.161.321 osób (wskaźnik 5,1%). Liczba ludności po 65. roku życia wyniosła 7.120.000, co przełożyło się na 313.280 seniorów żyjących w skrajnym ubóstwie (wskaźnik 4,4%). Z uwagi na obecną sytuację geopolityczną i spodziewaną recesję można przypuszczać, że wzrośnie zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej.

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie.

Wykres 1. Osoby w gminie, którym w latach 2020-2022 udzielono pomocy i wsparcia

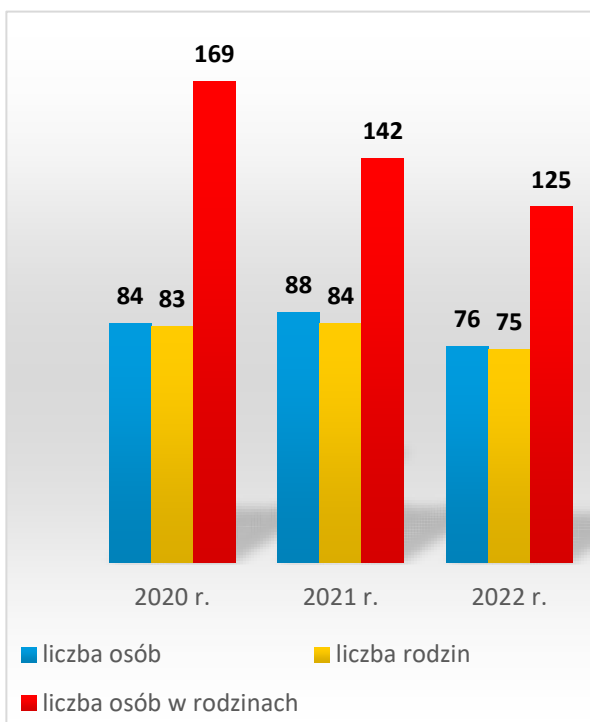

Wykres 2. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2020-2022 przyznano świadczenie

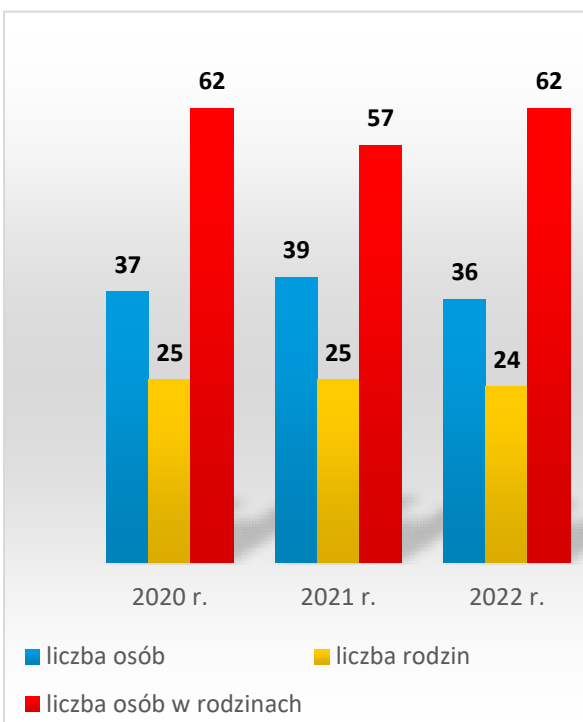

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczerkach.

Wykres 3. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2020-2022 przyznano świadczenie pieniężne

Wykres 4. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2020-2022 przyznano świadczenie niepieniężne

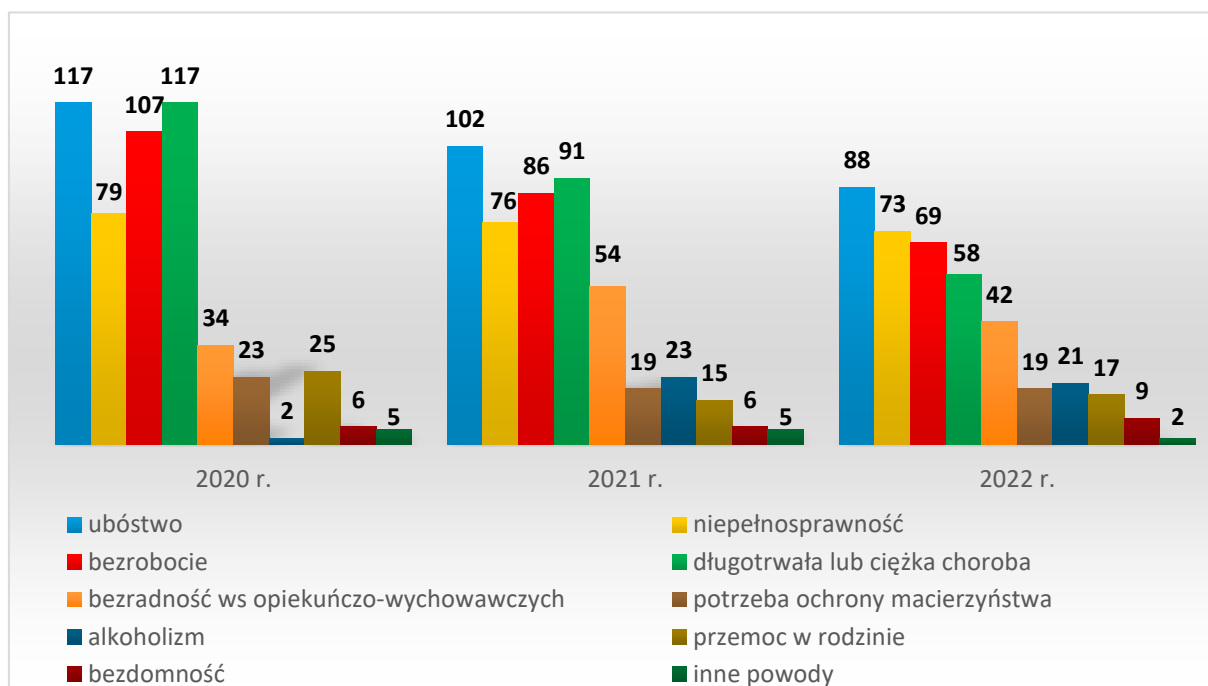

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczerkach.

W 2022 r liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w gminie Strzeleczerki, była niższa niż w latach 2020-2021 (165 w 2020 r., 171 w 2021 r., 149 w 2022 r.). Systematycznie spadała liczba osób w rodzinach, które otrzymały świadczenie (z 186 w 2020 r. do 149 w 2021 r.) i świadczenie pieniężne (z 169 w 2020 r. do 125 w 2022 r.), a niewielkim wahaniom ulegała liczba osób w rodzinach, które pobierały świadczenie niepieniężne (62 w 2020 r., 57 w 2021 r., 62 w 2022 r.). Jednocześnie stale zwiększała się liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy (z 95 w 2020 r. do 102 w 2022 r.).

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w latach 2020-2022 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny żyjące w ubóstwie, dotknięte niepełnosprawnością, bezrobociem i długotrwałą lub ciężką chorobą oraz mające trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2020-2022 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczerkach.

W latach 2020-2022 systematycznie spadała liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie z powodu ubóstwa (ze 117 w 2020 r. do 88 w 2022 r.), bezrobocia (ze 107 w 2020 r. do 69 w 2022 r.), niepełnosprawności (z 79 w 2020 r. do 73 w 2023 r.) oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby (ze 117 w 2020 r. do 58 w 2022 r.). Po wzroście w 2021 r., rok później spadła liczba beneficjentów mających

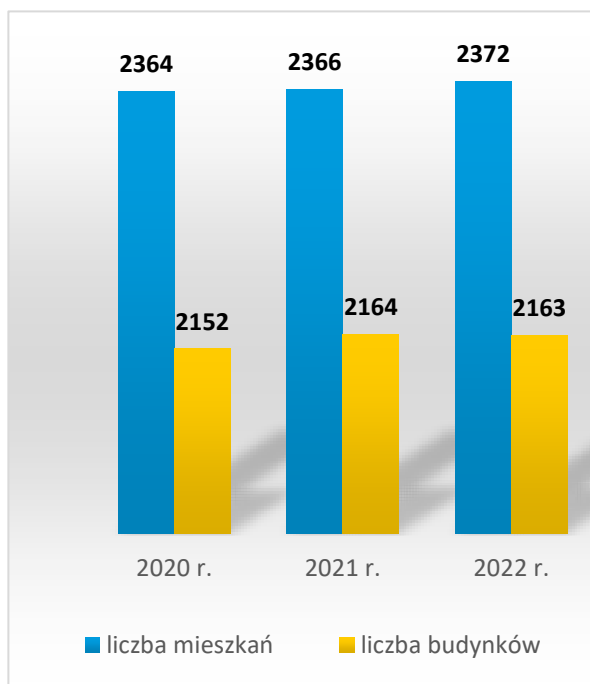
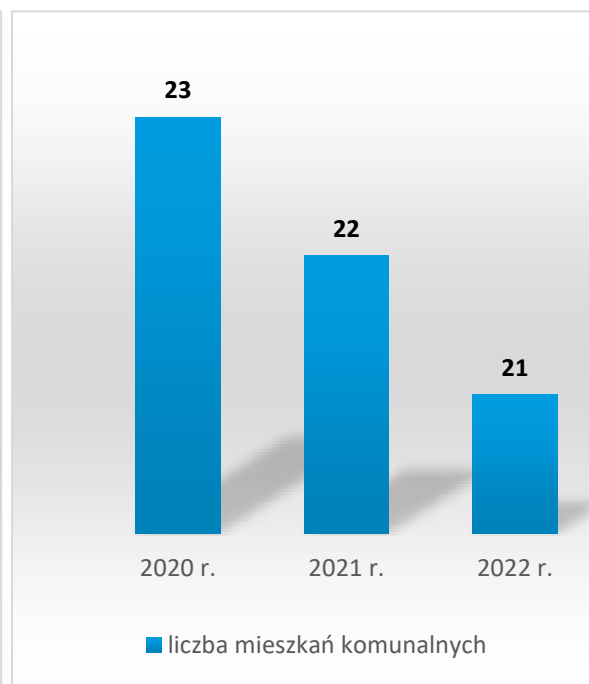
trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (34 w 2020 r., 54 w 2021 r., 42 w 2022 r.). W latach 2021-2022 liczba odbiorców wsparcia doznających przemocy była niższa niż w 2020 r. (25 w 2020 r., 15 w 2021 r., 17 w 2022 r.), a liczba osób w rodzinach zmagających się z problemem alkoholizmu znacznie wyższa (2 w 2020 r., 21 w 2021 r., 23 w 2022 r.). Jednocześnie na zbliżonym poziomie pozostawała liczba beneficjentów wymagających ochrony macierzyństwa i wielodzietności (23 w 2020 r., po 19 w latach 2021-2022).

Według badań Głównego Urzędu Statystycznego, w 2021 r. 20% Polaków żyło poniżej relatywnej granicy ubóstwa; znaczna większość z nich to osoby starsze i rodziny wielodzietne. Skala ta sprawia, że wiele rodzin nie jest w stanie samodzielnie zabezpieczyć swoich potrzeb mieszkaniowych na odpowiednim poziomie – Polska ma jeden z najniższych wskaźników liczby mieszkań na 1.000 mieszkańców (392) wśród krajów Unii Europejskiej. Z danych Eurostatu wynika z kolei, że na każdego mieszkańca Polski przypada 1,2 pokoju – to jeden z najgorszych wyników wśród krajów Wspólnoty. Blisko 37% Polaków mieszka w przeludnionych mieszkaniach.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2020-2022 liczba mieszkań w gminie zwiększała się nieznacznie z roku na rok (z 1.133 w 2020 r. do 1.140 w 2022 r.). Z kolei z informacji Urzędu Gminy Strzeleczerki wynika, że w latach 2020-2022 liczba mieszkań komunalnych pozostających w zasobach gminy była na tym samym poziomie (po 21 w każdym roku), podobnie jak liczba wyodrębnionych spośród nich mieszkań socjalnych (po 7 w każdym roku).

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2021 r. większość mieszkań w gminie była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, ustępu spłukiwanego, łazienki i centralnego ogrzewania. Do sieci wodociągowej podłączonych było 97,1% mieszkań w gminie, ustęp spłukiwany i łazienkę posiadało odpowiednio 96,4% i 91,9% mieszkań, a centralne ogrzewanie 74,6% mieszkań w gminie. Z kolei z sieci gazowej korzystało jedynie 0,2% mieszkań.

Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 6. Mieszkania w gminie w latach 2020-2022**Wykres 7. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2020-2022**

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny oraz Urząd Gminy Strzeleczerki.

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe oraz dodatki energetyczne. W 2022 r. dodatkowo, w ramach tarczy antyinflacyjnej, wypłacano dodatek osłonowy dla gospodarstw domowych mających szczególne problemy w związku ze znaczącym wzrostem cen towarów i usług, zwłaszcza cen energii elektrycznej i paliw. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe, energetyczne i osłonowe przyznane w gminie w latach 2020-2022

	2020 r.	2021 r.	2022 r.
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	1	1	1
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	960	1.957	1.419
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki energetyczne	1	0	0
wartość przyznanych dodatków energetycznych (w zł)	10	0	0
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki osłonowe	X	X	
wartość przyznanych dodatków osłonowych (w zł)	X	X	

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczerkach.

Problem ubóstwa i wykluczenia w szczególny sposób dotyka osoby będące w kryzysie bezdomności. Bezdomność wynika z wielu, często nakładających się na siebie przyczyn – zwykle jest to rozpad rodziny, uzależnienia, brak pracy, przemoc domowa, zadłużenia i eksmisja, nierzadko zaburzenia osobowości.

Z „Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych”, które odbyło się w nocy z 13 na 14 lutego 2019 r., wynika, że w Polsce z problemem bezdomności zmagają się ok. 30,3 tys. osób – 82,1% stanowią mężczyźni, 14,6% kobiety, a pozostałe 3,3% dzieci. Zdecydowana większość z nich – 80% – przebywa w różnego rodzaju placówkach, a blisko 20% w miejscach niemieszkalnych, czyli np. w pustostanach, altanach działkowych, garażach. Ostatnie badania wykazały, że coraz częściej bezdomnością zagrożeni są młodzi ludzie opuszczający placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej, młodzieżowe ośrodki wychowawcze oraz młodzież z rodzin defaworyzowanych.

Udzielanie schronienia, zapewnianie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom w kryzysie bezdomności to zadanie własne gmin. Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób w kryzysie bezdomności i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

W gminie Strzeleczerki zjawisko bezdomności występuje, a pomoc osobom nim zagrożonym i dotkniętym świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczerkach. Osobom w kryzysie bezdomności udzielane są świadczenia pomocy społecznej w formie zasiłków celowych, okresowych i stałych, a także są one kierowane do placówek zapewniających schronienie.

W 2022 r. liczba osób objętych pomocą społeczną w gminie z powodu bezdomności była wyższa niż w latach 2020-2021 (po 6 w latach 2020-2021, 9 w 2022 r.). W analizowanym okresie pomoc w formie schronienia była udzielana odpowiednio 3, 7 i 8 mieszkańcom gminy, a koszty utrzymania w schroniskach rosły z roku na rok (44.349 zł w 2020 r., w tym 23.790 zł za schronienie z usługami opiekuńczymi, 52.230 zł w 2021 r., w tym 27.720 zł za schronienie z usługami opiekuńczymi, 100.816 zł w 2022 r., w tym 45.864 zł za schronienie z usługami opiekuńczymi). Osoby w kryzysie bezdomności GOPS kieruje do następujących placówek: Schronisko dla osób bezdomnych im. św. Brata Alberta w Bielicach (Bielice 127, 48-316 Łambinowice), Schronisko dla osób bezdomnych „Markot”

w Kędzierzynie-Koźlu (ul. Zielna 11 47-230 Kędzierzyn-Koźle), Schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi w Bielicach (Bielice 127, 48-316 Łambinowice).

Jedną z form wykluczenia jest wkluczenie komunikacyjne. Jest ono przeszkodą w realizacji konstytucyjnych praw i wolności obywatelskich, przy czym określanie potrzeb w zakresie komunikacji i zaspokajanie ich leży obecnie w gestii samorządów. Warto wyjaśnić, iż problem definiowany jako prawa i wolności obywatelskie ma bardzo przyziemny aspekt, a mianowicie są to utrudnienia w dojeździe do pracy, niemożność dotarcia do placówki służby zdrowia w razie choroby, do instytucji gminnych w razie potrzeby skorzystania z jakiejś formy pomocy, do placówek wsparcia dziennego i samopomocy (np. dziennego domu pobytu, klubu seniora, klub AA, placówek kulturalnych, jak np. biblioteka. Problem dotyczy szczególnie mieszkańców mniejszych miejscowości a nasilił się w okresie pandemii Covid-19 wobec bankructw części przewoźników i zmniejszenia liczby tras, przystanków oraz częstotliwości kursów.

Do 2019 r. w Polsce dominowały przewozy uruchamiane przez przewoźników komercyjnych. Jednostki samorządu terytorialnego nie podejmowały się organizacji przewozów o charakterze użyteczności publicznej, argumentując swoje decyzje brakiem wsparcia finansowego na uruchomienie takich przewozów. W celu zachęcenia samorządów do organizacji połączeń autobusowych, resort infrastruktury przygotował mechanizmy wsparcia finansowego, które zawarte są w ustawie z dnia 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej. Przepisy ustawy weszły w życie z dniem 18 lipca 2019 r. Fundusz jest pierwszym na tak dużą skalę narzędziem wsparcia finansowego jednostek samorządu terytorialnego w organizacji publicznego transportu zbiorowego, choć nie ma obecnie danych, na ile realnie przełożyło się to na likwidację wykluczenia komunikacyjnego.

Strzeleczki posiadają połączenia autobusowe z Opolem, Prudnikiem, Krapkowicami, Moszną i Smolarnią. Usługi komunikacji publicznej w gminie realizuje Opolskie Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej S.A. w Opolu, zapewniając transport na 13 liniach autobusowych obejmujących łącznie kilkanaście kursów, przebiegających przez wszystkie miejscowości gminy. Co do zasady komunikacja w gminie podporządkowana jest dowozowi dzieci do szkół, a przy okazji zapewnia przewóz pozostałym jej mieszkańcom. Największa częstotliwość kursów dostępna jest mieszkańcom miejscowości: Strzeleczki,

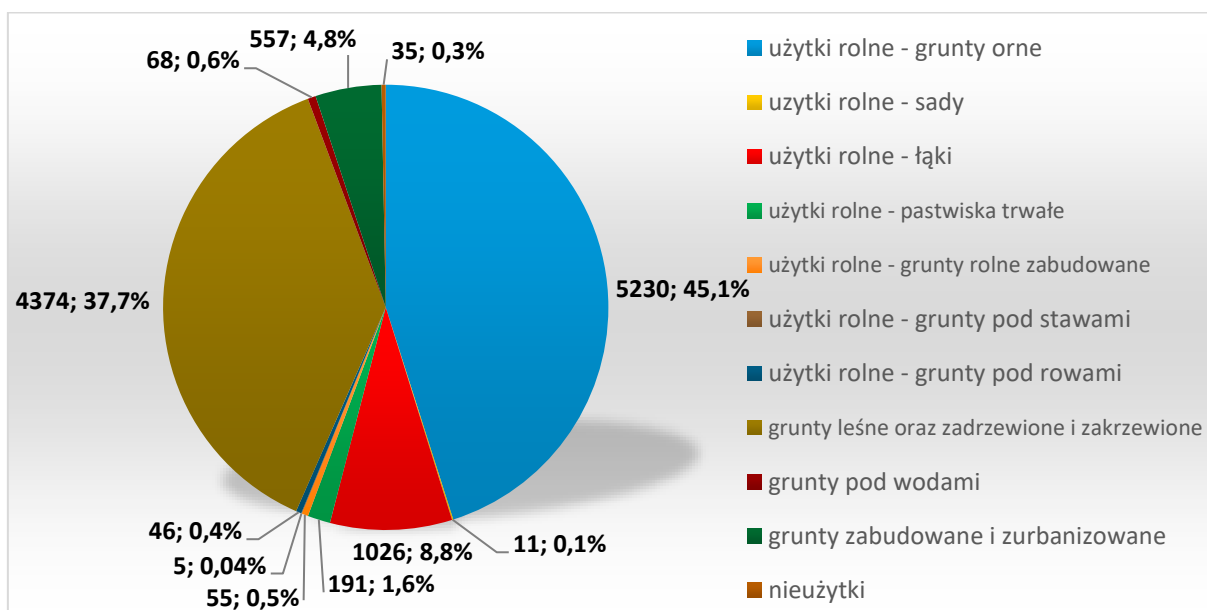
Moszna, Kujawy, Zielina, Raclawiczki, Smolarnia, Dziedzice, Dobra. Komunikacja publiczna funkcjonuje w sposób zadowalający w dni robocze, natomiast w weekendy mieszkańcy są pozbawieni transportu publicznego.

2. POTENCJAŁ GOSPODARCZY I PROBLEM BEZROBOCIA

Gmina Strzeleczerki jest gminą o charakterze rolniczym. Większość obszaru gminy stanowią tereny osadniczo-rolne, natomiast jej północną część zajmuje kompleks leśny. W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne (56,9%), w tym grunty orne (45,1%) oraz łąki i pastwiska (10,4%). Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione zajmują 37,7% obszaru gminy.

Poniższy wykres przedstawia dane szczegółowe na temat struktury gruntów w gminie.

Wykres 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie

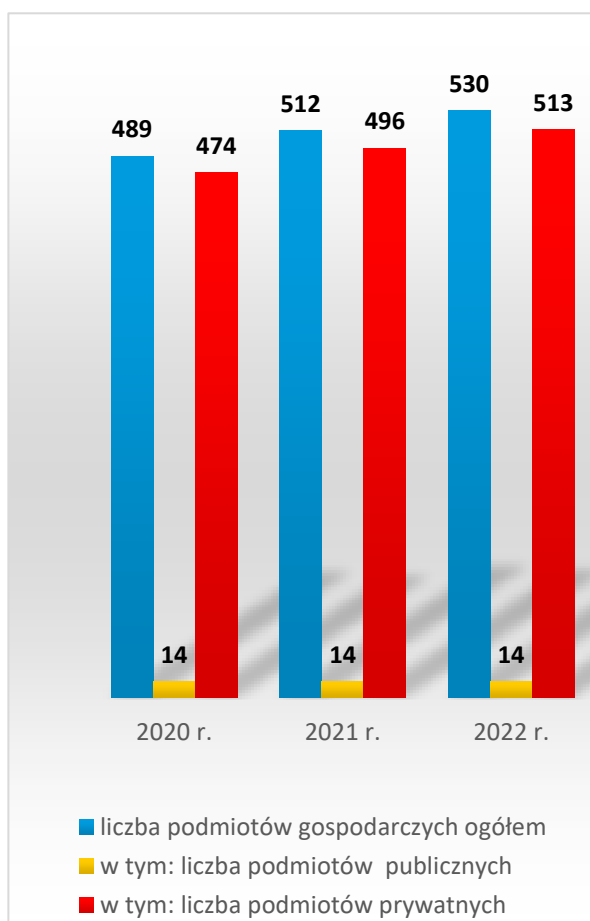
Źródło danych: Urząd Gminy Strzeleczerki.

W gminie Strzeleczerki dominują mało urodzajne gleby, przeważnie IV, V i VI klasy bonitacyjnej. Gleby o bonitacji I i II klasy zajmują ok. 9% gruntów ornych. Z danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020 wynika, że w gminie znajdowało się 435 gospodarstw rolnych, z czego 433 gospodarstwa indywidualne. Przeważały gospodarstwa małe o powierzchni 1-5 ha (210). Spośród gospodarstw rolnych w gminie, 370 prowadziło sprzedaż swoich produktów, natomiast 59 działało głównie, w tym wyłącznie, na własne potrzeby.

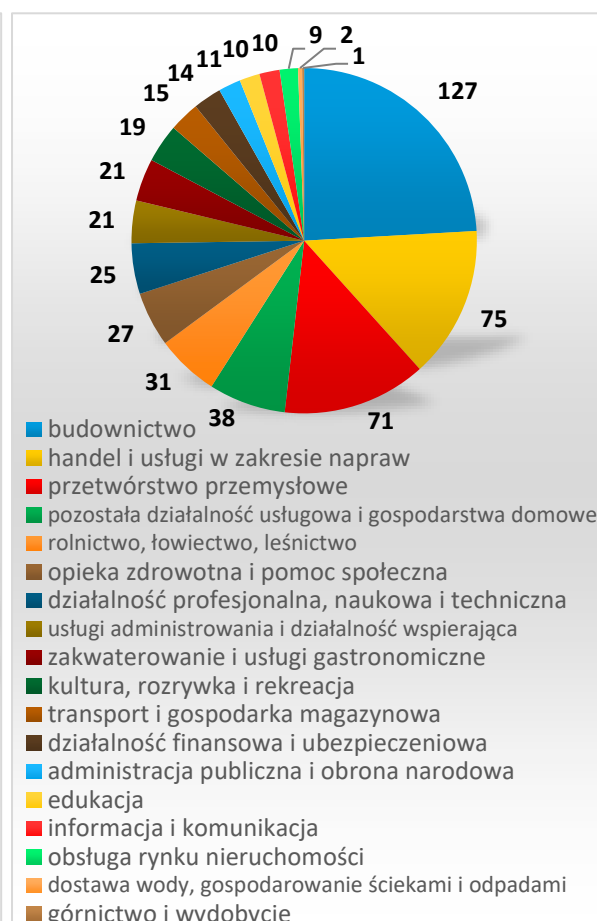
W latach 2020-2022 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie gminy zwiększała się z roku na rok (z 489 w 2020 r. do 530 w 2022 r.). Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych (474 w 2020 r., 496 w 2021 r., 513 w 2022 r.). Najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie działało w takich branżach, jak: budownictwo (127 podmiotów), handel i usługi w zakresie napraw (75), przetwórstwo przemysłowe (71).

Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2020-2022

Wykres 10. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2022 r.

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

W ostatnich latach coraz większe znaczenie w gospodarce gminy zyskują sektory budowlany i gastronomiczny. Szans dla rozwoju gospodarczego upatruje się w zwiększeniu możliwości inwestycyjnych, co byłoby możliwe w przypadku pozytywnego rezultatu ubiegania się o prawa miejskie.

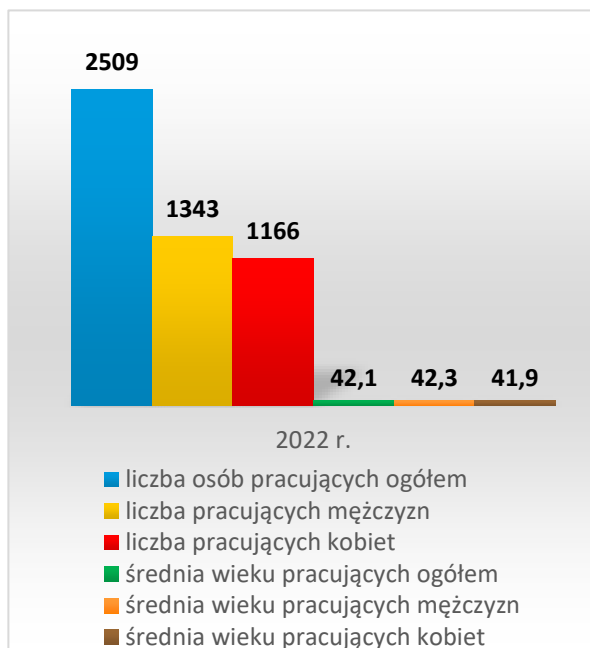
Sytuacja gospodarcza w gminie wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2022 r. liczba pracujących w gospodarce narodowej mieszkańców gminy wyniosła 2.509 osób, w tym 1.343 mężczyzn i 1.166 kobiet. Ich średnia wieku wyniosła 42,1, w tym 42,3 w przypadku mężczyzn i 41,9 w przypadku kobiet.

Szacuje się, że liczba miejsc pracy w gminie nie jest wystarczająca i ok. 60% pracujących mieszkańców znajduje zatrudnienie poza jej terenem, głównie w Krapkowicach, Gogolinie i Opolu, ale też poza terenem kraju – w Niemczech, Austrii i Holandii. Do największych pracodawców na terenie gminy należą: Centrum Terapii Nerwic w Mosznej – Spółka z o.o., Moszna Zamek Spółka z o.o., „Stylbruk” Produkcja Kostki Brukowej w Wawrzyńcowicach, Urząd Miejski w Strzeleczkach, Stadnina koni w Mosznej, Filplast Sp. z o.o., BEWA siedziba w Komornikach, Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe Ray-Trans Rajmund Józef w Łowkowicach, Betoniarstwo Kamieniarstwo Export-Import Harynek i Kubotsch w Strzeleczkach, P.P.H.U. VENUS Spółka Jawna w Łowkowicach, Rzeźnictwo-Wędliniarstwo Kostka w Strzeleczkach.

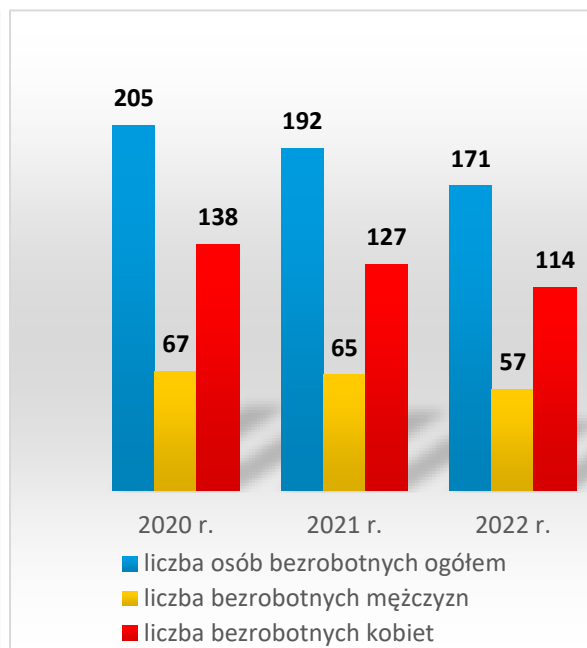
Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w latach 2020-2022 liczba osób bezrobotnych w gminie spadała z roku na rok (z 205 w 2020 r. do 171 w 2022 r.). Wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety (138 w 2020 r., 127 w 2021 r., 114 w 2022 r.). Udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym także się stale zmniejszał. (z 4,5% w 2020 r. do 3,8% w 2022 r.).

Dane szczegółowe na temat pracujących i bezrobotnych mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 11. Mieszkańcy gminy pracujący w gospodarce narodowej w 2022 r.

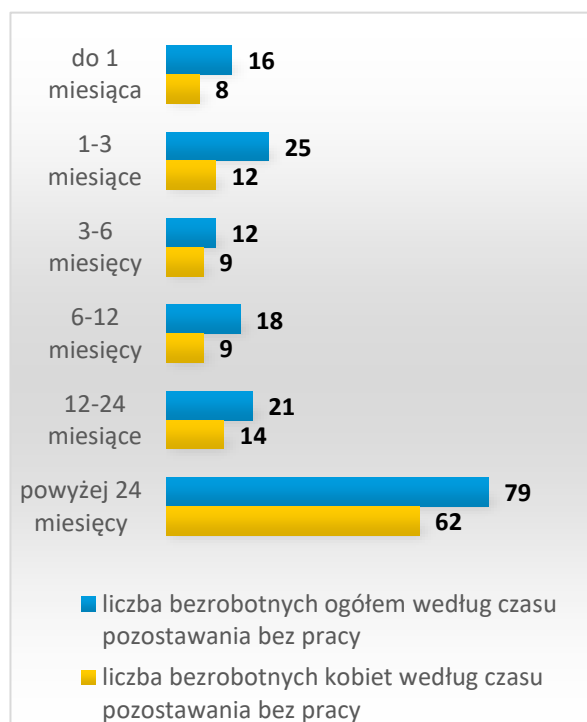
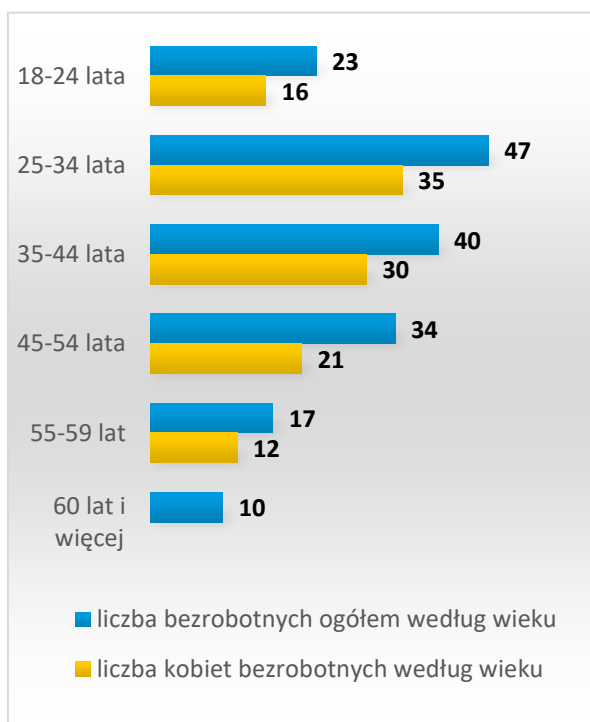
Wykres 12. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2020-2022

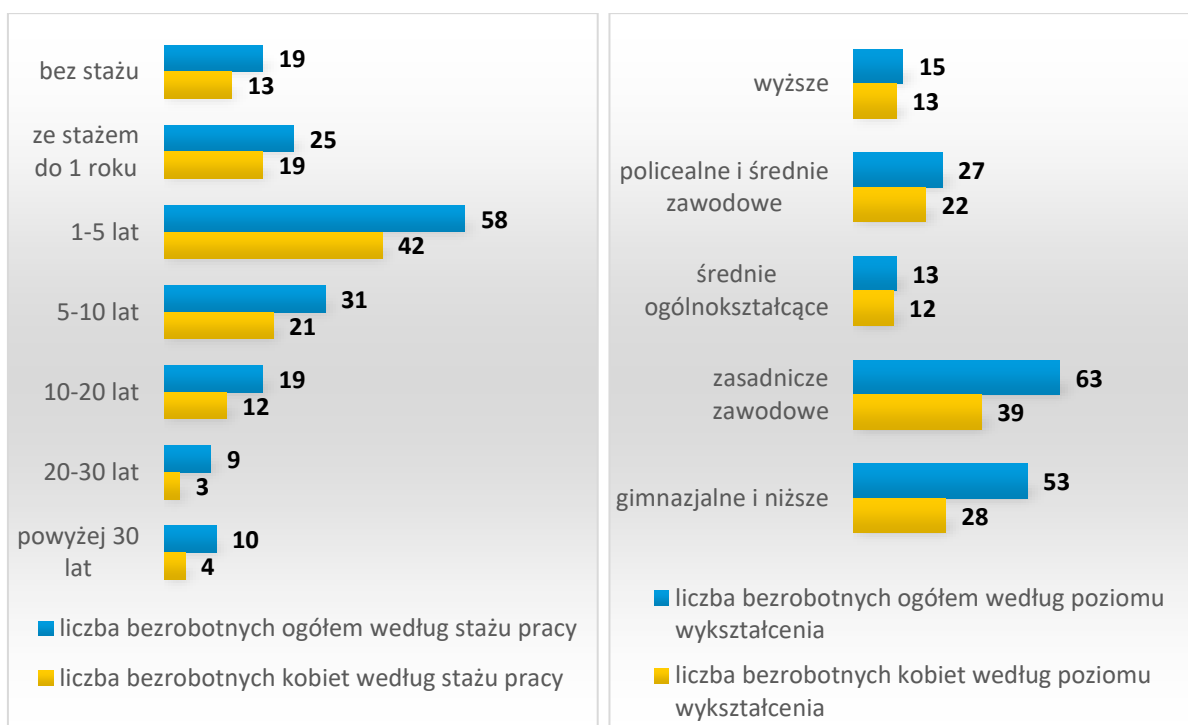

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe uwzględniające podział bezrobotnych w gminie według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia.

Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2022 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia

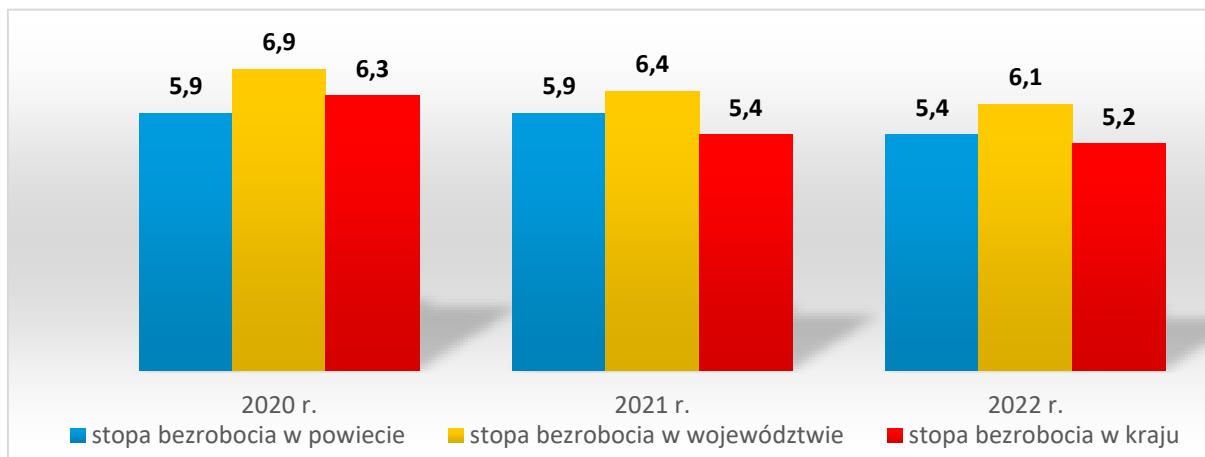

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Krapkowicach.

Na koniec 2022 r. wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (47 osób, w tym 35 kobiet), osoby pozostające bez zatrudnienia długotrwale, powyżej 24 miesięcy (79 osób, w tym 62 kobiety), osoby z krótkim stażem pracy – od roku do 5 lat (58 osób, w tym 42 kobiety), a także osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (63 osoby w tym 39 kobiet).

W latach 2021-2022 stopa bezrobocia w powiecie krapkowickim była wyższa niż w województwie opolskim i kraju. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 17. Stopa bezrobocia w powiecie krapkowickim, w województwie opolskim i w kraju w latach 2020-2022 (w %)

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Analizując dobre i bardzo dobre informacje o malejących wskaźnikach bezrobocia w całym kraju warto zwrócić uwagę, iż o rzeczywistej kondycji rynku pracy świadczy stan zatrudnienia i bierności zawodowej. Bierni zawodowo to osoby, które nie miały zatrudnienia, nie szukały go i nie były gotowe do podjęcia żadnej zawodowej aktywności.

Powodów bierności zawodowej jest kilka, przy czym ekonomiści i eksperci najczęściej wymieniają wyższe świadczenia socjalne jako element, który wiele osób zdolnych do podjęcia pracy zniechęca do jakiegokolwiek aktywności; obniżenie wieku emerytalnego, które dezaktywowało dużą grupę osób oraz przyczyny kulturowe – w Polsce dla znacznej grupy obywateli praca nie jest wartością, pracują tylko ci, którzy muszą, by przeżyć.

Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w 2021 r. wykazało, że biernych zawodowo w Polsce było ponad 13 mln obywateli (przy ok. 17 mln aktywnych), w tym ponad 1/3 jest w wieku produkcyjnym. Poważnym problemem jawi się również zjawisko zwane NEET (ang. not in employment education or training), określające młodzież pozostającą poza sferą zatrudnienia i edukacji, czyli tych, którzy nie uczą się i nie pracują. Według danych Eurostatu młodzi ludzie w wieku 20-34 lata niepracujący i nieuczący się stanowią ponad 16% swojej grupy wiekowej. Osobnym zagadnieniem jest tzw. „szara strefa” – osoby pracujące bez rejestracji, często za granicą. Według szacunków Głównego Urzędu Statystycznego, w szarej strefie pracuje ok. 900 tys. osób, czyli ponad 5% aktywnych zawodowo. Możliwe jednak, że jest to liczba mocno niedoszacowana.

3. PRZEWYCIĘŻANIE TRUDNYCH SYTUACJI ŻYCIOWYCH I WSPIERANIE RODZIN

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przewyższania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej). Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to z kolei zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji (art. 2 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

W gminie Strzelecckich zadania z zakresu pomocy społecznej i wspierania rodziny wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelecckich. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, ustawy o dodatkach mieszkaniowych, ustawy – Prawo energetyczne oraz ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

W 2022 r. kadrę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowiło 9 osób, w tym kierownik, 3 pracowników socjalnych oraz 5 pozostałych pracowników: główna księgowa i 3 pracowników działu świadczeń rodzinnych. Wszyscy zatrudnieni pracownicy posiadali wykształcenie wyższe, kierownik dodatkowo wymaganą specjalizację z organizacji pomocy społecznej. W analizowanym roku Ośrodek spełniał wynikający z art. 110 ust. 11-12 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców lub 50 rodzin na 1 pracownika socjalnego, nie mniej niż 3 pracowników.

W 2022 r. na podstawie porozumienia z Powiatowym Urzędem Pracy w Krapkowicach w ramach organizowanych prac społecznie użytecznych dodatkowo zatrudniono 8 osób.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w GOPS-ie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Kadra GOPS-u w 2022 r.

	liczba osób
kadra kierownicza	1
pracownicy socjalni	3
pozostali pracownicy	5

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelecckich.

W latach 2020-2022 wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie rosły z roku na rok (9.576.884 zł w 2020 r., 10.090.133 zł w 2021 r., 13.253.762 zł w 2022 r.). Do wzrostu

wydatków w 2022 r. przyczyniło się przede wszystkim finansowanie pozostałej działalności w zakresie polityki społecznej – pod tą pozycją uwzględniono realizowane przez GOPS wypłaty dodatku węglowego oraz dodatków z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła. Na osobną uwagę i wyjaśnienie zasługuje zmniejszenie w 2022 r. wydatków na świadczenie wychowawcze – stało się tak za sprawą przeniesienia realizacji tego świadczenia do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2020-2022

rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2020 r.	w 2021 r.	w 2022 r.
ogółem	9.576.884	10.090.133	13.253.762
w tym w budżecie GOPS-u	9.488.433	9.840.038	12.599.836
ochrona zdrowia			
przeciwdziałanie narkomanii	500	270	0
przeciwdziałanie alkoholizmowi	77.864	82.622	159.705
pomoc społeczna			
domy pomocy społecznej	224.381	250.946	309.415
ośrodki wsparcia	0	12.960	13.720
składki na ubezpieczenia zdrowotne	10.067	8.670	11.036
zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	211.469	201.475	204.667
dodatki mieszkaniowe	961	1.957	1.419
zasiłki stałe	111.852	103.674	121.406
Ośrodek Pomocy Społecznej	465.158	461.709	471.632
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	32.394	61.612	41.694
pomoc w zakresie dożywiania	25.000	25.000	30.000
pomoc dla cudzoziemców	0	0	134.686
pozostała działalność	1.749	115.000	758.468
pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej			
rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	0	4.000	4.000
pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	0	0	5.931.035
edukacyjna opieka wychowawcza			
pomoc materialna dla uczniów	17 300	32.036	10 853
rodzina			
świadczenie wychowawcze	6.334.411	6.637.582	2.876.338
świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	1.753.283	1.931.956	2.036.397
wspieranie rodziny	244.280	26.113	1.308
tworzenie i funkcjonowanie żłobków	0	36.400	43.600
rodziny zastępcze	46.387	73.509	61.196

składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne	19.828	22.642	31.187
--	--------	--------	--------

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczerkach.

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez GOPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2020-2022 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2020-2022

formy świadczeń	liczba osób, którym przyznano świadczenie			kwota świadczeń			
	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	
pieniężne	zasiłek stały	18	18	20	111.852	103.674	122.083
	zasiłek okresowy	33	37	31	97.437	89.661	65.643
	zasiłek celowy	70	74	53	71.731	75.285	46.876
niepieniężne	posiłek	22	17	18	5.052	8.991	11.920
	schronienie	3	7	8	44.349	52.230	100.816
	ubranie	0	0	0	0	0	0
usługi	sprawienie pogrzebu	0	0	2	0	0	5.800
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	8	9	9	196.320	235.797	270.017
	usługi opiekuńcze	11	15	6	32.394	61.612	27.654
usługi	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	4	0	0	14.200
	poradnictwo specjalistyczne	5*	1*	0*	X	X	X
	praca socjalna	51*	30*	35*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	0*	0*	0*	X	X	X
	kontrakt socjalny	5	0	5	X	X	X
	projekt socjalny	0	0	0	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczerkach.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2020-2022 był zasiłek celowy. Jest on przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, dopłat za gaz, energię, wodę i czynsz, a także kosztów pogrzebu. W 2022 r. liczba osób objętych

zasiłkiem celowym była znacznie niższa niż w latach 2020-2021 (70 w 2020 r., 74 w 2021 r., 53 w 2022 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu”. Program na lata 2019-2023 zakłada wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Program „Posiłek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. W ramach Programu mogą być także posiłki dowożone osobom dorosłym, w tym osobom niewychodzącym z domu (np. ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność), niebędącym w stanie przygotować sobie codziennie gorącego posiłku. W latach 2021-2022 liczba osób objętych posiłkiem była nieznacznie niższa niż w 2020 r. (22 w 2020 r., 17 w 2021 r., 18 w 2022 r.).

Warto dodać, że w analizowanym okresie GOPS brał udział w realizacji współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa na lata 2014-2020. Pomoc w formie żywności kierowana była do osób i rodzin o niskich dochodach. W latach 2020-2022, za pośrednictwem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzeleczkach, pomoc żywnościowa trafiła do odpowiednio 126, 130 i 131 mieszkańców gminy, którym wydano odpowiednio 652, 780 i 481 paczek żywnościowych,

Wśród usług kluczową rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych i tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Liczba rodzin objętych pracą socjalną w latach 2021-2022 była niższa niż w 2020 r. (51 w 2020 r., 30 w 2021 r., 35 w 2022 r.).

Realizując zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, GOPS zapewniał pomoc asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności

w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W latach 2020-2021 pracował 1 asystent rodziny, pod którego opieką pozostawało 7 rodzin w każdym roku.

W latach 2020-2022 gmina ponosiła również odpłatność za pobyt w pieczy zastępczej. Ich liczba była zbliżona (10 w 2020 r., 12 w 2021 r., 11 w 2022 r.).

Dane szczegółowe na temat rodzin objętych wsparciem przez asystenta rodziny oraz dzieci z gminy w pieczy zastępczej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny oraz dzieci z gminy w pieczy zastępczej w latach 2020-2022

dzieci w pieczy zastępczej	2020 r.	2021 r.	2022 r.
liczba asystentów rodziny	1	1	0
liczba rodzin objętych wsparciem przez asystenta rodziny	7	7	0
liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej ogółem	10	12	11
liczba dzieci w rodzinie zastępczej	4	9	8
w tym: liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	6	3	3
odpłatność gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej (w zł)	46.387	73.509	61.197

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczerkach.

W analizowanym okresie Ośrodek wypłacał także świadczenia wychowawcze. W 2022 r. liczba przyznanych świadczeń oraz kwota przeznaczona na ten cel była znacznie niższa niż w latach 2020-2021, co miało związek ze zmianami przepisów prawa i przekazaniem realizacji tego zadania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Świadczenia wychowawcze przyznane w gminie w latach 2020-2022

świadczenia wychowawcze	2020 r.	2021 r.	2022 r.
liczba przyznanych świadczeń	12.620	13.224	5.729
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	86	749	674
kwota przyznanych świadczeń (w zł)	6.723.235	6.568.098	2.854.914

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczerkach.

W latach 2020-2022 Ośrodek zajmował się także przyznawaniem świadczeń rodzinnych, których ogólna liczba ulegała wahaniom (5.982 w 2020 r., 6.280 w 2021 r., 5.825 w 2022 r.), podobnie jak liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (4.093 w 2020 r., 4.164 w 2021 r., 3.600 w 2022 r.).

Jednocześnie systematycznie rosła liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych (z 1.315 w 2020 r. do 1.650 w 2022 r.) i świadczeń pielęgnacyjnych (z 294 w 2020 r. do 383 w 2022 r.).

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2020-2022

	2020 r.	2021 r.	2022 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	4.093	4.164	3.600
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	1.315	1.507	1.650
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	294	321	383
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	52	47	48
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	42	46	19
świadczenie rodzicielskie			
liczba świadczeń	186	199	125
ogółem			
liczba świadczeń	5.982	6.280	5.825

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczerkach.

W 2020 r. Ośrodek przyznał także 1 zasiłek dla opiekuna osoby z niepełnosprawnością (na kwotę 620 zł). Przysługuje on osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku w związku z wygaśnięciem z mocy prawa (na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 roku o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., poz. 1548) decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

W latach 2020-2022 Ośrodek przyznał także 1, 3 i 2 jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przyznawane jest w oparciu o art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wynosi 4.000 zł i jest finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa.

Kolejną formę pomocy udzielanej przez GOPS stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2020-2022 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, była na zbliżonym poziomie (7 w 2020 r., 8 w 2021 r., 6 w 2022 r.), a liczba świadczeń ulegała wahaniom (101 w 2020 r., 148 w 2021 r., 122 w 2022 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2020-2022

	2020 r.	2021 r.	2022 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	7	8	6
liczba przyznanych świadczeń	101	148	122
łączna kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	37.300	57.555	47.279

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczkach.

W latach 2020-2022 w Urzędzie Miejskim wydawano Ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny, Opolską Kartę Dużej Rodziny i Seniora oraz Lokalną Kartę Dużej Rodziny i Seniora. Karty upoważniają rodziny i seniorów do korzystania z ulg i zniżek. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Ogólnopolskie Karty Dużej Rodziny oraz Opolskie i Lokalne Kart Rodziny i Seniora przyznane w gminie w latach 2020-2022

	2020 r.	2021 r.	2022 r.
liczba przyznanych Ogólnopolskich Kart Dużej Rodziny	89	50	122
liczba przyznanych Opolskich Kart Rodziny i Seniora	73	23	41
Liczba przyznanych Lokalnych Kart Rodziny i Seniora	68	8	10

Źródło danych: Urząd Gminy Strzeleczerki.

W analizowanym okresie GOPS realizował również zadania z zakresu przeciwdziałaniu przemocy domowej, świadcząc pracę socjalną wobec osób doznających przemocy i stosujących przemoc, zapewniając rodzinom wsparcie oraz będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego w Strzeleczkach. W latach 2020-2022 procedurą „Niebieskie Karty” objęto odpowiednio 9, 14 i 14 rodzin z terenu gminy Strzeleczerki.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Na terenie gminy Strzeleczerki, oprócz Gminnego Ośrodka Pomocy

Społecznej, funkcjonuje Klub Seniora „Aktywni 60+” (ul. Rynek 4, 47-364 Strzeleczerki), który jest miejscem spotkań osób starszych i koncentruje się na stworzeniu dla nich przyjaznej przestrzeni do wspólnego spędzania czasu, oraz prywatny Dom Seniora „Amazonka” w Mosznej (ul. Prudnicka 4, 47-370 Moszna), który oferuje całodobową opiekę osobom w podeszłym wieku.

Mieszkańcy gminy mają również możliwość korzystania z oferty instytucji wsparcia poza gminą. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Podmioty udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach ul. Kilińskiego 1, 47-303 Krapkowice</p>	<p>Zakres oferowanych usług: realizacja zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy domowej, rehabilitacji społecznej oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Kategoria klienta: mieszkańcy powiatu.</p>
<p>Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach ul. Kilińskiego 1, 47-303 Krapkowice</p>	<p>Zakres oferowanych usług: wsparcie socjalne, psychologiczne, emocjonalne, poradnictwo prawne, schronienie. Kategoria klienta: osoby i rodziny w sytuacji kryzysowej, osoby wobec których stosowana jest przemoc.</p>
<p>Środowiskowy Dom Samopomocy w Krapkowicach, Filia „Na Polnej” ul. Polna 21, 47-303 Krapkowice</p>	<p>Zakres oferowanych usług: ośrodek wsparcia; rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. Kategoria klienta: osoby z zaburzeniami psychicznymi.</p>
<p>Warsztat Terapii Zajęciowej w Krapkowicach ul. Mickiewicza 1, 47-303 Krapkowice</p>	<p>Zakres oferowanych usług: rehabilitacja społeczna i zawodowa w zakresie przywracania lub pozyskiwania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnością intelektualną i fizyczną.</p>
<p>Dom Pomocy Społecznej „Anna” w Krapkowicach ul. Ogrodowa 5, 47-303 Krapkowice</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby w podeszłym wieku.</p>
<p>Dom Pomocy Społecznej w Prószkowie ul. Zamkowa 8, 46-060 Prószków</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby w podeszłym wieku, przewlekłe somatycznie chore.</p>

**Dom Pomocy Społecznej
Zgromadzenia Sióstr
Św. Jadwigi**

w Czarnowasach
Plac Klasztorny 2,
46-020 Czarnowasy

**Dom Pomocy Społecznej
Zgromadzenia Sióstr
Pielęgniarek 3 Reguły
Św. Franciszka**

w Dobrzeniu Wielkim
ul. Kościelna 11,
46-081 Dobrzeń Wielki

**Dom Pomocy Społecznej
Zgromadzenia Sióstr
Córek św. Kamila**

w Sławicach
ul. Opolska 30A,
49-120 Dąbrowa

**Dom Pomocy Społecznej
w Prudniku**

ul. Młyńska 11,
48-200 Prudnik

**Ośrodek Adopcyjny
Regionalnego Ośrodka
Polityki Społecznej
w Opolu**

ul. Rejtana 5, 45-331 Opole

**Katolicki Ośrodek
Adopcyjno-Opiekuńczy
Diecezjalnej Fundacji
Obrony Życia w Opolu**

Plac Katedralny 4,
46-020 Opole

**Schronisko dla osób
bezdomych im. św. Brata
Alberta w Bielicach**

Bielice 127,
48-316 Łambinowice

**Schronisko dla osób
bezdomych „Markot”
w Kędzierzynie-Koźlu**

ul. Zielna 11,
47-230 Kędzierzyn-Koźle

**Zespół Szkół Specjalnych
w Krapkowicach
im. Juliana Tuwima
w Krapkowicach**

ul. Kościelna 10,
47-300 Krapkowice

Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców.

Kategoria klienta: osoby dorosłe z niepełnosprawnością intelektualną.

Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców.

Kategoria klienta: osoby w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chore.

Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców.

Kategoria klienta: osoby w podeszłym wieku, przewlekle chore, z niepełnosprawnością.

Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców.

Kategoria klienta: osoby w podeszłym wieku.

Zakres oferowanych usług: kwalifikowanie dzieci zgłoszonych do przysposobienia, dobór rodziny przysposabiającej, działalność diagnostyczno-konsultacyjna, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne.

Kategoria klienta: dzieci zakwalifikowane do przysposobienia, rodziny przysposabiające.

Zakres oferowanych usług: kwalifikowanie dzieci zgłoszonych do przysposobienia, dobór rodziny przysposabiającej, działalność diagnostyczno-konsultacyjna, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne.

Kategoria klienta: dzieci zakwalifikowane do przysposobienia, rodziny przysposabiające.

Zakres oferowanych usług: całodobowe schronienie z wyżywieniem, usługi opiekuńcze.

Kategoria klienta: osoby w kryzysie bezdomności.

Zakres oferowanych usług: całodobowe schronienie z wyżywieniem; praca socjalna.

Kategoria klienta: osoby w kryzysie bezdomności.

Zakres oferowanych usług: edukacja, terapia, wspomaganie rozwoju, rozwijanie zainteresowań.

Kategoria klienta: dzieci i młodzież z niepełnosprawnością intelektualną oraz sprzężoną.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krapkowicach
ul. Kilińskiego 1,
47-303 Krapkowice

Zakres oferowanych usług: udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, logopedycznej, pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia oraz udzielanie rodzicom i nauczycielom porad związanych z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży.

Kategoria klienta: dzieci, młodzież, pedagodzy, nauczyciele i rodzice.

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczkach, Starostwo Powiatowe i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach.

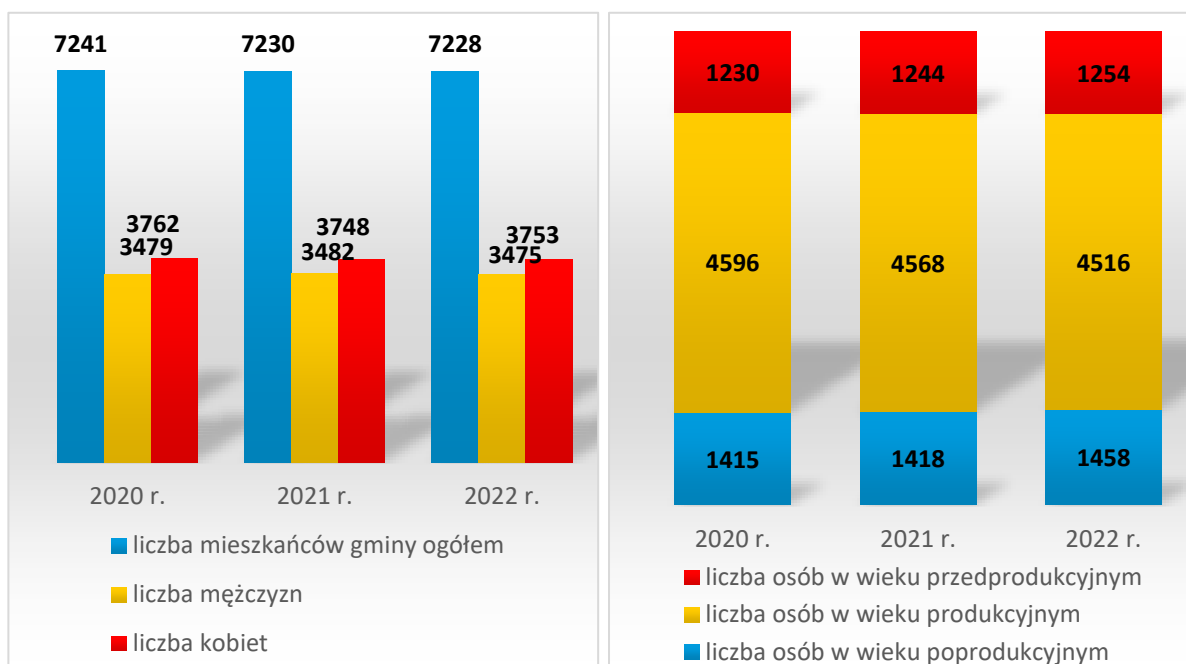
4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROCES STARZENIA SIĘ

Z danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 wynika, że w Polsce mieszka 38.036 tys. osób (48,3% populacji stanowią mężczyźni, a 51,7% kobiety). W ciągu dekady liczba ludności kraju zmniejszyła się o 476 tys. osób.

Liczba ludności Polski spada systematycznie od 2013 r., a demografowie prognozują, że trend spadkowy utrzyma się przez wiele następnych lat i prawdopodobne, że w 2035 r. Polska liczyć będzie już tylko ok. 36 mln mieszkańców. Jako możliwe przyczyny wskazywane są uwarunkowania ekonomiczne, demograficzne i kulturowe. Przy czym procesy nie przebiegają jednakowo dla każdego regionu.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2020-2022 liczba ludności gminy Strzelecckiej nieznacznie zmniejszyła się (z 7.241 w 2020 r. do 7.228 w 2022 r.). Na koniec kolejnych lat większość wśród mieszkańców stanowiły kobiety.

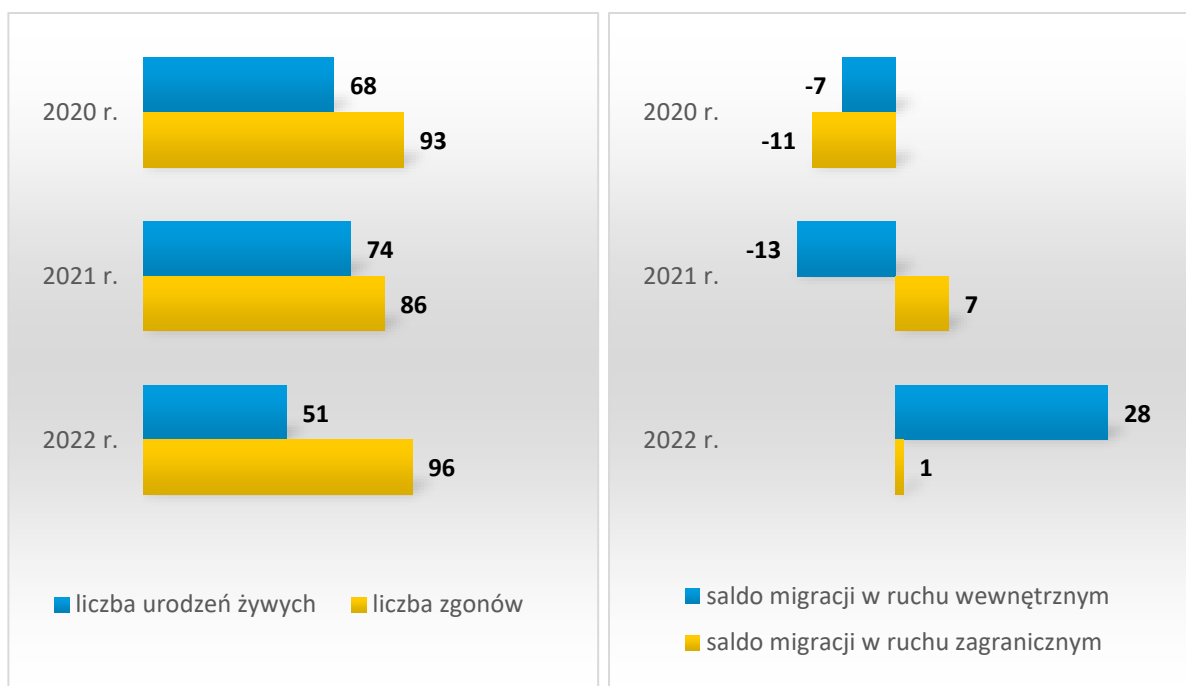
W latach 2020-2022 systematycznie zmniejszała się liczba osób w wieku produkcyjnym, nieco zwiększyła się liczba dzieci i młodzieży, natomiast wyraźnie wzrosła liczba osób starszych. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 18-19. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2020-2022

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w analizowanym okresie przyrost naturalny w gminie był ujemny i w 2022 r. bardziej niekorzystny niż w latach 2020-2021 (-25 w 2020 r., -12 w 2021 r., -45 w 2022 r.). O ile saldo migracji w 2020-2021 było ujemne (-18 w 2020 r., -6 w 2021 r.), o tyle w 2022 r. było dodatnie (+28), głównie za sprawą osiedlenia się na terenie gminy ludności z innych jednostek w kraju. Na teren gminy chętnie przeprowadzają się mieszkańcy większych miast, głównie w wieku poprodukcyjnym, ale także osoby młode, ze względu na niższe koszty wynajmu mieszkań.

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat ruchu naturalnego i salda migracji mieszkańców gminy.

Wykresy 20-21. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2020-2022

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Analizując sytuację demograficzną w gminie, należy zwrócić uwagę na znaczny udział osób starszych w populacji gminy. W latach 2020-2022 współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi był dość wysoki (23,8 w 2020 r., 23,4 w 2021 r., 23,8 w 2022 r.), podobnie jak odsetek osób w wieku 65+ wśród ogółu mieszkańców gminy (16,4 w 2020 r., 16,2 w 2021 r., 16,4 w 2022 r.). Na tej podstawie przypuszczać należy, że gmina doświadcza postępującego procesu starzenia się społeczności lokalnej.

Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego 2021 wskazują na duże zmiany w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku w całym kraju. W okresie międzyspisowym zmniejszył się odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym – z 18,7% w 2011 r. do 18,4% w 2021 r., a także w wieku produkcyjnym – z 64,4% w 2011 r. do 59,3% w 2021 r. Wyraźnie zwiększył się natomiast udział ludności w wieku poprodukcyjnym – z 16,9% do 22,3%, co oznacza, że w ciągu dekady przybyło blisko 2 miliony osób w grupie wieku 60/65 lat i więcej, a tym samym już więcej niż co 5 mieszkańców Polski ma ponad 60 lat.

Dynamiczny proces starzenia się społeczeństw postępuje wskutek nakładania się spadku liczby urodzeń przy jednoczesnym wydłużaniu średniej długości życia. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego do 2025 r. będzie wzrastał udział „młodszej” subpopulacji, tj. osób w wieku 65-79 lat, bowiem tę grupę będą

sukcesywnie zasilają osoby urodzone w latach 1949-1965, a jednocześnie będzie ubywało osób w wieku 80 lat i więcej urodzonych w latach 1934-1945. Po 2025 r. znacząco wzrośnie odsetek osiemdziesięciolatków i osób starszych z uwagi na fakt, że ten wiek – w kolejnych latach – osiągną osoby urodzone w czasie powojennego boomu urodzeń. Szacuje się, że w 2040 r. osoby w zaawansowanej starości (ponad osiemdziesięcioletnie) będą stanowiły aż 36% zbiorowości osób starszych.

Systematyczne postępowanie zjawiska starzenia się wymaga podjęcia z wyprzedzeniem, działań zmierzających do stworzenia nowoczesnego systemu polityki społecznej ukierunkowanej na zaspokajanie specyficznych potrzeb osób starszych. Starzenie się i starość jawią się jednym z kluczowych problemów zarówno w aspekcie ekonomicznym i medycznym, jak i etycznym.

Postępujący proces starzenia się lokalnej społeczności staje się nowym wyzwaniem dla pomocy społecznej. Należy przy tym pamiętać, że w najbliższej perspektywie – do 2025 r. będziemy mieć do czynienia z 2. grupami seniorów – młodszą (do 79 lat) i starszą (80 lat i więcej). Istnieje więc potrzeba podjęcia działań adresowanych do obu grup – prewencyjnych, zapobiegających chorobom i niedołęstwu, umożliwiających podnoszenie jakości życia i wykorzystanie potencjału młodszych oraz opiekuńczych wobec starszych.

Mając na uwadze zróżnicowanie grupy seniorów nie można postrzegać ich potrzeb i potencjału w jednakowy sposób. W tej grupie znajdują się zarówno osoby aktywne fizycznie i społecznie, samodzielne, utrzymujące satysfakcjonujące relacje z bliskimi i przyjaciółmi; osoby samodzielne, które mają potencjał i chęć rozwoju, ale potrzebują zachęty, informacji i wskazówek do aktywnego udziału w życiu społecznym; osoby częściowo zależne, które potrzebują czasowego wsparcia i opieki, jak również osoby niesamodzielne, całkowicie zależne od pomocy innych. Planując i realizując działania na rzecz seniorów należy więc uwzględnić potrzeby każdej z tych grup.

W gminie Strzeleczerki obserwuje się wzrost liczby osób starszych, samotnych i o niskich dochodach (w przeważającej części mieszkańcy gminy utrzymują się z emerytur rolniczych) w związku z czym rośnie zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i kierowanie do domów pomocy społecznej.

Do najważniejszych problemów, które dotyczą seniorów z gminy, zalicza się: utrudniony dostęp do opieki zdrowotnej, szczególnie specjalistycznej, brak ośrodków opieki długoterminowej i geriatrycznej, niemożność skorzystania z usług opiekuńczych całodobowych i brak dogodnych połączeń komunikacyjnych. Poprzez

rozluźnienie więzi rodzinnych, często spowodowane pobytem dzieci za granicą, starsi mieszkańcy gminy zmagają się także z osamotnieniem i bezradnością.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelecckach wspiera seniorów, m.in. poprzez pracę socjalną, usługi opiekuńcze, pomoc finansową, pomoc rzeczową w postaci posiłków i kierowanie do domów pomocy społecznej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Formy świadczeń dla osób starszych (65 lat i więcej) udzielonych w gminie w latach 2020-2022

formy świadczeń	liczba osób, którym przyznano świadczenie			liczba i kwota świadczeń		
	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
zasilek stały	1	2	4	4 2.580	22 8.987	32 10.028
zasilek okresowy	1	2	1	8 2.804	9 3.154	2 776
zasilek celowy	11	19	14	15 5.750	30 11.992	18 6.246
świadczenie pieniężne w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu”	5	3	3	5 1.400	9 2.570	3 1.300
usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	10	13	4	1.019 21.730	2.161 50.105	623 16.629
odpłatność za pobyt w DPS	6	8	8	58 150.028	58 151.144	75 210.729

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelecckach.

Na terenie gminy organizowane są przedsięwzięcia kulturalne, rozrywkowe i sportowo-rekreacyjne, w których uczestniczą lub mogą uczestniczyć seniorzy. Gminna Biblioteka Publiczna i Gminny Ośrodek Kultury w Strzelecckach organizują dla seniorów cykliczne spotkania, zajęcia, wydarzenia oraz wyjazdy o charakterze kulturalnym, edukacyjnym i rozrywkowym. Każde spotkanie ma swój motyw przewodni, jak np. kroszonkarstwo, stare fotografie, łamigłówki, literatura, kultura i historia. Zajęcia mają za zadanie podtrzymanie sprawności ruchowej, manualnej i intelektualnej. Odbývają się one w Domu Kultury w Raławiczkach, w świetlicy w Dobrej i sali Gminnego Ośrodka Kultury w Strzelecckach, a także w bibliotekach. Jednym z założeń zajęć jest walka z wykluczeniem komunikacyjnym – w ramach spotkań, organizowane są wyjazdy do miejsc dostosowanych do potrzeb i zainteresowań seniorów. Duży nacisk położony jest również na budowanie więzi międzypokoleniowej.

Zajęcia dla seniorów odbywają się w ramach działalności Klubu Seniora Aktywni 60+. W 2022 r. zorganizowano m.in. Warsztaty robienia mydełek, Wesołe haftowanie, Festiwal pączków, Warsztaty kroszonkarskie, SPA dla umysłu – łamigłówki, Świat w starej fotografii, Wielkanocne spotkanie kulinarne, Warsztaty wykonywania świec zapachowych, spotkanie z dietetykiem, Warsztaty tworzenia ozdób jesiennych, Malowanie bombek, pokaz filmu „Moszna – historia, która nigdy się nie kończy”, ognisko przy muzyce, spotkanie autorskie. Seniorzy mogli także uczestniczyć w imprezach wyjazdowych, m.in. w wyjeździe do Muzeum Sztuki Sakralnej i filharmonii w Opolu, do Kamienia Śląskiego i Kamieńca Żąbkowickiego, do Muzeum Polskiej Piosenki w Opolu.

Poza Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Strzelecckach, placówkami kulturalnymi, na terenie gminy działają także inne podmioty świadczące i mogące, w razie potrzeby, świadczyć wsparcie seniorom z gminy. Są to: Centrum Terapii Nerwic w Mosznej (ul. Zamkowa 1A, 47-370 Moszna), Środowiskowy Dom Samopomocy w Krapkowicach (os. XXX-lecia 23, 47-303 Krapkowice), Centrum Opieki Długoterminowej w Krapkowicach (ul. Damrota 2, 47-303 Krapkowice), Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej i Stacja Opieki Caritas Diecezji Opolskiej (ul. Prudnicka 6, 47-370 Zielina), Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Samed” w Strzelecckach (ul. Sienkiewicza 31, 47-364 Strzelecckiej), Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Veritas” w Dobrej (Dobra, ul. Prudnicka 68, 47-364 Strzelecckiej), zakłady opiekuńczo-lecznicze, a także Parafialne Koło Emerytów i Rencistów w Strzelecckach oraz działające w gminie Koła Gospodyń Wiejskich.

5. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W gminie Strzelecckiej funkcjonują 3 podmioty wykonujące działalność leczniczą oraz działają 2 apteki. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Podmioty lecznicze i punkty apteczne w gminie

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Samed” w Strzelecckach	ul. Sienkiewicza 31, 47-364 Strzelecckiej
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Veritas” w Dobrej	Dobra, ul. Prudnicka 68, 47-364 Strzelecckiej
	Centrum Terapii Nerwic w Mosznej	Moszna, ul. Zamkowa 1A, 47-370 Zielina

Apteka „Sub Sole” w Strzeleczkach

ul. Sienkiewicza 33,
47-364 Strzeleccki

Apteka w Dobrej

Dobra, ul. Szkolna 2,
47-364 Strzeleccki

Źródło danych: Urząd Gminy Strzeleccki.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, po spadku w 2021 r., w 2022 r. liczba porad udzielonych w gminie w ramach ambulatoryjnej (podstawowej i specjalistycznej) wzrosła (27.071 w 2020 r., 25.828 w 2021 r., 28.021 w 2022 r.). Na terenie gminy przyjmują lekarze rodzinni i pediatrzy.

Specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgniarską dla mieszkańców gminy realizują placówki działające poza jej terenem. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Podmioty lecznicze spoza gminy, realizujące dla mieszkańców gminy specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgniarską

nazwa jednostki	adres jednostki
Brzeskie Centrum Medyczne w Brzegu	ul. Sergiusza Mossora 1, 49-301 Brzeg
Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Głubczycach	ul. Skłodowskiej Curie 26, 48-100 Głubczyce
Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Kędzierzynie-Koźlu	ul. Judyma 4, 47-200 Kędzierzyn-Koźle
Krapkowickie Centrum Zdrowia Sp. z o.o. w Krapkowicach	ul. XXX-lecia 21, 47-303 Krapkowice
Namysłowskie Centrum Zdrowia Sp. z o.o. w Namysłowie	ul. Oleśnicka 4, 46-100 Namysłów
Zespół Opieki Zdrowotnej w Oleśnie	ul. Klonowa 1, 46-300 Olesno
EMC Instytut Medyczny S.A., Szpital Św. Rocha w Ozimku	ul. Częstochowska 31, 46-040 Ozimek
Prudnickie Centrum Medyczne S.A. – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Prudniku	ul. Piastowska 64, 48-200 Prudnik
Szpital Powiatowy im. Prałata J. Glowatzkiego w Strzelcach Opolskich	ul. Opolska 36A, 47-100 Strzelce Opolskie
Uniwersytecki Szpital Kliniczny w Opolu	al. Witosa 26, 45-401 Opole
Szpital Wojewódzki w Opolu Sp. z o.o. w Opolu	ul. Kośnego 53, 45-372 Opole

Źródło danych: Urząd Gminy Strzeleccki.

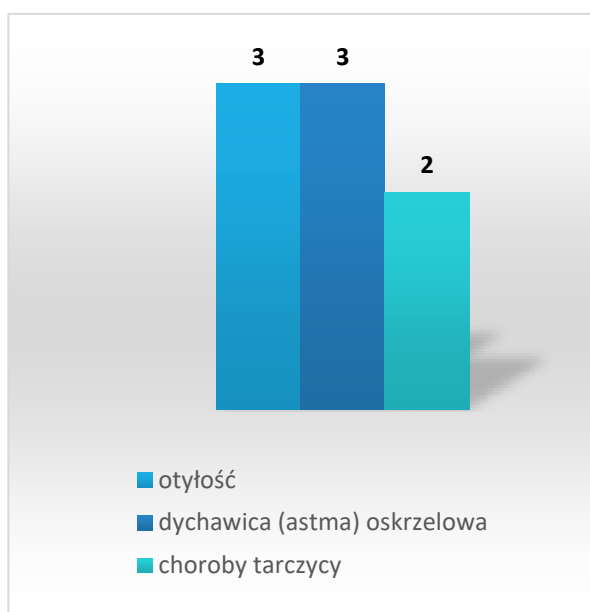
Informacji na temat stanu zdrowia mieszkańców gminy dostarcza Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Veritas” w Dobrej. Wynika z nich, że w 2022 r. Najczęściej stwierdzanymi u osób w wieku przedprodukcyjnym schorzeniami były: otyłość i dychawica (astma) oskrzelowa (po 3 osoby) oraz choroby tarczycy (2).

Z kolei u osób dorosłych najczęściej odnotowywano cukrzycę (5 osób), choroby układu krążenia (4), nowotwory i choroby tarczycy (po 3) oraz przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawicę oskrzelową (2).

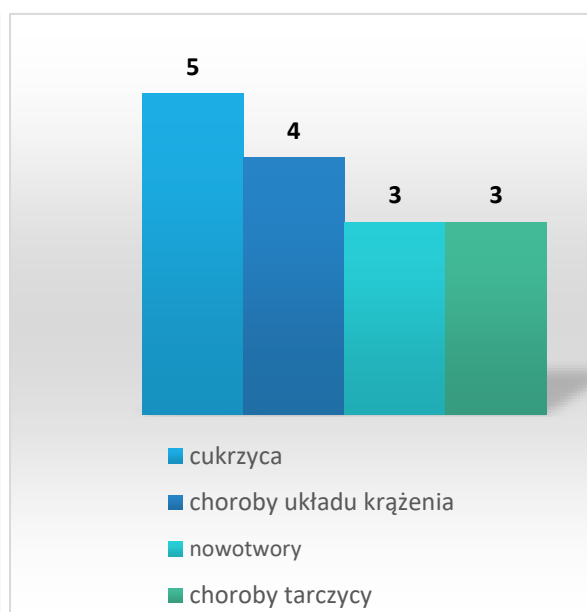
Na koniec 2021 r. łączna liczba osób zadeklarowanych do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w ww. placówce wynosiła 2.331, w tym 5 dzieci.

Dane szczegółowe na temat schorzeń najczęściej stwierdzanych u dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 22. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2022 r.

Wykres 23. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2022 r.

Źródło danych: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Veritas” w Dobrej.

W 2022 r. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Veritas” w Dobrej sprawował także opiekę profilaktyczną nad matką i dzieckiem. Poradom patronażowym i badaniom bilansowym (w tym przesiewowym) poddano 39 niemowląt od 1 do 4 tygodnia życia, udzielono 80 porad profilaktycznych dzieciom do lat 3., natomiast profilaktycznym badaniom lekarskim poddano 95 dzieci i młodzieży w wieku od 2 do 19 lat.

Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u dorosłej populacji są choroby układu krążenia. Obok schorzeń narządów ruchu i neurologicznych należą one do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności, która oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują

uszkodzenia narządu wzroku i słucho, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

Orzecznictwem o niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców gminy Strzeleczerki zajmuje się Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krapkowicach. Według jego danych, w 2022 r. liczba wydanych mieszkańcom gminy orzeczeń o niepełnosprawności (dla dzieci do 16. roku życia) była niższa niż w latach 2020-2021 (16 w 2020 r., 14 w 2021 r. 6 w 2022 r.), a liczba wydanych w 2022 r. orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16. roku życia) znacznie wyższa niż w latach 2020-2021 (96 w 2020 r., 109 w 2021 r., 185 w 2022 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZON w Krapkowicach do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2020-2022

	2020 r.	2021 r.	2022 r.
liczba osób zaliczonych do niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności	112	123	191
w tym: liczba osób do 16. roku życia zaliczonych do niepełnosprawności	16	14	6
liczba osób w wieku 16 lat i więcej zaliczonych do stopnia niepełnosprawności	96	109	185

Źródło danych: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Krapkowicach.

Do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności wśród osób do 16. roku życia należały: całościowe zaburzenia rozwojowe (2 osoby w 2020 r., 7 w 2021 r., 2 w 2022 r.), zaburzenia głosu, mowy i choroby słucho (3 osoby w 2020 r., 2 w 2021 r.), choroby narządu wzroku (po 2 w 2020 i 2022 r.) oraz schorzenia inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego (po 2 w 2020 i 2022 r.), a wśród osób w wieku 16 lat i więcej upośledzenie narządu ruchu (20 osób w 2020 r., 23 w 2021 r., 45 w 2022 r.), choroby neurologiczne (17 w 2020 r., 35 w 2021 r., 34 w 2022 r.), choroby układu oddechowego i krążenia (17 w 2020 r., 21 w 2021 r., 30 w 2022 r.) oraz zaburzenia głosu, mowy i choroby słucho (po 5 w latach 2020-2021, 30 w 2022 r.).

Oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Opolu w ramach swojej działalności m.in. wydaje orzeczenia o trwałej lub okresowej całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji, o trwałej całkowitej lub okresowej całkowitej niezdolności do pracy oraz o trwałej częściowej lub okresowej

częściowej niezdolności do pracy. Dane szczegółowe w tym zakresie za 2022 r. w odniesieniu do mieszkańców gminy Strzeleczki przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Osoby* z orzeczoną niezdolności do pracy zamieszkałe w gminie, otrzymujące świadczenia wypłacane z ZUS na koniec 2022 r.**

	liczba osób (w tys.) w 2022 r.
trwała całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji	0,04
okresowa całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji	0,00
trwała całkowita niezdolność do pracy	0,04
okresowa całkowita niezdolność do pracy	0,01
trwała częściowa niezdolność do pracy	0,04
okresowa częściowa niezdolność do pracy	0,00

Źródło danych: Oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Opolu.

* bez osób pobierających świadczenia na mocy umów międzynarodowych oraz bez osób mających również prawo do świadczenia rolniczego (dane bezpośrednio z badania świadczeń emerytalno-rentowych)

** osoby otrzymujące świadczenia wypłacane przez ZUS to osoby, które pobierają: emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalne oraz osoby uprawnione do rent rodzinnych

Warto dodać, że wydawaniem orzeczeń o całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym i samodzielnej egzystencji oraz o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym dla mieszkańców gminy Strzeleczki zajmuje się Oddział Regionalny Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Opolu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczkach obejmuje wsparciem część osób z niepełnosprawnością, pomagając im wypełniać role społeczne i zawodowe. W 2020 r. z powodu niepełnosprawności ze świadczeń pomocy społecznej w gminie skorzystało 45 rodzin liczących 79 osób, rok później – 41 rodzin liczących 76 osoby, a w 2022 r. – 40 rodzin liczących 73 osoby.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat form pomocy udzielanej przez GOPS osobom z niepełnosprawnością w gminie.

Tabela 16. Formy świadczeń dla osób z niepełnosprawnością udzielonych w gminie w latach 2019-2021

formy świadczeń	liczba osób, którym przyznano świadczenie			liczba świadczeń, kwota świadczeń		
	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
zasilek stały	16	17	18	170, 100.431	181, 99.577	185, 118.964
zasilek celowy	12	23	16	19, 7.228	40, 19.209	25, 10.776
zasilek okresowy	3	2	1	15, 4.699	14, 4.007	4, 1.552
świadczenie pieniężne w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu”	13	5	8	153, 6.393	214, 4.933	292, 4.600
pobyt w domu pomocy społecznej	5	6	6	51, 121.625	59, 163.254	61, 187.493

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczerkach.

Do najważniejszych przedsięwzięć i programów (m.in. socjalne, kulturalne i sportowo-rekreacyjne) organizowanych i realizowanych na terenie gminy dla osób z niepełnosprawnością należą: usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze, usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, Program „Asystent osoby niepełnosprawnej”, Program „Opieka wytchnieniowa, wydarzenia organizowane w gminie dla jej mieszkańców oraz upowszechnienie edukacji opartej na świadomym uczeniu się, umożliwianie osobom z niepełnosprawnością nauki wraz z osobami sprawnymi, a także dostosowywanie procesu nauczania do osób o zróżnicowanych potrzebach.

Poza Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Strzeleczerkach, do podmiotów działających na rzecz mieszkańców gminy z niepełnosprawnością należą: m.in.: Centrum Terapii Nerwic w Mosznej (ul. Zamkowa 1A, 47-370 Moszna), Środowiskowy Dom Samopomocy w Krapkowicach (os. XXX-lecia 23, 47-303 Krapkowice), Centrum Opieki Długoterminowej w Krapkowicach (ul. Damrota 2, 47-303 Krapkowice), Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej i Stacja Opieki Caritas Diecezji Opolskiej (ul. Prudnicka 6, 47-370 Zielina), Fundacja Rozwoju Edukacji Empiria (47-370 Serwitut 24) oraz Fundacja „Dogonić dystans” (ul. Zamkowa 1A, 47-370 Moszna).

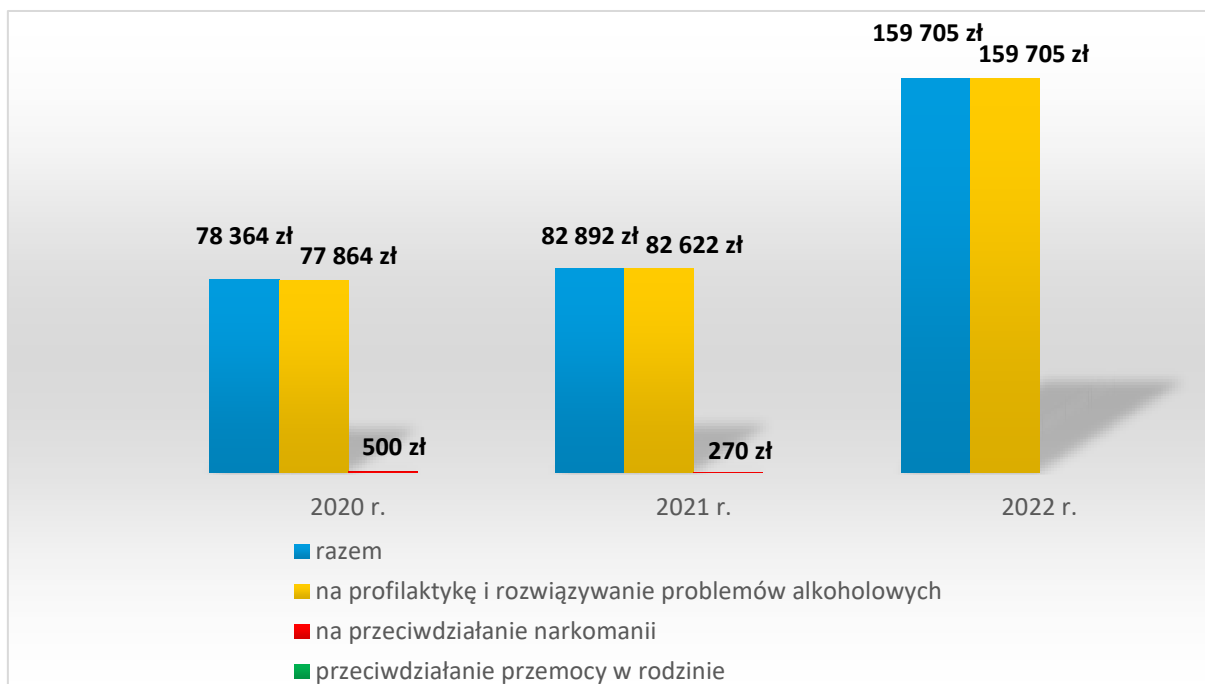
6. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC DOMOWA

Alkoholizm, narkomania i przemoc domowa są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie, choć występuje również w rodzinach o wysokim statusie społecznym. Doznającymi przemocy są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od osoby stosującej przemoc. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby z niepełnosprawnością, starsze i chore.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

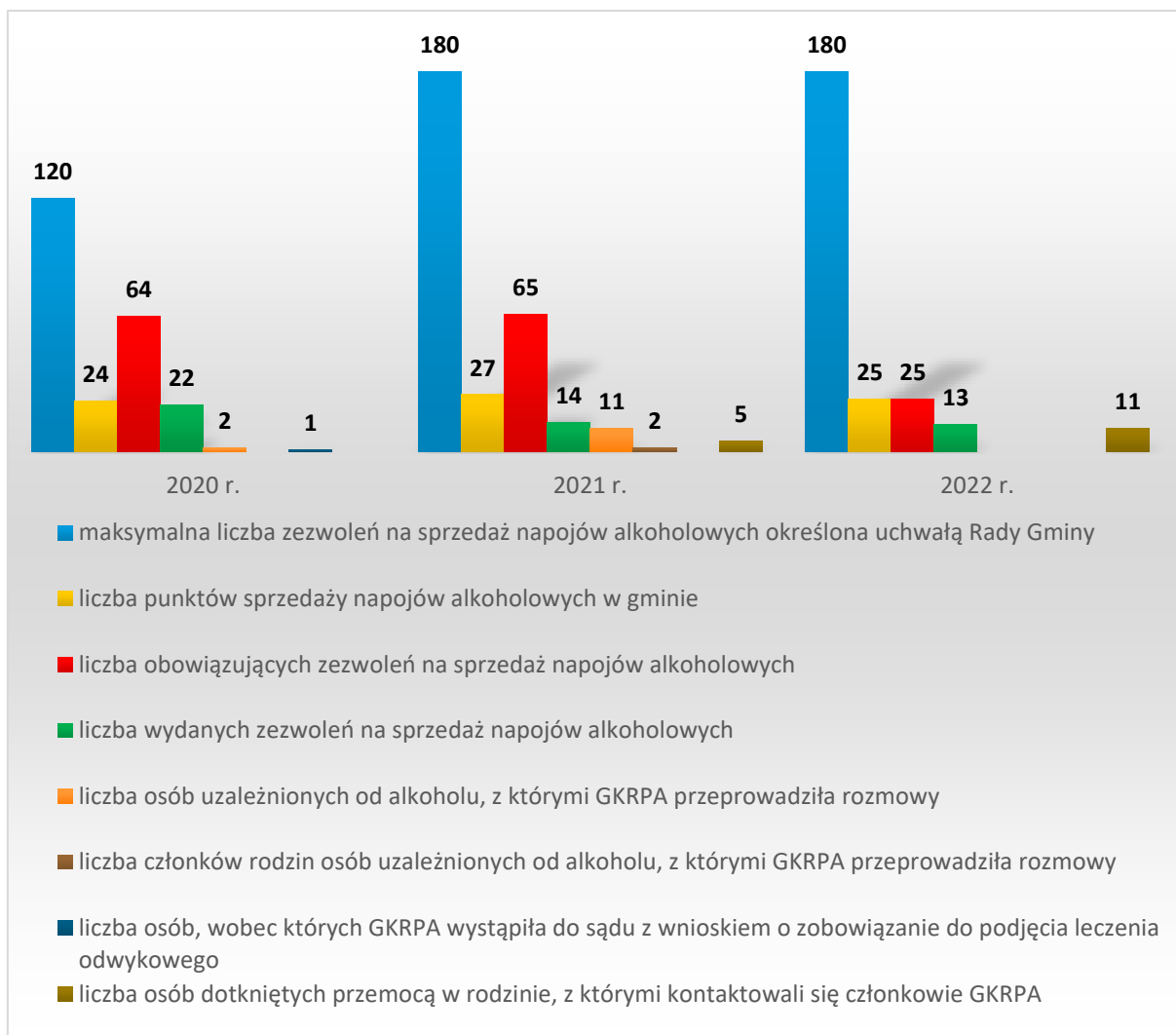
Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie Strzeleczerki na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w latach 2020-2022.

Wykres 24. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2020-2022

Źródło danych: Urząd Gminy Strzeleczerki.

W 2022 r. wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie była znacznie wyższa niż w latach 2020-2021 (78.364 w 2020 r., 82.892 zł w 2021 r., 159.705 w 2022 r.).

Poniższy wykres przedstawia wybrane dane na temat rynku napojów alkoholowych w gminie Strzeleczerki, a także aktywności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która zajmuje się inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz integracją społeczną osób uzależnionych. W ramach swoich zadań Komisja m.in. opiniuje wnioski w sprawie wydania lub cofnięcia zezwolenia na alkohol, przeprowadza rozmowy motywujące, udziela porad osobom uzależnionym od alkoholu oraz członkom ich rodzin oraz podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Wykres 25. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2020-2022

Źródło danych: Urząd Gminy Strzeleczerki.

W latach 2021-2022 określona uchwałą Rady Gminy maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w gminie była wyższa niż w 2020 r. (120 w 2020 r., po 180 w latach 2021-2022), a liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych zbliżona (24 w 2020 r., 27 w 2021 r., 25 w 2022 r.). W 2022 r. liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych była znacznie niższa niż w latach 2020-2021 (64 w 2020 r., 65 w 2021 r., 25 w 2022 r.), a liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zmniejszała się z roku na rok (z 22 w 2020 r. do 13 w 2022 r.).

W latach 2020-2021 GKRPA przeprowadzała rozmowy z osobami uzależnionymi od alkoholu (2 w 2020 r., 11 w 2021 r.), a w 2021 r. także z członkami rodzin tych osób (2). W 2020 r. GKRPA wystąpiła także do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia alkoholowego w stosunku do 1 osoby.

W latach 2021-2022 członkowie Komisji kontaktowali się również z osobami doznającymi przemocy domowej (2 w 2021 r., 5 w 2022 r.), osobami ją stosującymi (2 w 2021 r., 5 w 2022 r.) oraz ze świadkami przemocy domowej (po 1 w każdym roku).

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy domowej na terenie gminy odgrywają: w Strzeleczkach – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i działający przy nim Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy domowej, w Krapkowicach – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska „Otmęt” S.C., Krapkowickie Centrum Zdrowia Sp. z o.o., Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Komenda Powiatowa Policji, w Opolu – Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia, w Branicach – Specjalistyczny Szpital im. Ks. Biskupa Józefa Nathana w Branicach, w Woskowicach Małych – Ośrodek Leczenia Odwykowego, w Turawie – Turawskie Centrum Odnowy Zdrowia, w Strzelcach Opolskich – Sąd Rejonowy w Strzelcach Opolskich, Wydział Rodzinny i Nieletnich, a także Ogólnopolskie Pogotowie dla ofiar przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”.

Dane szczegółowe na temat podmiotów mogących wspierać mieszkańców gminy z problemami uzależnień i przemocy domowej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy z problemami uzależnień i przemocy domowej

nazwa podmiotu	adres podmiotu
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzeleczkach	ul. Rynek 4, 47-364 Strzeleczki
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczkach	ul. Rynek 4, 47-364 Strzeleczki
Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy domowej w Strzeleczkach	ul. Rynek 4, 47-364 Strzeleczki
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska „Otmęt” S.C. w Krapkowicach	ul. Jagiellońska 29, 47-303 Krapkowice
Krapkowickie Centrum Zdrowia Spółka z o.o. w Krapkowicach	ul. Szkolna 7, Krapkowice
Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Opolu	ul. Głogowska 25B, 46-020 Opole
Specjalistyczny Szpital im. Ks. Biskupa Józefa Nathana w Branicach	ul. Szpitalna 18, 48-140 Branice
Ośrodek Leczenia Odwykowego w Woskowicach Małych	Woskowice Małe, ul. Pałacowa 15, 46-100 Namysłów
Turawskie Centrum Odnowy Zdrowia w Turawie	ul. Żużłowa 7, 46-045 Turawa

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w Krapkowicach

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Krapkowicach

Komenda Powiatowa Policji w Krapkowicach

Sąd Rejonowy w Strzelcach Opolskich, Wydział
Rodzinny i Nieletnich

Ogólnopolskie Pogotowie dla ofiar przemocy
w rodzinie „Niebieska Linia”

ul. Kilińskiego 1, 47-303 Krapkowice

ul. Kilińskiego 1, 47-303 Krapkowice

ul. Opolska 101, 47-300 Krapkowice

ul. Opolska 11,
47-100 Strzelce Opolskie

tel. 800 12 00 02

Źródło danych: Urząd Gminy Strzeleczyki.

W latach 2020-2022 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczykach objął wsparciem z powodu alkoholizmu odpowiednio 2, 10 i 6 rodzin liczących odpowiednio 2, 23 i 21 osób, a z powodu przemocy w rodzinie odpowiednio 5, 3 i 4 rodziny liczące odpowiednio 25, 15 i 17 osób. W analizowanym okresie nie świadczył natomiast pomocy z powodu narkomanii. W analizowanym okresie GOPS był również odpowiedzialny za obsługę organizacyjno-techniczną Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Strzeleczykach. W latach 2020-2022 w jego ramach działało odpowiednio 26, 26 i 9 grup roboczych do indywidualnych przypadków przemocy w rodzinie.

Działalność profilaktyczna z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej w gminie prowadzona jest głównie w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych i obejmuje m.in. organizowanie i realizowanie programów profilaktycznych, jednorazowych prelekcji i pogadarek, spektakli profilaktycznych, festynów i innych imprez plenerowych, imprez sportowych, pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz warsztatów i szkoleń z zakresu profilaktyki problemowej dla nauczycieli i wychowawców.

W latach 2020-2022 programami z obszaru profilaktyki uniwersalnej, rekomendowanymi przez ówczesnie działającą Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego, objęto 50 uczniów i 3 nauczycieli w 2020 r. i 3 nauczycieli w 2021 r., innymi programami z obszaru profilaktyki uniwersalnej objęto 50 uczniów i 2 nauczycieli w 2020 r. oraz 60 uczniów w 2022 r., w jednorazowych prelekcjach i pogadankach wzięło udział odpowiednio 50, 50 i 30 osób, w spektaklach profilaktycznych – 45 osób w 2022 r., w festynach i innych imprezach plenerowych – 50 osób w 2021 r. i 80 osób w 2022 r., w imprezach sportowych – 250 osób w 2022 r., w pozalekcyjnych zajęciach sportowych – odpowiednio 70, 120 i 120 osób, a w warsztatach

i szkoleniach z zakresu profilaktyki problemowej dla nauczycieli i wychowawców – 20 osób w 2021 r.

7. EDUKACJA I WYCHOWANIE, OPIEKA NAD DZIEĆMI DO LAT 3.

Gmina Strzeleczerki posiada bazę oświatową, na którą składają się: 5 szkół podstawowych i przedszkole gminne z oddziałami integracyjnymi, w skład którego wchodzi oddziały zamiejscowe.

Dane szczegółowe na temat działających w gminie placówek oświatowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Placówki oświatowe w gminie

nazwa placówki	adres placówki
Szkoła Podstawowa w Strzeleczerkach	ul. Sienkiewicza 3, 47-364 Strzeleczerki
Szkoła Podstawowa w Dobrej	ul. Szkolna 37, 47-364 Dobra
Szkoła Podstawowa w Komornikach	ul. Szkolna 4, 47-364 Komorniki
Szkoła Podstawowa w Raławiczerkach	ul. Szkolna 6, 47-370 Raławiczerki
Szkoła Podstawowa w Zielinie	ul. Prudnicka 8, 47-370 Zielina
Publiczne Przedszkole z Oddziałem Integracyjnym w Strzeleczerkach	ul. Dworcowa 3, 47-364 Strzeleczerki
Publiczne Przedszkole z Oddziałem Integracyjnym w Strzeleczerkach, filia w Dobrej	ul. Szkolna 43, 47-364 Dobra
Publiczne Przedszkole z Oddziałem Integracyjnym w Strzeleczerkach, filia w Dziedzicach	ul. Szkolna 4, 47-370 Dziedzice
w tym: Publiczne Przedszkole z Oddziałem Integracyjnym w Strzeleczerkach, filia w Komornikach	ul. Szkolna 4, 47-364 Komorniki
Publiczne Przedszkole z Oddziałem Integracyjnym w Strzeleczerkach, filia w Pisarzowicach	47-364 Pisarzowice 80
Publiczne Przedszkole z Oddziałem Integracyjnym w Strzeleczerkach, filia w Raławiczerkach	ul. Polna 15, 47-370 Raławiczerki
Publiczne Przedszkole z Oddziałem Integracyjnym w Strzeleczerkach, filia w Zielinie	ul. Prudnicka 8, 47-370 Zielina

Źródło danych: Urząd Gminy Strzeleczerki.

W roku szkolnym 2022/2023 do placówek przedszkolnych chodziło 305 dzieci, a w szkołach podstawowych uczyło się 486 uczniów. W 2022 r. w placówkach oświatowych w gminie zatrudnionych było 94 nauczycieli, w tym 25 nauczycieli w przedszkolach.

Na terenie gminy nie ma placówki świadczącej opiekę nad dziećmi do lat 3., niemniej gmina refunduje koszty opieki nad dziećmi uczęszczającymi do żłobków na terenie gmin sąsiednich: Krapkowice i Prószerków. W 2022 r. wydatki te wyniosły

43.600 zł. Warto dodać, że według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2022 r. liczba dzieci w wieku do lat 3. Była niższa niż w latach 2020-2022 (318 w 2020 r., 313 w 2021 r., 279 w 2022 r.).

8. KULTURA, SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Działalność kulturalną w gminie prowadzą: Gminny Ośrodek Kultury w Strzeleczkach, podejmujący także działania w ramach domów kultury i świetlic w innych miejscowościach gminy, i Gminna Biblioteka Publiczna w Strzeleczkach i jej filie.

Priorytetem Ośrodka Kultury jest prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej i zaspokajającej potrzeby kulturalne mieszkańców, upowszechnianie i promocja kultury, w tym lokalnej, w kraju i za granicą, stymulowanie aktywności społeczności lokalnej i komunikacji społecznej, rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych mieszkańców poprzez prowadzenie działalności w świetlicach i domach kultury na terenie gminy, organizowanie imprez kulturalnych i festynów na szczeblu lokalnym i regionalnym, spektakli teatralnych, koncertów, przeglądów, konkursów, wystaw, upowszechnianie turystyki regionalnej i rekreacji, tworzenie warunków do rozwoju talentów twórczych i twórczości kulturalnej oraz amatorskiego ruchu artystycznego, a także prowadzenie edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży, m.in. w ramach kół i sekcji zainteresowań.

W szczególności Ośrodek zajmuje się organizacją zwyczajowo przyjętych w gminie świąt i uroczystości (Dni Gminy, Dożynki Gminne), występów artystycznych, dyskotek, zabaw tanecznych, festynów, festiwali, konkursów, a wraz z innymi instytucjami i organizacjami społecznymi, radami sołectkimi – festiwali, pokazów teatralnych, spotkań, wydarzeń kulturalnych i sportowych, prowadzeniem i organizowaniem kół tematycznych, wystaw, plenerów malarskich, organizowaniem wypoczynku dzieci, młodzieży i dorosłych (m.in. ferie letnie, ferie zimowe, półkolonie, wyjazdy okolicznościowe, wycieczki), współorganizowaniem i prowadzeniem imprez o charakterze sportowo-rekreacyjnym, w tym zawodów sportowo-pożarniczych, szkolnych imprez sportowych oraz prowadzeniem świetlic i domów kultury na terenie gminy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2022 r. Ośrodek Kultury zorganizował 275 imprez kulturalnych, w których wzięło udział 6.637 osób.

Gminna Biblioteka Publiczna w Strzeleczerkach wraz z filiami zajmuje się w szczególności gromadzeniem, opracowywaniem, przechowywaniem i ochroną materiałów bibliotecznych służących rozwijaniu czytelnictwa, a także zaspokajaniem potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych wszystkich grup czytelniczych, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu, jego dorobku kulturalnego, naukowego i gospodarczego, udostępnianiem zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczaniem na zewnątrz oraz prowadzeniem wymiany międzybibliotecznej, prowadzeniem działalności informacyjnej, informacyjno-bibliograficznej oraz dokumentacyjnej, organizowaniem czytelnictwa i udostępnianiem materiałów bibliotecznych, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób uczących się, chorych, seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami, prowadzeniem działalności edukacyjnej z zakresu dziedzictwa kulturowego dla społeczności lokalnej oraz przygotowaniem ekspozycji i wystaw gromadzących dobra kultury, zwłaszcza regionalne, tworzeniem warunków do rozwijania kreatywności i aktywności twórczej społeczności lokalnej, organizowaniem i prowadzeniem różnych form pracy z czytelnikiem, służących popularyzacji i promowaniu czytelnictwa, książki, nauki oraz innych dziedzin kultury i sztuki, a także upowszechnianiem dorobku kulturalnego gminy. Placówka organizuje wystawy, spotkania autorskie, lekcje biblioteczne, konkursy, imprezy okolicznościowe.

W 2022 r. księgozbiór Biblioteki liczył 64.310 woluminów, liczba czytelników wyniosła 1.321, a liczba wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz 20.624 woluminy. Placówka umożliwiała czytelnikom korzystanie z 8 komputerów podłączonych do sieci Internet.

Poniższa tabela zawiera wykaz placówek kulturalnych funkcjonujących w gminie.

Tabela 19. Placówki kulturalne w gminie

nazwa placówki	adres placówki
Gminny Ośrodek Kultury w Strzeleczerkach	Rynek 4, 47-364 Strzeleczerki
Dom Kultury w Kujawach	Kujawy, ul. Prudnicka 1, 47-370 Strzeleczerki
w tym: Dom Kultury w Raławiczerkach	Raławiczerki, ul. Opolska 20, 47-370 Strzeleczerki
Świetlica w Strzeleczerkach	ul. Dworcowa 10, 47-364 Strzeleczerki
Świetlica w Dobrej	ul. Szkolna 2, 47-364 Dobra
Świetlica w Raławiczerkach	ul. Opolska 20, 47-370 Zielina

Świetlica w Kujawach	ul. Prudnicka 1.3, 47-370 Kujawy
Świetlica w Komornikach	ul. Szkolna 2, 47-364 Komorniki
Świetlica w Ścigowie	ul. Strażacka 6, 47-364 Ścigów
Gminna Biblioteka Publiczna w Strzelecckach	ul. Młyńska 20, 47-364 Strzelecckiej
Filia w Komornikach	ul. Szkolna 4, 47-364 Komorniki
w tym: Filia w Mosznej	ul. Zamkowa 1, 47-370 Moszna
Filia w Pisarzowicach	Pisarzowice 80, 47-364 Pisarzowice
Filia w Raclawickach	ul. Opolska 20, 47-370 Strzelecckiej
Filia w Zielinie	ul. Prudnicka 8, 47-370 Zielina

Źródło danych: Urząd Gminy Strzelecckiej.

Do najważniejszych imprez o charakterze kulturalno-rozrywkowym zorganizowanych w gminie w 2022 r. należały: Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, Festiwal Pączków, Babski comber, Dzień Kobiet, Konkurs Kroszonkarski, Bieg Daniela, Dni Gminy Strzelecckiej, Powitanie wakacji, Pożegnanie lata, Dożynki Gminne, Obchody Św. Marcina, Plener malarski, Plener malarski dla dzieci, Piknik dla dzieci w Ośrodku Wypoczynkowym, Konkurs świąteczny, Mikołajkowy maraton taneczny, Sylwester.

Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służy dostępna na jej terenie infrastruktura sportowo-rekreacyjna. Składają się na nią m.in.: boiska sportowe i tereny rekreacyjne. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie

nazwa obiektu	adres obiektu
Boisko sportowe w Strzelecckach	ul. Dworcowa 3C, 47-364 Strzelecckiej
Boisko sportowe w Dobrej	Dobra, ul. Lipowa, 47-364 Strzelecckiej
Boisko sportowe w Komornikach	Komorniki, ul. Prudnicka, 47-364 Strzelecckiej
Boisko sportowe w Kujawach	Kujawy, ul. Kąpielowa, 47-370 Zielina
Boisko sportowe w Raclawickach	Raclawicki, ul. Leśna, 47-370 Zielina
Boisko wielofunkcyjne „Orlik”	ul. Sienkiewicza, 47-364 Strzelecckiej
Tereny rekreacyjno-sportowe w Kujawach	Kujawy, 47-370 Zielina

Źródło danych: Urząd Gminy Strzelecckiej.

Do najważniejszych przedsięwzięć sportowo-rekreacyjnych organizowanych w gminie należą: Bieg Daniela, zawody biegowe dzieci i młodzieży o puchar Burmistrza Gminy Strzelecckiej, zawody wędkarskie o puchar Burmistrza Gminy

Strzeleczki, zawody krajowe WKKW w Mosznej, zawody w lotach gołębi, rozgrywki Skata, zajęcia jogi, zajęcia piłkarskie i taneczne dla dzieci i młodzieży.

Gmina Strzeleczki posiada zasoby przyrodnicze i kulturowe pozwalające na rozwój na jej terenie różnych form wypoczynku i rekreacji. O przyrodniczej atrakcyjności gminy decydują znaczne połacie lasów z największym kompleksem leśnym, jakim są należące do najważniejszych ekologicznie terenów Opolszczyzny Bory Niemodlińskie. Największą atrakcją turystyczną gminy jest Zamek w Mosznej wraz z parkiem i pobliską stadniną koni. Istotną rolę w podkreślaniu urody krajobrazu odgrywają zabytkowe parki w Dobrej i Kujawach, rzeki Osobłoga i Biała, a także potoki Bronowicki, Rzymkowicki i Urszulanowicki oraz cztery duże stawy. Przez gminę przebiegają liczne trasy turystyczne – piesze, rowerowe i konne, prowadzące poprzez najciekawsze miejsca gminy.

W gminie znajdują się turystyczne miejsca noclegowe zarówno w randze hotelowej, jak i agroturystycznej. Oferują je: Zamek w Mosznej, Stadnina Koni w Mosznej, Gminny Ośrodek Wypoczynkowy w Dobrej, Gospodarstwo Agroturystyczne „Pod Lasem” w Raclawiczkach.

9. EKONOMIA SPOŁECZNA I SOLIDARNA

Ekonomia społeczna i solidarna to sfera będąca przejawem społeczeństwa obywatelskiego, w której działalność ekonomiczna i pożytku publicznego służy realizacji celów społecznych. Należą do nich: zatrudnianie i reintegracja osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i zagrożonych wykluczeniem społecznym (w szczególności osób z niepełnosprawnością, bezrobotnych oraz seniorów), wspieranie podmiotowości i samodzielności tych osób oraz odbudowa ich zdolności do pełniejszego uczestniczenia w życiu społecznym i zawodowym, a także działalność na rzecz rozwoju lokalnego.

Cele ekonomii społecznej i solidarnej realizowane są przez podmioty ekonomii społecznej, do których zalicza się:

- przedsiębiorstwa społeczne (np. spółdzielnie socjalne), które zatrudniają osoby zagrożone wykluczeniem społecznym;
- jednostki reintegracyjne (m.in. zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej czy centra integracji społecznej, których głównym celem jest ponowna integracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;

- podmioty działające w sferze pożytku publicznego – organizacje pozarządowe oraz podmioty sfery gospodarczej utworzone w związku z realizacją celu społecznego – spółki non-profit i spółdzielnie, których celem jest zatrudnienie np. inwalidów i niewidomych.

W gminie Strzeleczerki funkcjonuje ponad 20 podmiotów ekonomii społecznej. Są to organizacje pozarządowe, z którymi samorząd gminy podejmuje wspólne działania na podstawie uchwalanego corocznie programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Jego celem głównym jest kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym poprzez budowanie partnerstwa pomiędzy Gminą Strzeleczerki i organizacjami pozarządowymi, a w efekcie skuteczniejsze i efektywniejsze definiowanie i zaspokajanie potrzeb mieszkańców gminy. W szczególności chodzi o poprawę jakości życia mieszkańców, wzmocnienie pozycji organizacji pozarządowych, zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat działających w gminie podmiotów ekonomii społecznej. Uwzględniają one m.in. informacje na temat obszarów i odbiorców ich działań, które określają ich zdolności do realizacji usług społecznych, w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Tabela 21. Podmioty ekonomii społecznej w gminie

nazwa i adres organizacji	obszary działań	odbiorcy działań
Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim Zarząd Gminny TSKN w Strzeleczerkach ul. Młyńska 20, 47-364 Strzeleczerki	rozwój lokalny; kultura, sztuka, tradycja; działalność międzynarodowa	społeczność lokalna
Stowarzyszenie Rozwoju „Stodoła” ul. Kościelna 2, 47-364 Komorniki	rozwój lokalny, pomoc społeczna, usługi socjalne	społeczność lokalna, rodzina
Fundacja „Dogonić dystans” ul. Zamkowa 1A, 47-370 Moszna	ochrona zdrowia	dzieci i młodzież, rodzina, osoby starsze, osoby chore
Caritas Diecezji Opolskiej Stacja Opieki ul. Prudnicka 6, 47-370 Zielina	ochrona zdrowia, pomoc społeczna, usługi socjalne	dzieci i młodzież, rodzina, osoby starsze, osoby chore, osoby skrajnie ubogie, dzieci z niepełnosprawnością, dorośli z niepełnosprawnością

Fundacja Rozwoju Edukacji Empiria 47-370 Serwitut 24	edukacja wychowanie	dzieci i młodzież, rodzina, dzieci z niepełnosprawnością
Stowarzyszenie Sukces po Opolsku ul. Zamkowa 1, 47-370 Moszna	rozwój lokalny kultura, sztuka, tradycja; edukacja wychowanie	społeczność lokalna
Towarzystwo Przyjaciół Mosznej ul. Zamkowa 1, 47-370 Moszna	kultura, sztuka, tradycja; działalność międzynarodowa	społeczność lokalna
Centrum Tańca ul. Powstańców Śląskich 31, 47-370 Moszna	kultura, sztuka, tradycja	społeczność lokalna
Rodzice dla Dzieci ul. Opolska 20, 47-370 Raclawiczki	edukacja, wychowanie	dzieci i młodzież
Gminne Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe” ul. Rynek 4, 47-364 Strzeleczerki	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna
Ludowy Klub Sportowy Strzeleczerki ul. Dworcowa 3, 47-364 Strzeleczerki	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna
Ludowy Zespół Sportowy Raclawiczki ul. Opolska 20, 47-370 Raclawiczki	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna
Ludowy Zespół Sportowy „LZS-Łowkowice” ul. Prudnicka 7, 47-364 Komorniki	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna
Ludowy Zespół Sportowy Kujawy ul. Kąpielowa, 47-370 Kujawy	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna
Ludowy Klub Jeździecki Moszna ul. Wiejska 30, 47-370 Moszna	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna; dzieci i młodzież
Polski Związek Wędkarski, Koło PZW Strzeleczerki 47-364 Strzeleczerki	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Strzeleczerkach ul. Dworcowa 3A, 47-364 Strzeleczerki	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Dobrej ul. Szkolna 2, 47-364 Dobra	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Łowkowicach ul. Wiejska 68, 47-364 Łowkowice	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Mosznej ul. Zamkowa 1, 47-370 Moszna	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Pisarzowicach 47-364 Pisarzowice 73A	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Raclawiczkach ul. Opolska, 47-370 Raclawiczki	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Smolarni ul. Pachów 32, 47-370 Smolarnia	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Ścigowie ul. Strażacka 6, 47-364 Ścigów	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna

Ochotnicza Straż Pożarna w Zielinie
ul. Kolejowa 5, 47-370 Zielina

ratownictwo,
bezpieczeństwo

społeczność lokalna

Źródło danych: Urząd Gminy Strzeleczerki.

Na rok 2023 Gmina Strzeleczerki zaplanowała zlecenie w trybach, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zadań publicznych, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w zakresie:

- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, a w szczególności prowadzenia programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz organizowania letniego i zimowego wypoczynku dla dzieci i młodzieży,
- działań na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz ochrony i promocji zdrowia, a w szczególności pielęgnacji w środowisku domowym osób chorych, z niepełnosprawnością i starszych oraz ambulatoryjnej i domowej terapii i rehabilitacji leczniczej,
- upowszechniania kultury i sztuki, a w szczególności organizowania plenerów malarskich, imprez artystycznych oraz imprez upowszechniających tradycje kulturowe gminy Strzeleczerki,
- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, a w szczególności organizowania masowych imprez sportowych dla mieszkańców, rozwoju i propagowania sportu wśród dzieci i młodzieży w różnych dyscyplinach, organizowania współzawodnictwa sportowego,
- działalności na rzecz mniejszości narodowych, a w szczególności propagowania kultury mniejszości narodowych i etnicznych.

10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy Strzeleczyki czuwa Komenda Powiatowa Policji w Krapkowicach (ul. Opolska 101, 47-300 Krapkowice). W 2022 r. prowadziła ona 68 postępowań przygotowawczych dotyczących zdarzeń zaistniałych na terenie gminy Strzeleczyki, z czego 45 zakwalifikowano jako przestępstwa, przy czym w 17 postępowaniach nie wykryto sprawców (wśród ujawnionych sprawców przestępstw nie było osób nieletnich). Najwięcej popełnionych przestępstw polegało na prowadzeniu pojazdu w stanie nietrzeźwości (10), oszustwie (7), kradzieży mienia i zniszczeniu cudzej rzeczy (po 4).

Dane szczegółowe na temat przestępstw popełnionych w gminie w 2022 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Przestępstwa popełnione w gminie w 2022 r.

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw	liczba sprawców	wiek sprawców
kradzież mienia	4	-	-
kradzież z włamaniem	3	2	36, 55 lat
kradzież rozbójnicza	1	1	29 lat
oszustwo	7	2	27, 45 lat
oszustwo internetowe	2	-	-
zniszczenie cudzej rzeczy	4	2	55, 57 lat
przywłaszczenie cudzej rzeczy	2	1	41 lat
prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	10	10	24, 28, 28, 30, 31, 32, 45, 55, 59, 60 lat
niezatrzymanie się do kontroli	1	1	65 lat
złamanie zakazu prowadzenia pojazdów	1	1	42 lata
znęcanie się nad osobą najbliższą	2	2	30, 35 lat
uchylanie się od alimentacji	1	1	33 lata
poświadczenie nieprawdy	1	1	61 lat
niszczenie znaków granicznych	1	1	61 lat
groźby karalne	1	1	33 lata
naruszenie miru domowego	1	1	33 lata
wymuszanie czynności urzędniczych	1	1	31 lat
wyłudzenie kredytu	1	1	29 lat
znieważenie zwłok, miejsca pochówku	1	1	54 lata
z ustawy o rachunkowości	1	1	35 lat

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Krapkowicach.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczerkach obejmuje wsparciem osoby mające trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego. W 2021 r. z tego powodu z pomocy społecznej w gminie skorzystały 3 osoby, a rok później – 1 osoba.

Istotne dla mieszkańców gminy jest także bezpieczeństwo pożarowe. Na jej terenie ochronę przeciwpożarową zapewnia 9 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, w tym 2 jednostki zrzeszone w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym – OSP Strzeleczerki i OSP Łowkowice. Jednostki OSP biorą udział w akcjach gaśniczych, udzielają pomocy przy wypadkach drogowych, usuwają zalegające drzewa i zabezpieczają zerwane linie energetyczne, pomagają w usuwaniu skutków powodzi i podtopień. W 2022 r. uprawnienia do bezpośredniego udziału w akcjach ratowniczych posiadało łącznie 198 strażaków-ratowników.

11. KWESTIA UCHODźCÓW

Nie wiadomo dokładnie, ile osób uchodźczych przebywa obecnie w Polsce w związku z kryzysem wojennym za jej wschodnią granicą, niemniej szacuje się, że w różnych okresach 2022 r. granicę kraju przekroczyło od 4 do 5 mln osób – kobiet, mężczyzn, dzieci, seniorów czy osób z niepełnosprawnościami. Sytuacja pozostawała dynamiczna – część uchodźców podążała do innych krajów, niektórzy wracali do Ukrainy, część pozostała w Polsce. W połowie 2022 r. obywatelom Ukrainy nadano ponad 1 milion numerów PESEL. Z uwagi na niemożność określenia, jak potoczy się i rozwinie kryzys wojenny za wschodnią granicą Polski niezbędne jest tworzenie polityki migracyjnej zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym.

W pierwszych tygodniach wojny w Ukrainie jednostki samorządowe stanęły przed obowiązkiem i potrzebą zapewnienia schronienia uchodźcom. Wśród krótkookresowych wyzwań znalazły się podstawowe, jak zapewnienie lokum i żywności, dostępu do opieki zdrowotnej, edukacji i rynku pracy. Z upływem czasu pojawiały się kolejne, m.in. konieczność świadczenia pomocy psychologicznej osobom w traumie. Przewidywane są również następne wyzwania, a wśród najważniejszych wymienia się potrzebę integracji oraz zapobieganie konfliktom migranckim, w tym agresji na tle narodowościowym.

Na terenie gminy Strzeleczerki schronienie przed konfliktem wojennym znalazło 70 obywateli Ukrainy. Jej samorząd zapewnił uchodźcom schronienie i wyżywienie

oraz objął wsparciem finansowym, rzeczowym i poradnictwem. Pomoc finansowa polegała na wypłacie jednorazowego świadczenia 300 zł oraz świadczeń dla mieszkańców gminy, którzy uchodźców przyjęli pod swój dach. Ponadto 2 rodziny otrzymały mieszkanie z zasobów gminy oraz zorganizowano zbiórkę artykułów pierwszej pomocy – łóżek polowych, karimat, środków opatrunkowych, żywności z długim terminem przydatności, napojów, koców i pościeli.

W 2022 r. dla 27 mieszkańców gminy wypłacono świadczenie pieniężne na zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w kwocie 209.768 zł, jednorazowe świadczenie w wysokości 300 zł dla obywateli Ukrainy w łącznej kwocie 19.584 zł oraz świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy w kwocie 4.629 zł.

Urząd Miejski udziela wsparcia obywatelom Ukrainy przebywającym na terenie gminy również w ramach dofinansowania ze środków Samorządu Województwa Opolskiego w związku realizacją zadania pn. „Pomoc obywatelom Ukrainy przebywającym na terenie Województwa Opolskiego w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa”. W razie gdyby taka potrzeba zaistniała, gmina jest przygotowana na udzielenie krótkoterminowego schronienia dla uchodźców do czasu dalszej relokacji.

Z danych Narodowego Spisu Powszechnego 2021 wynika, że w porównaniu do spisu z 2011 r. dwukrotnie wzrosła liczba osób z obywatelstwem innego kraju mieszkających na terenie Polski, w tym czterokrotnie liczba obywateli Ukrainy. Wobec powyższego, obecnie, po wybuchu wojny za wschodnią granicą kraju, tym bardziej należy brać pod uwagę możliwość dalszego wzrostu liczby osób narodowości ukraińskiej zamierzających na dłużej lub na stałe pozostać w Polsce. Z ankiet przeprowadzanych wśród uchodźców w połowie 2022 r. wynika, że 1/3 badanych deklaruowała chęć pozostania w Polsce także po zakończeniu wojny. W późniejszych badaniach udział ten nieco się zmniejszył, niemniej nie można przewidzieć, jak będzie on kształtował się w przyszłości.

12. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

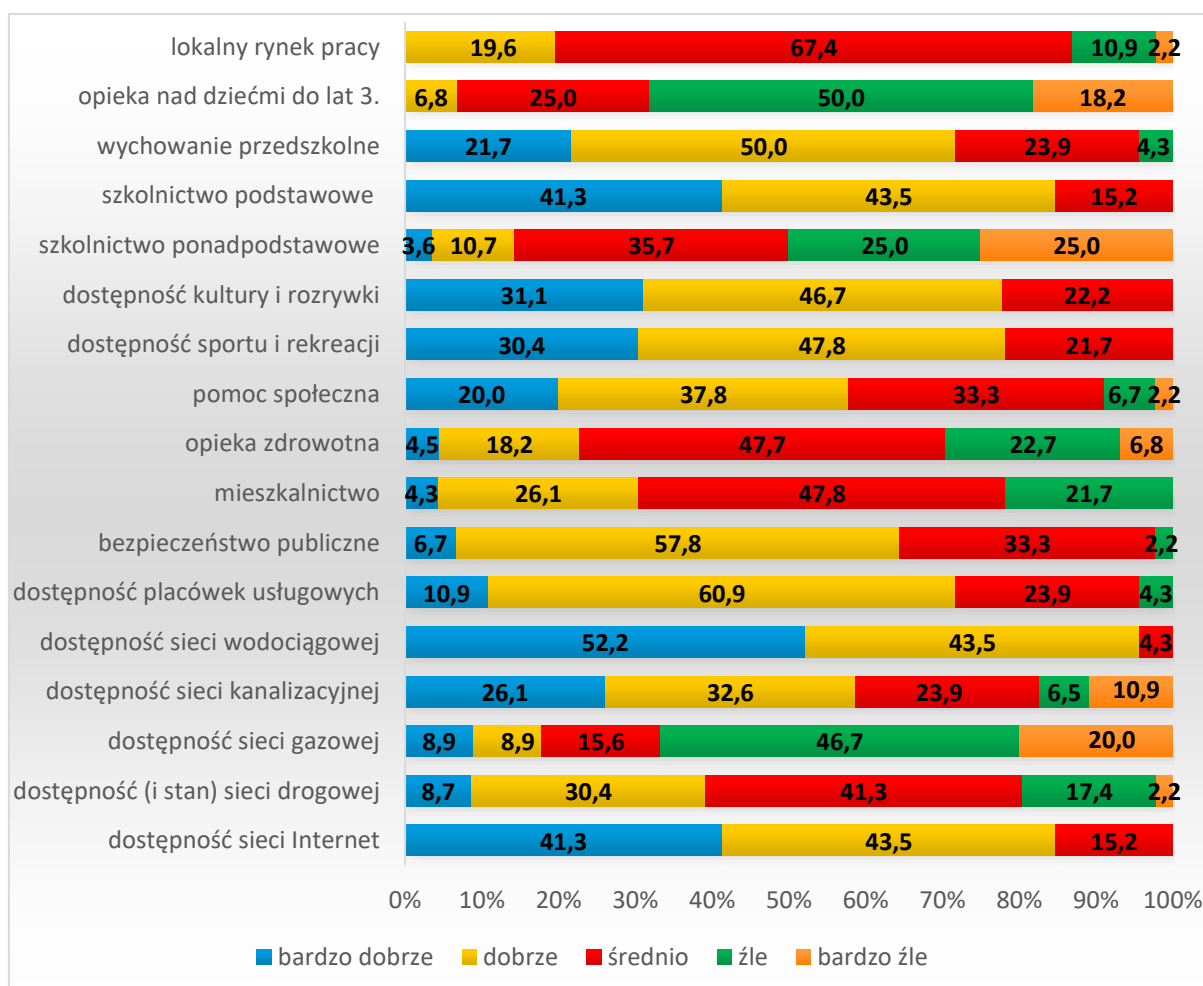
Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Strzeleczerki posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie

należałyby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiety, którą skierowano do mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Wójta Gminy, Sekretarza Gminy, Skarbnika Gminy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, w tym placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, podmiotów ekonomii społecznej i kościoła.

W pierwszym pytaniu poproszono ankietowanych o ocenę warunków życia w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 26. Warunki życia w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

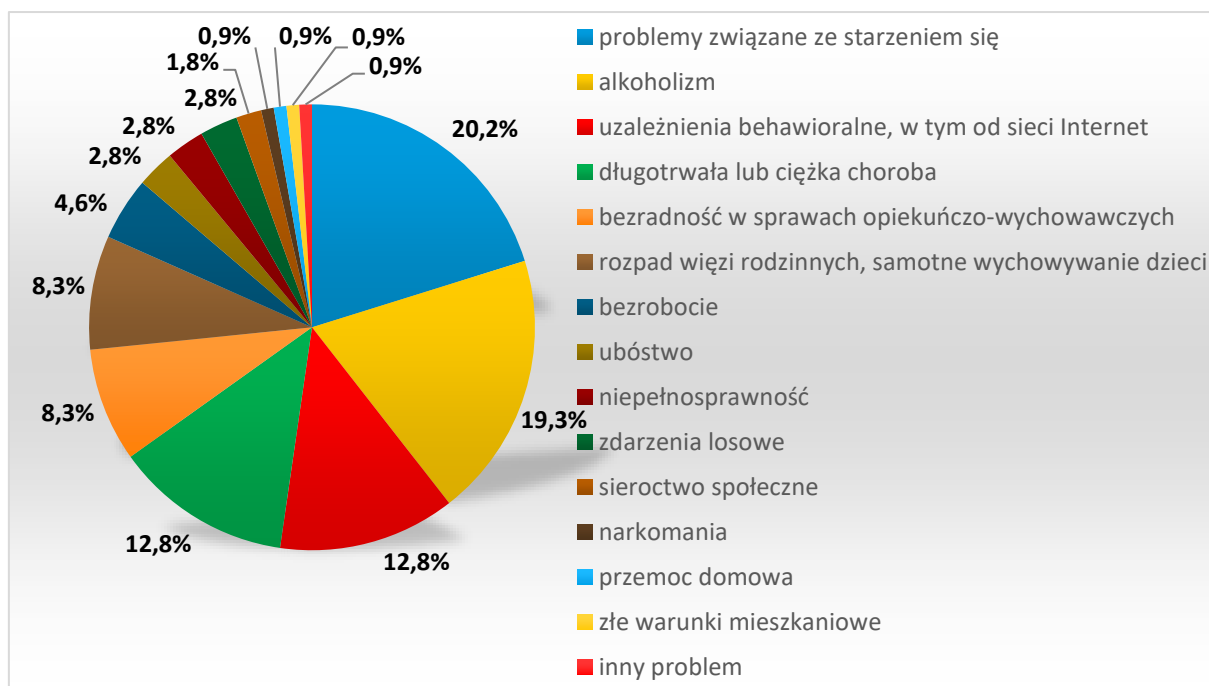
Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najlepiej ocenili dostęp do sieci wodociągowej (łącznie 95,7% ocen bardzo dobrych

i dobrych), szkolnictwa podstawowego i sieci Internet (w sumie po 84,8% ocen dobrych i bardzo dobrych), sportu i rekreacji (łącznie 78,2% ocen dobrych i bardzo dobrych), kultury i rozrywki (w sumie 77,8% ocen dobrych i bardzo dobrych), placówek usługowych (łącznie 71,8% ocen dobrych i bardzo dobrych) oraz wychowania przedszkolnego (w sumie 71,7% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najgorzej badani ocenili z kolei dostęp do sieci gazowej (łącznie 86,7% ocen złych i bardzo złych) i opieki nad dziećmi do lat 3. (w sumie 68,2% ocen złych i bardzo złych), a także szkolnictwa ponadpodstawowego (łącznie 50% ocen złych i bardzo złych).

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

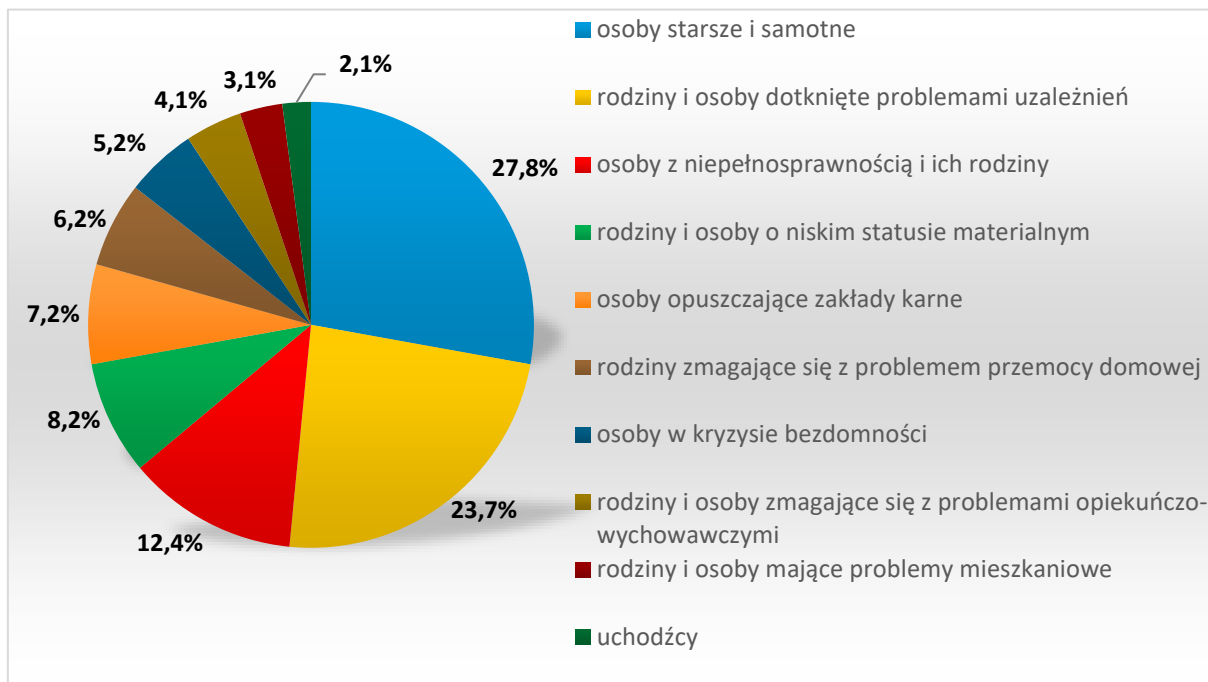
Wykres 27. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Za problemy, który najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci uznali problemy związane ze starzeniem się (20,2%) i alkoholizm (19,3%), a także uzależnienia behawioralne, w tym od sieci Internet, komputera i telefonu oraz długotrwałą lub ciężką chorobę (po 12,8%).

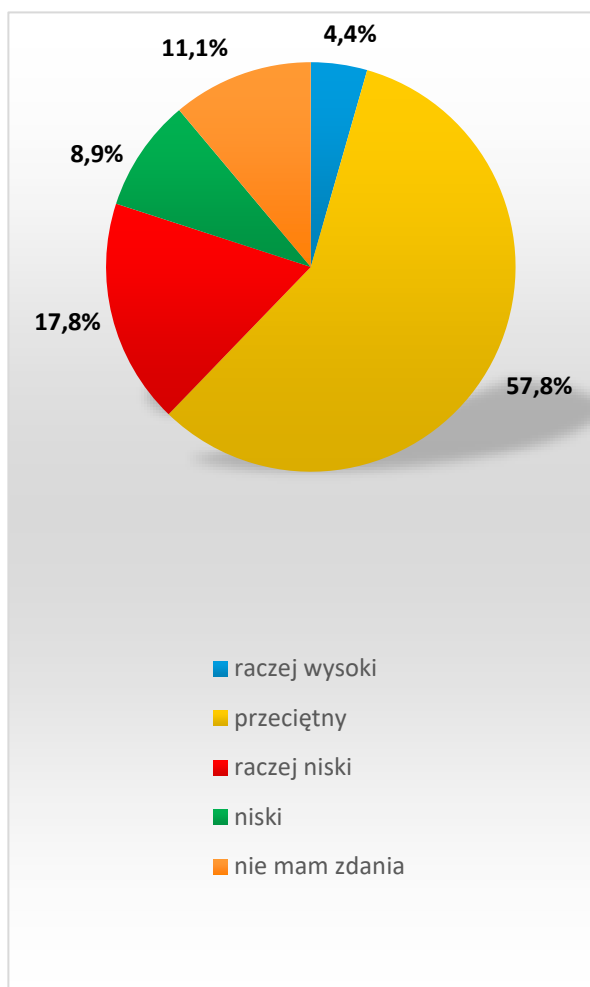
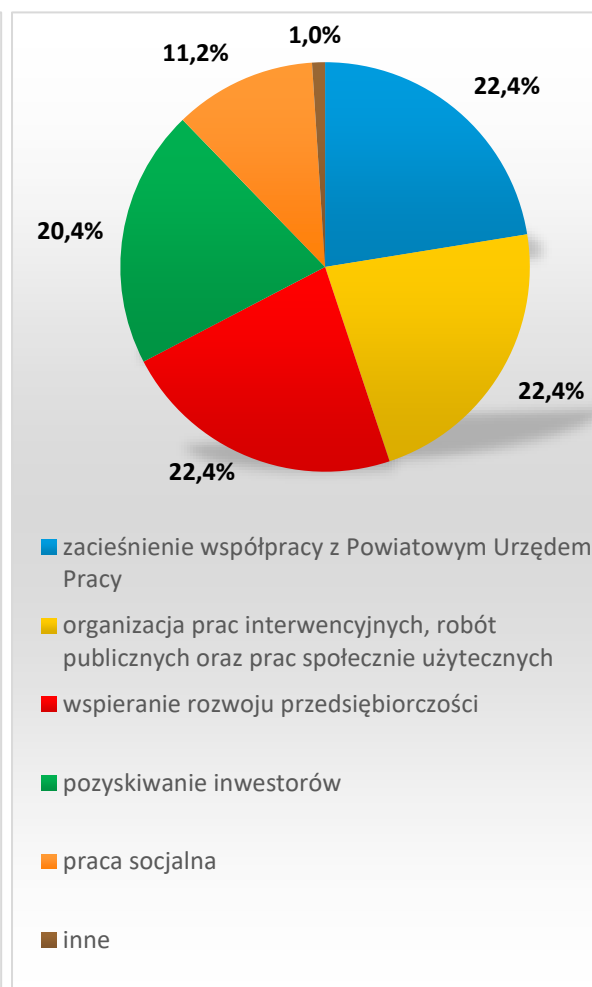
Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 28. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są osoby starsze i samotne (27,8%), rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (23,7%), a także osoby z niepełnosprawnością i ich rodziny (12,4%).

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w gminie oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 29. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?**Wykres 30. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?**

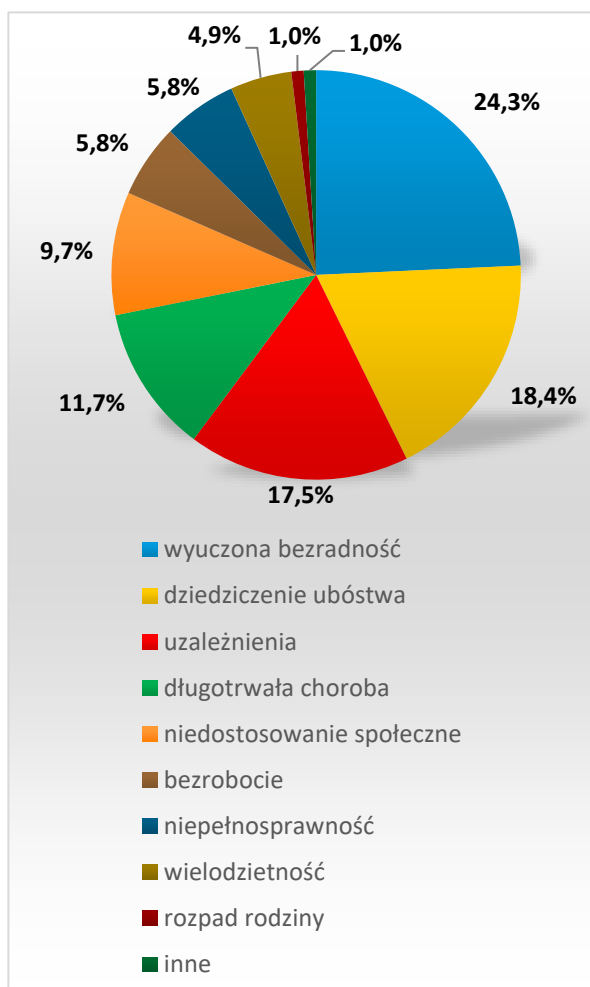
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Większość ankietowanych (57,8%) stwierdziła, że poziom bezrobocia w gminie jest przeciętny. Jednocześnie zdaniem łącznie 26,7% respondentów jest on raczej niski lub niski.

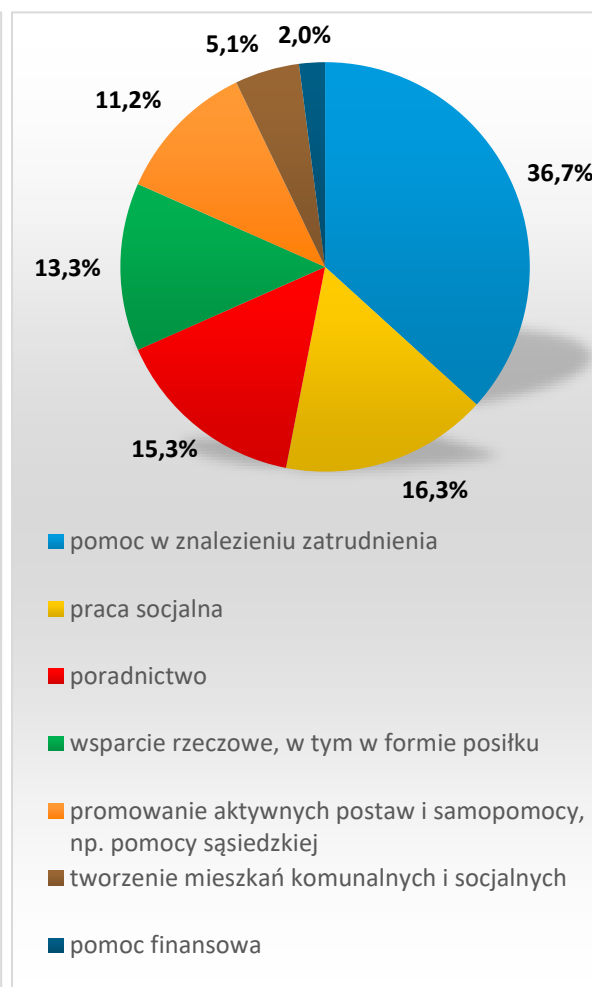
Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, badani najczęściej wymieniali: zacieśnianie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia osobom bezrobotnym (poprzez świadczenie poradnictwa oraz organizowanie stażu, kursów i szkoleń), organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych, wspieranie rozwoju przedsiębiorczości (po 22,4%) oraz pozyskiwanie inwestorów (20,4%).

W odpowiedzi na następane pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 31. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?

Wykres 32. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?

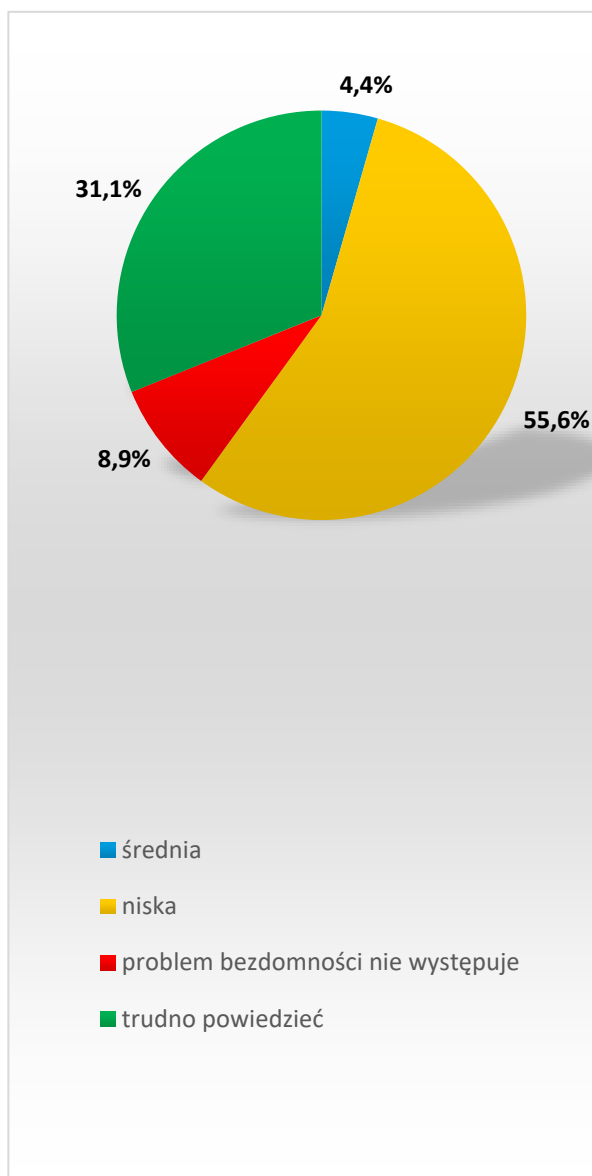
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wśród przyczyn popadania mieszkańców gminy w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali wyuczoną bezradność (24,3%), dziedziczenie ubóstwa (18,4%), uzależnienia (17,5%), długotrwałą chorobę (11,7%) i niedostosowanie społeczne (9,7%).

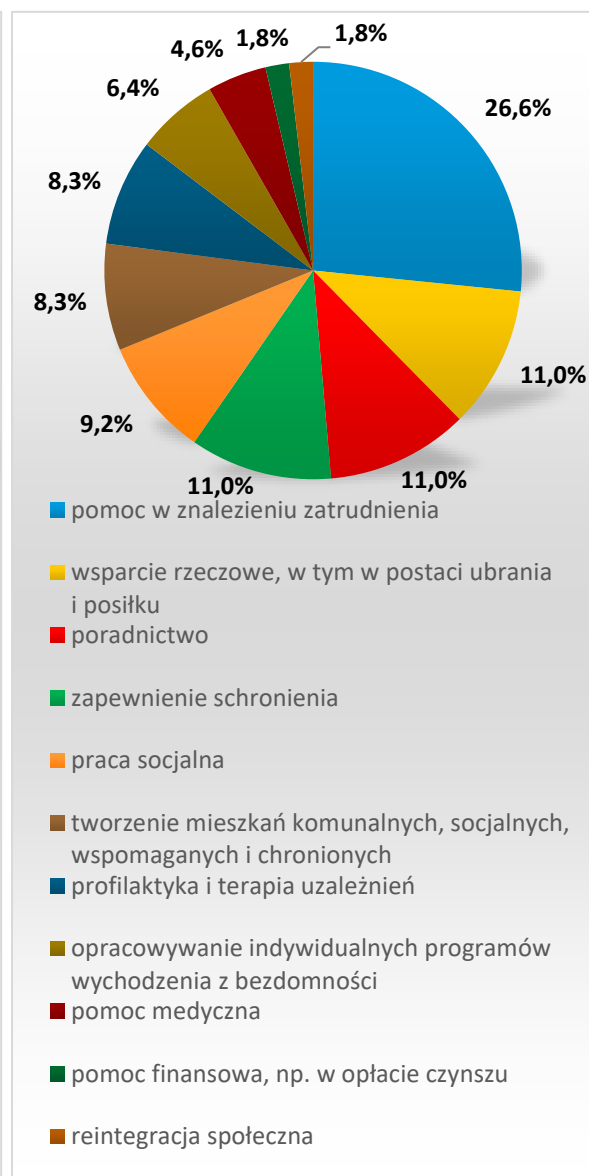
Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa, należałoby przede wszystkim udzielać pomocy w znalezieniu zatrudnienia (36,7%). Za ważne badani uznali także prowadzenie pracy socjalnej (16,3%), świadczenie poradnictwa (15,3%) i wsparcie rzeczowe, w tym w formie posiłku (13,3%).

W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w gminie oraz wskazanie działań, które przyniosłyby największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 33. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?

Wykres 34. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

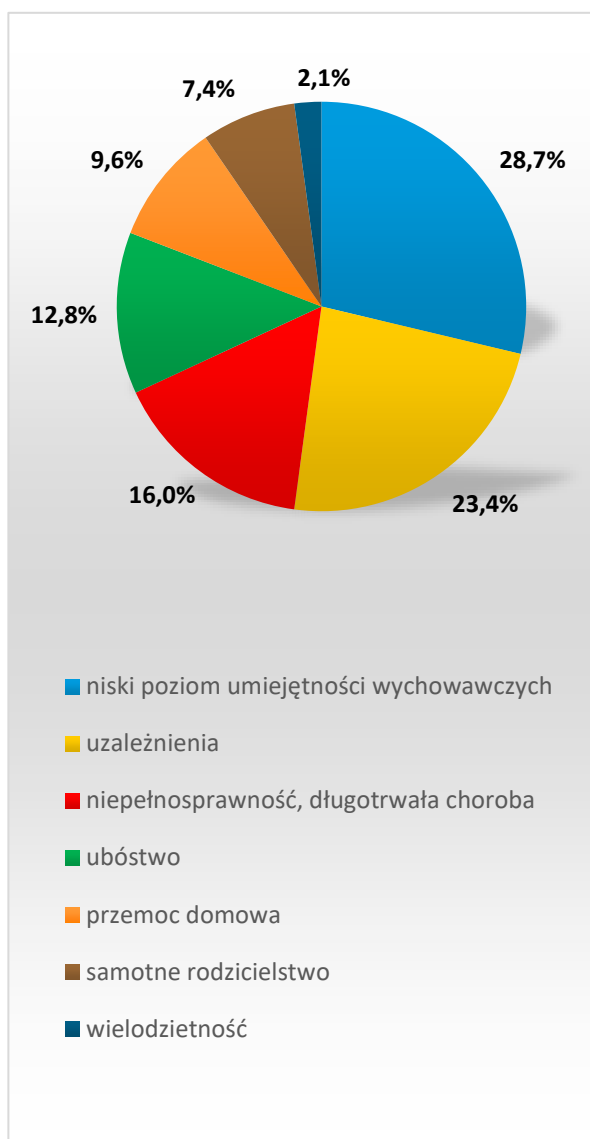
Najwięcej badanych (55,6%) stwierdziło, że skala bezdomności w gminie jest niska. Jednocześnie 31,1% ankietowanych nie miało na ten temat zdania.

W opinii ankietowanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść udzielenie pomocy w znalezieniu

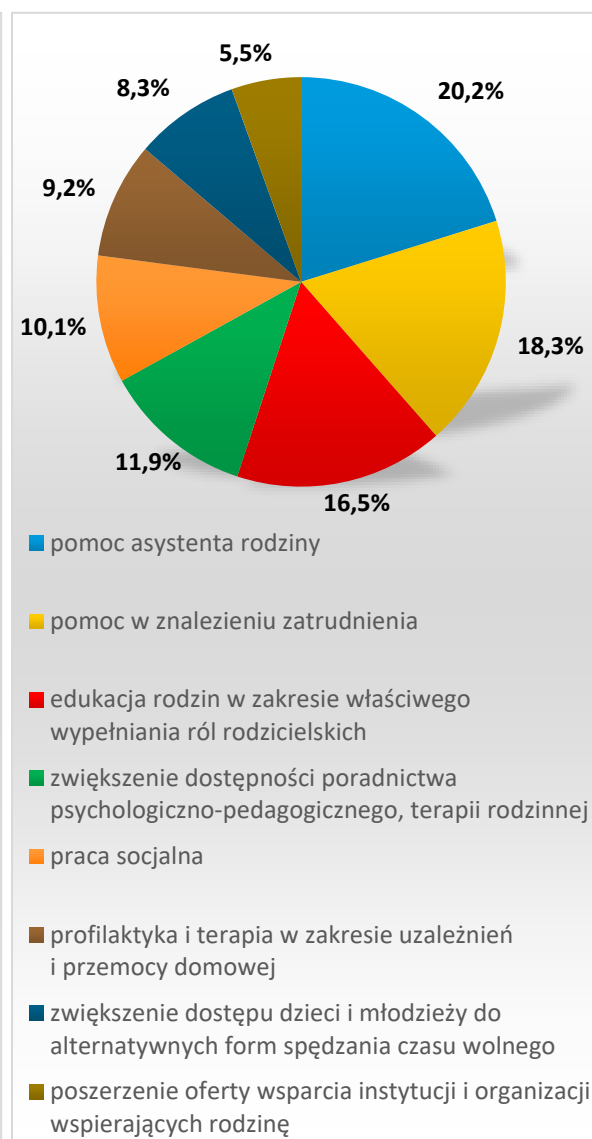
zatrudnienia (26,6%), a także wsparcia rzeczowego, w tym w formie ubrania, świadczenie poradnictwa oraz zapewnienie schronienia (po 11%).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 35. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

Wykres 36. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

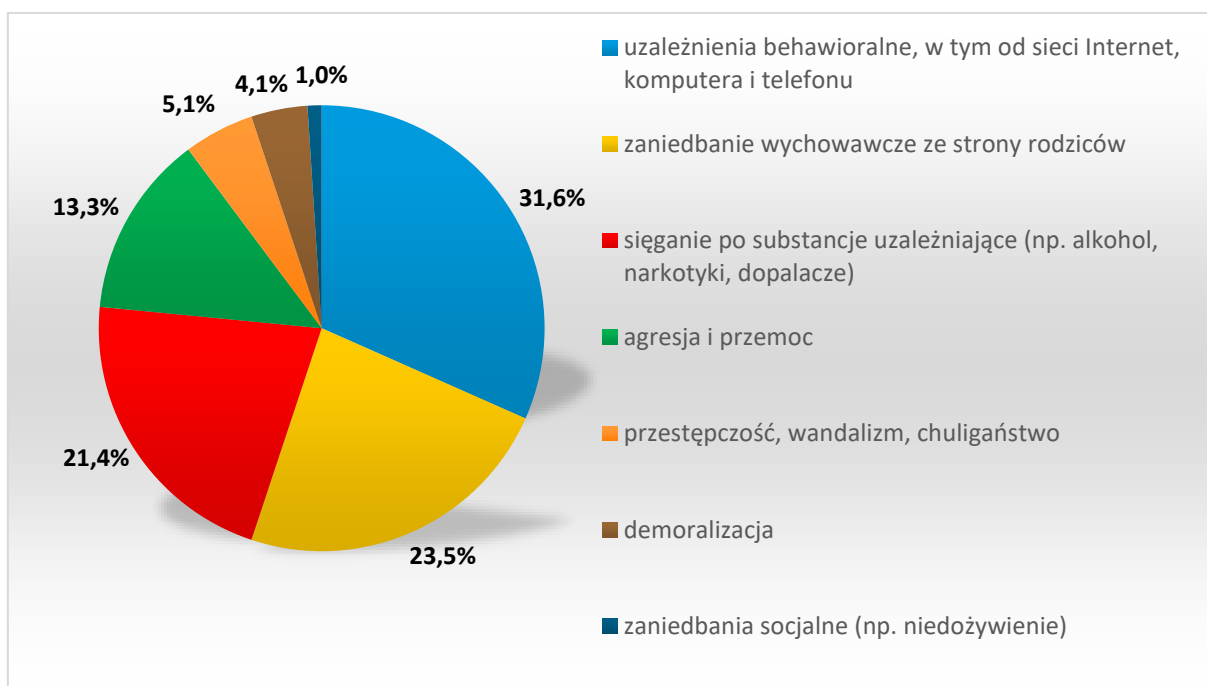
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w gminie są niski poziom umiejętności wychowawczych (28,7%) i uzależnienia (23,4%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali: udzielenie wsparcia ze strony asystenta rodziny (20,2%), pomoc w znalezieniu zatrudnienia (18,3%), edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich (16,5%) oraz zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego i terapii rodzinnej (11,9%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 37. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

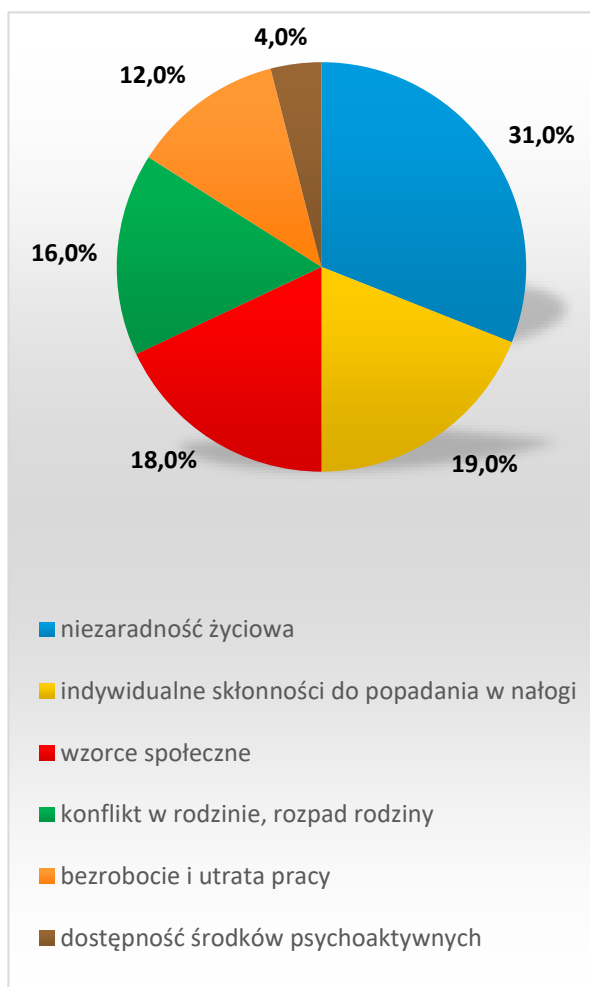

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

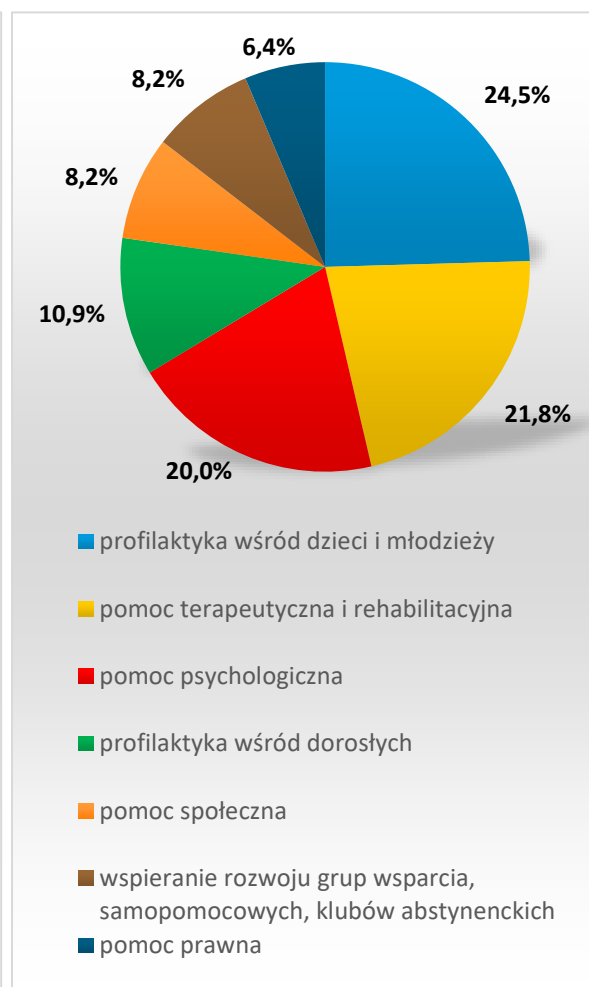
Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: uzależnienia behawioralne, w tym od sieci Internet, komputera i telefonu (31,6%), zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców (23,5%) oraz sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze (21,4%).

W następujących pytaniach poproszono respondentów o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz wskazanie działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 38. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy

Wykres 39. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

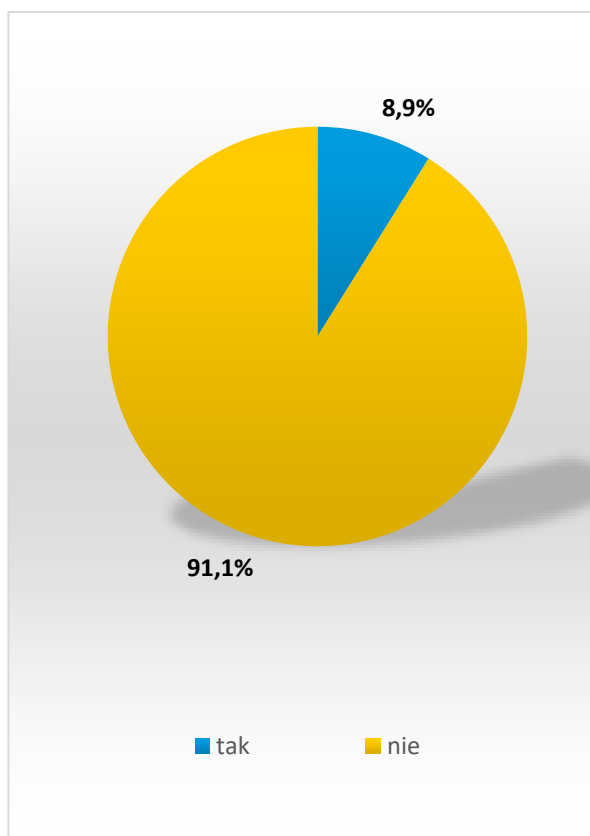
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy badani zaliczyli niezaradność życiową (31%), indywidualne skłonności do popadania w nałogi (19%), wzorce społeczne (18%) oraz konflikt w rodzinie i jej rozpad (16%).

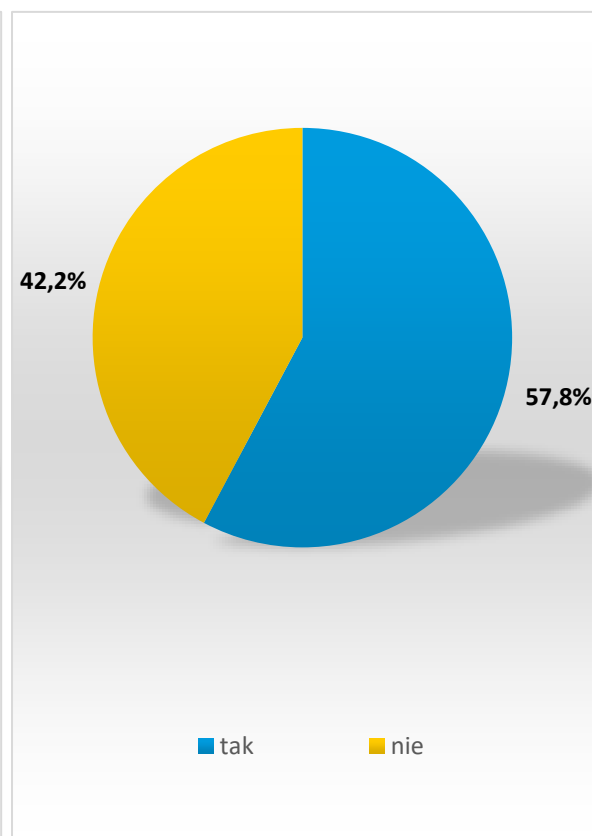
Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci i młodzieży (24,5%), zwiększeniu dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej (21,8%) oraz psychologicznej (20%).

Następnie zapytano badanych o doświadczenie i znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy domowej, oraz poproszono o przedstawienie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 40. Czy doświadczyła Pani/doświadczył Pan przemocy?

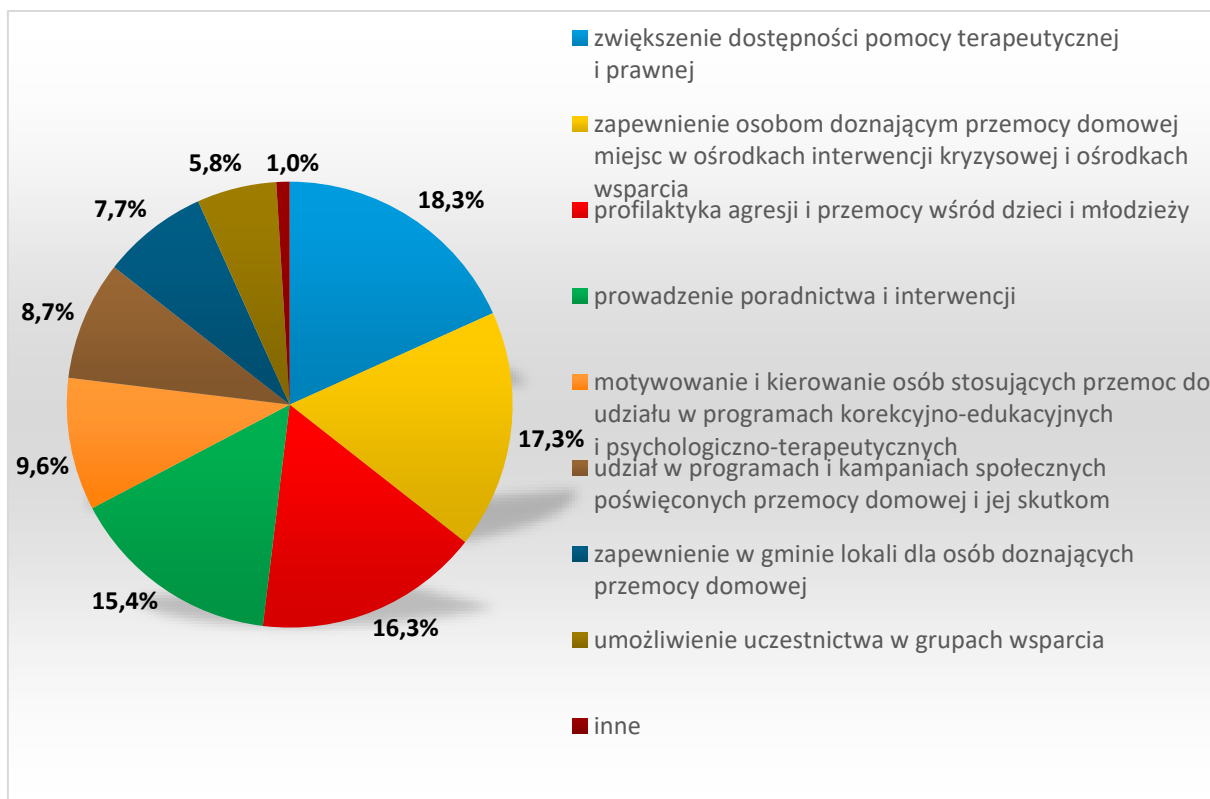
Wykres 41. Czy słyszała Pani/słyszał Pan o osobach w gminie, które doświadczyły przemocy?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość badanych (91,1%) odpowiedziała, że nie doświadczyła przemocy. Jednocześnie 57,8% ankietowanych odpowiedziało, że słyszało o osobach w gminie, które doświadczyły tego problemu.

Wykres 42. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej?

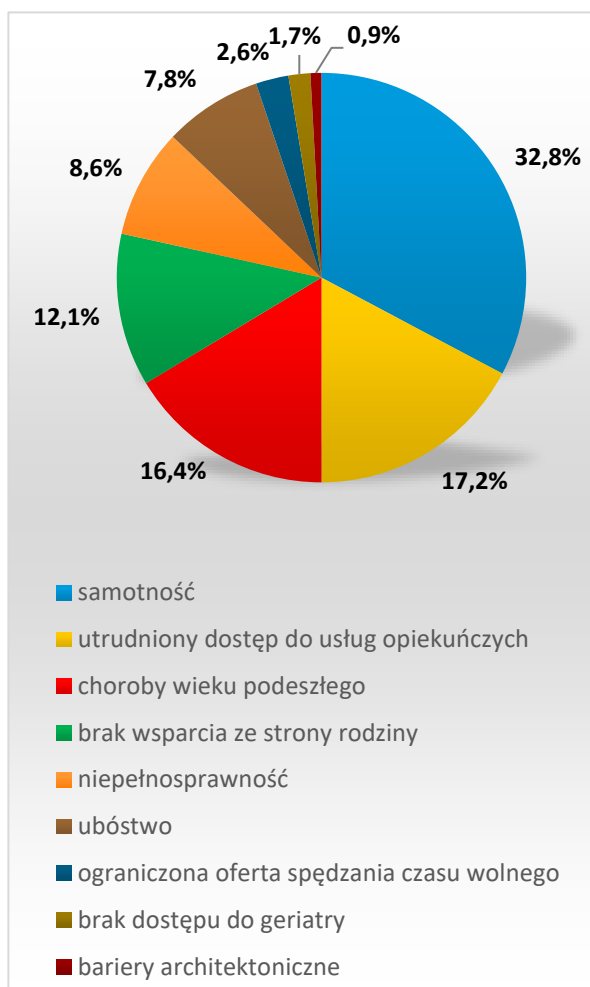

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

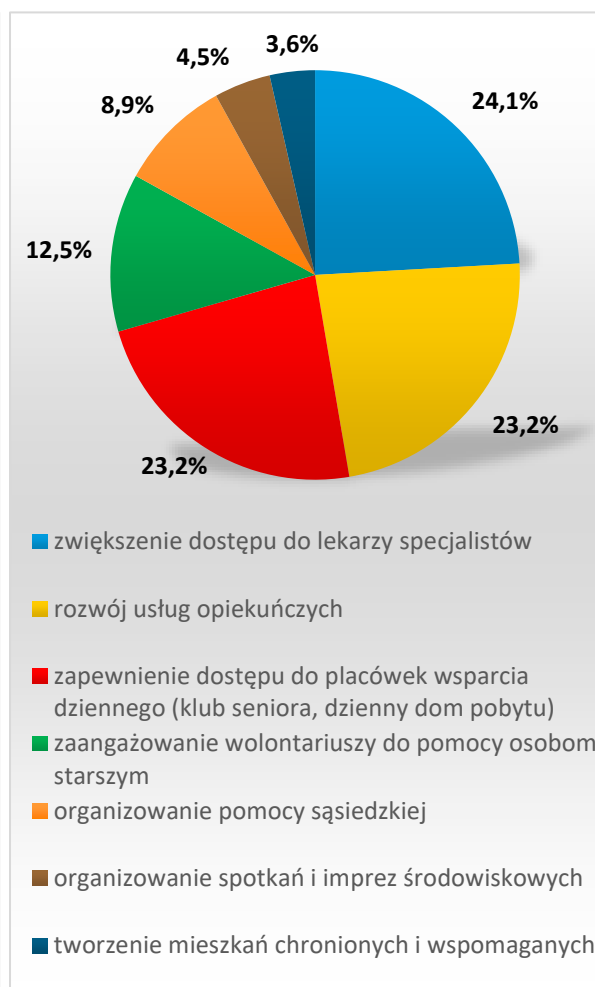
Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy domowej, należy przede wszystkim zwiększyć dostępność pomocy terapeutycznej i prawnej (18,3%), zapewnić osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej i ośrodkach wsparcia (17,3%), prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży (16,3%) oraz prowadzić poradnictwo i interwencje (15,4%).

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w gminie, oraz działań, których wdrożenie przyczyniłoby się do poprawy ich sytuacji. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 43. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy

Wykres 44. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?

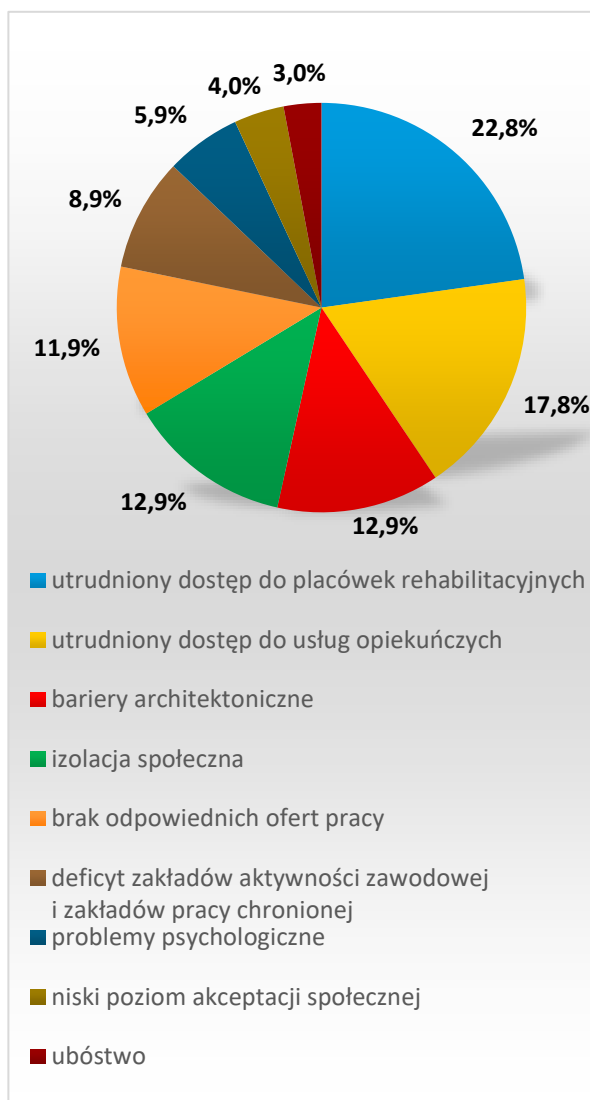
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii osób ankietowanych, problemami, które najczęściej dotykają seniorów w gminie, są samotność (32,8%), a także utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (17,2%), choroby wieku podeszłego (16,4%) oraz brak wsparcia ze strony rodziny (12,1%).

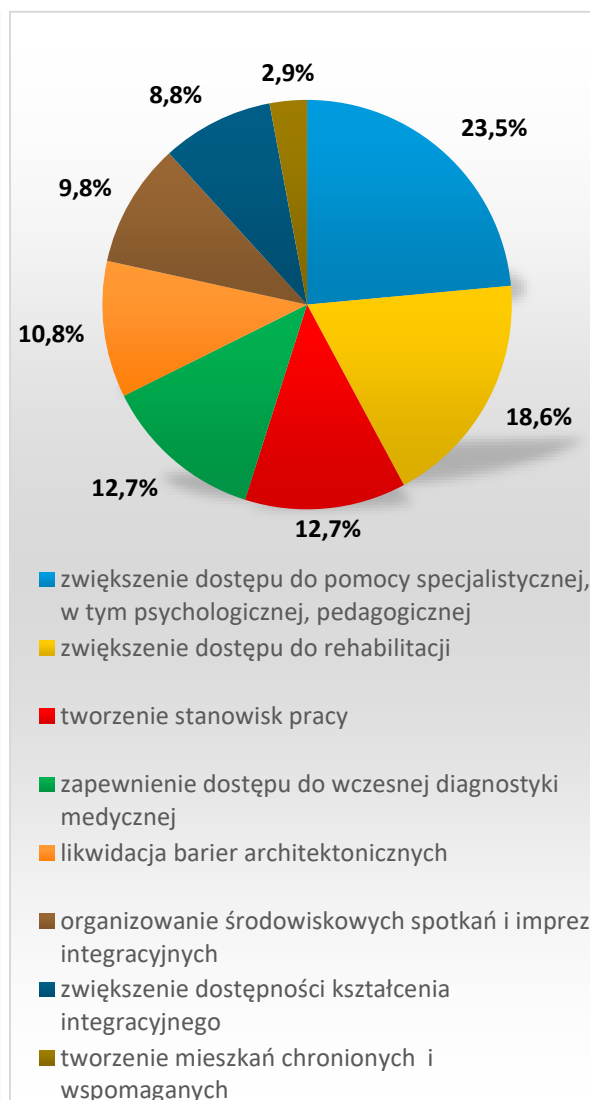
Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w gminie, respondenci najczęściej zaliczali: zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (24,1%), rozwijanie usług opiekuńczych, zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu; po 23,2%) oraz zaangażowanie wolontariuszy do pomocy osobom starszym (12,5%).

W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby z niepełnosprawnością w gminie, oraz wskazywali działania, których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszy ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 45. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby z niepełnosprawnością z gminy

Wykres 46. Jakie działania umożliwiłyby osobom z niepełnosprawnością pełniejszy udział w życiu społecznym?

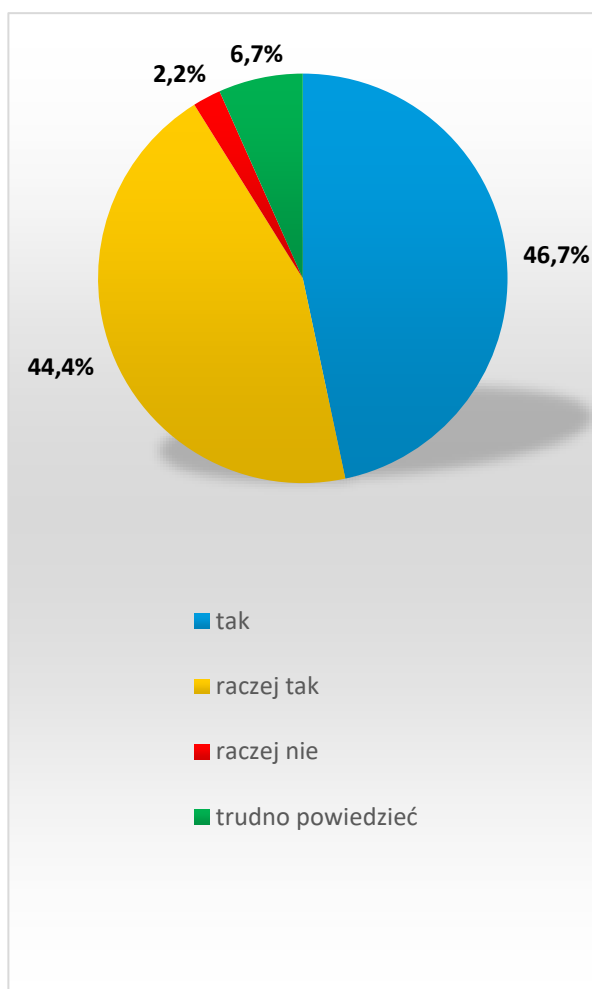
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z gminy, są: utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (22,8%) i usług opiekuńczych (17,8%), bariery architektoniczne, izolacja społeczna (po 12,9%), a także brak odpowiednich ofert pracy (11,9%).

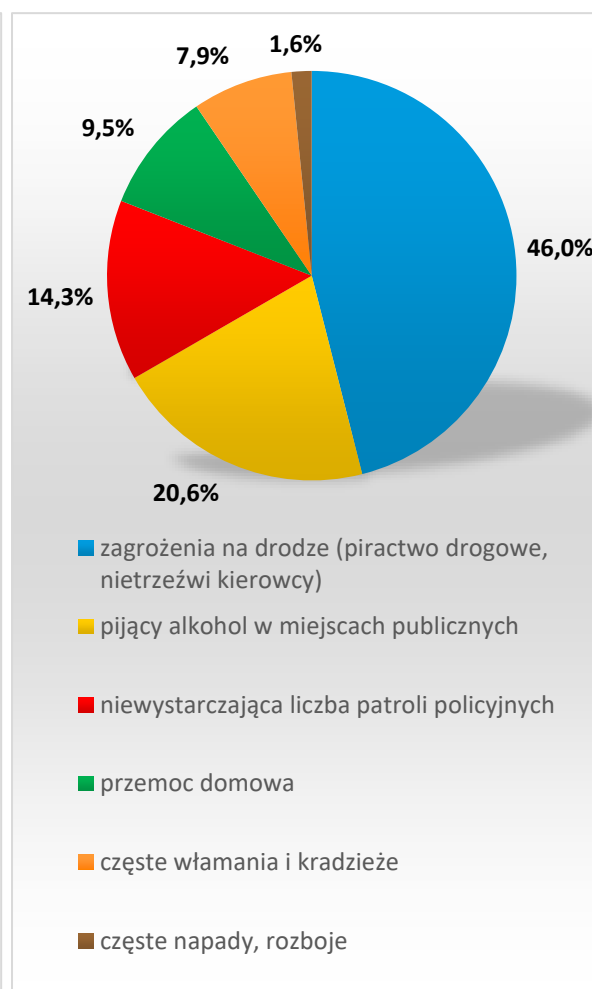
W opinii ankietowanych, działania, które umożliwiłyby osobom z niepełnosprawnością pełniejszy udział w życiu społecznym, powinny skupiać się na zwiększeniu dostępu do pomocy specjalistycznej, w tym psychologicznej i pedagogicznej (23,5%), oraz rehabilitacji (18,6%), tworzeniu stanowisk pracy oraz zapewnieniu dostępu do wczesnej diagnostyki medycznej (po 12,7%).

W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w gminie – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 47. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?

Wykres 48. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie

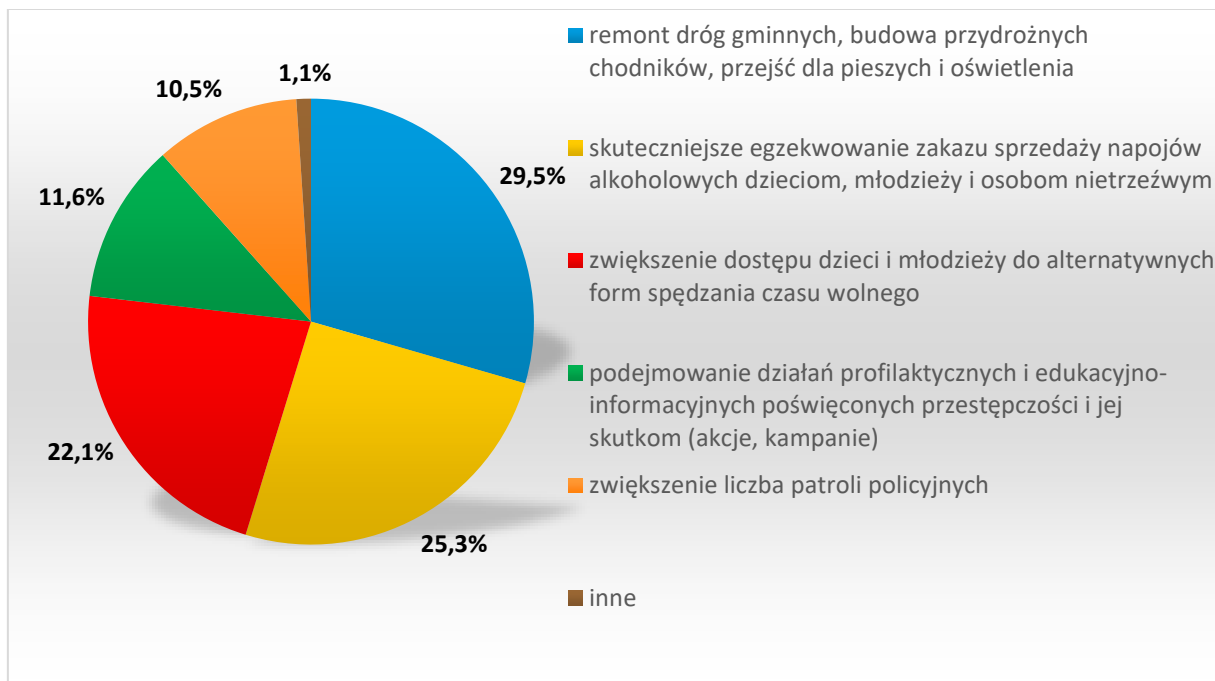

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 91,1%) stwierdziła, że czuje się bezpiecznie bądź raczej bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmiennego zdanie było jedynie 2,2% badanych.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy; 46%), osoby pijące alkohol w miejscach publicznych (20,6%), oraz niewystarczającą liczbę patroli policyjnych (14,3%).

Wykres 49. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdaniem ankietowanych na poprawę bezpieczeństwa publicznego w gminie w największym stopniu wpłynęłyby takie działania, jak: remont dróg gminnych, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia (29,5%), skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (25,3%) oraz poszerzenie oferty alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (22,1%).

13. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Analizę SWOT przeprowadzoną na potrzeby niniejszego dokumentu przedstawiono poniżej.

Tabela 23. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zachęcanie inwestorów do tworzenia w gminie nowych miejsc pracy ▪ dobre połączenia komunikacyjne umożliwiające dojazd do pracy poza gminą ▪ zapewnianie wsparcia osobom wychodzącym w bezdomności ▪ istnienie warunków do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej ▪ zapewnianie rodzinom dostępu do wsparcia socjalnego, psychologicznego, prawnego oraz ze strony asystenta rodziny ▪ udzielanie dopłat do opieki nad dziećmi do lat 3 na podstawie zawartych porozumień ▪ dobra dostępność opieki przedszkolnej i szkolnictwa podstawowego ▪ zapewnianie dostępu do kształcenia integracyjnego ▪ zadowalająca oferta kulturalna w gminie; działalność Gminnego Ośrodka Kultury i Domów Kultury oraz bibliotek z filiami ▪ wzrost zainteresowania mieszkańców oraz uczestnictwo w organizowanych wydarzeniach kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych ▪ dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna w gminie ▪ dobrze dostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego ▪ dobre bezpieczeństwo publiczne ▪ pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niewystarczająca liczba miejsc pracy w gminie ▪ brak zakładów pracy chronionej ▪ brak dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3 na terenie gminy ▪ nieodpowiednie zasoby mieszkań komunalnych w gminie, w tym socjalnych ▪ brak specjalistycznych placówek wsparcia dziennego dla rodzin, dzieci i młodzieży na terenie gminy ▪ brak dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej na terenie gminy ▪ ograniczony dostęp rodzin z problemami uzależnień i przemocy domowej do pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychospołecznej i prawnej ▪ brak na terenie gminy grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych i osób doznających przemocy domowej ▪ brak w gminie lokali dla osób doznających przemocy domowej ▪ ograniczone możliwości do rehabilitacji społecznej i zawodowej ▪ utrudniony dostęp do opieki geriatrycznej i usług rehabilitacyjnych ▪ istnienie barier utrudniających osobom z niepełnosprawnością codzienne życie, w tym architektonicznych ▪ brak w gminie przedsiębiorstw społecznych i jednostek reintegracyjnych ▪ niewystarczająco rozwinięty w gminie sektor pozarządowy działający w obszarze wspierania osób starszych, chorych i z niepełnosprawnością

<p>wspierania rodziny, np. „Blżej rodziny i dziecka”, „Asystent Rodziny”</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dobra dostępność podstawowej opieki zdrowotnej ▪ podejmowanie działań profilaktycznych, informacyjno-edukacyjnych i szkoleniowych w zakresie uzależnień i przemocy ▪ działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy domowej ▪ świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych ▪ świadczenie usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi ▪ działalność Klubu Seniora „Aktywni 60+”, Domu Seniora „Amazonka” i Warsztatów Terapii Zajęciowej, ▪ zapewnienie mieszkańcom gminy możliwości korzystania z usług środowiskowego domu samopomocy na mocy porozumień międzygminnych ▪ udział gminy w programach służących wsparciu i aktywizacji seniorów, np. „Wspieraj Seniora”, Usługi „Marszałkowskiego Kuriera Społecznego”, „Asystent osoby niepełnosprawnej”, „Opieka wytchnieniowa” „Aktywni 60+” ▪ dobrze wykształcona, posiadająca doświadczenie i podnosząca kwalifikacje kadra GOPS-u ▪ odpowiednia, w stosunku do potrzeb, liczba pracowników socjalnych ▪ odpowiednia jakość obsługi klienta systemu pomocy społecznej ▪ podejmowanie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej działającym w obszarze polityki społecznej oraz z przedstawicielami kościoła 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak wolontariatu w gminie
--	--

<ul style="list-style-type: none"> ▪ aktywność mieszkańców gminy, m.in. w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych ▪ promowanie wolontariatu wśród dzieci i młodzieży 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ duży potencjał inwestorów w powiecie ▪ wykorzystywanie istniejących terenów pod inwestycje ▪ zmniejszający się odsetek mieszkańców gminy, wśród których postępuje zjawisko ubóstwa ▪ aktywna promocja gminy i jej walorów, w tym turystycznych; rozwój agroturystyki ▪ promowanie przedsiębiorczości ▪ dostęp do europejskich rynków pracy ▪ ogólnopolskie programy wsparcia rodziny ▪ rozwój oferty i infrastruktury służącej spędzaniu czasu wolnego ▪ dobrze funkcjonujące poradnictwo specjalistyczne na terenie powiatu ▪ możliwość korzystania z usług poradni psychologiczno-pedagogicznych dla dzieci i młodzieży (pomoc psychologiczno-pedagogiczna, logopedyczna pomoc przy wyborze zawodu i kierunku kształcenia) ▪ rosnąca świadomość społeczna na temat problemów uzależnień i przemocy domowej ▪ promowanie aktywnego starzenia się ▪ dostępność programów pozwalających na rozwój usług i infrastruktury socjalnej oraz zwiększenie aktywności osób starszych i z niepełnosprawnością ▪ wzrost społecznej akceptacji osób z niepełnosprawnością ▪ możliwość pozyskiwania środków finansowych z funduszy zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zjawisko dziedziczenia bezrobocia i ubóstwa i tym samym powstawanie patologii społecznych (alkoholizm, narkomania, przemoc, wzrost przestępczości) ▪ niska aktywność osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy ▪ ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież ▪ odpływ ludzi młodych i wykształconych z gminy do większych jednostek administracyjnych ▪ ujemny przyrost naturalny ▪ kryzys funkcji rodziny; osłabienie więzi rodzinnych i społecznych, rozpad rodzin ▪ rosnąca liczba osób wymagających leczenia z uzależnień ▪ zwiększająca się liczba rodzin wymagających z powodu przemocy domowej interwencji i podjęcia działań interdyscyplinarnych ▪ rosnąca liczba osób stosujących przemoc domową wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych ▪ rosnący udział osób starszych i z niepełnosprawnością w populacji gminy ▪ samotność i izolacja społeczna osób starszych i z niepełnosprawnością ▪ coraz mniejsze możliwości uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny ▪ niewłaściwie finansowany system pomocy społecznej; zbyt duże obciążenie zadaniami samorządu gminy

<p>społecznej, w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ oferta kursów i szkoleń doskonalących wiedzę i umiejętności pracowników pomocy społecznej ▪ rozwój sektora ekonomii społecznej i solidarnej, w tym sektora pozarządowego oraz zacieśnianie z nim współpracy ▪ dalsze pobudzanie aktywności społecznej, ▪ uruchomienie wolontariatu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wciąż niekorzystny wizerunek sektora pomocy społecznej ▪ bierna i roszczeniowa postawa odbiorców pomocy społecznej
--	---

14. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Strzeleczerki, pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- wzrost udziału osób starszych w populacji gminy, co wymaga m.in. zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych (w tym specjalistycznych), rehabilitacyjnych i medycznych, zapewnienie dostępu do usług całodobowych świadczonych w miejscu zamieszkania, a także rozwijania oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych i z niepełnosprawnością, w tym zapewnienia dostępu do dziennego domu pobytu, rozszerzenia wachlarza środowiskowych przedsięwzięć integracyjnych, dalszego likwidowania barier, w tym architektonicznych, oraz udzielania wsparcia osobom z niepełnosprawnością w uzyskaniu i utrzymaniu zatrudnienia;
- trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz utrzymującą się liczbę rodzin dysfunkcyjnych, co wymaga m.in. kontynuowania edukowania rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, poszerzenia dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia ze strony asystenta rodziny, zapewnienia w gminie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3,, a także zwiększania dostępności alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym tworzenia placówek wsparcia dziennego;

- zwiększenie dostępności pomocy i zwiększenie szans dla osób ubogich i pozostających bez pracy, m.in. poprzez zachęcanie do aktywnych postaw (poprzez pracę socjalną i poradnictwo), kontynuowanie działań na rzecz pozyskania podmiotów tworzących w gminie nowe miejsca pracy, poprawę warunków do inwestowania, wspieranie rozwoju firm już istniejących oraz rolnictwa i zmian w rolnictwie, propagowanie przedsiębiorczości oraz zwiększenia w gminie zasobów mieszkań komunalnych, w tym tworzenie lokali socjalnych i wspomaganych;
- zagrożenie problemami uzależnień i przemocy domowej, które powodują m.in. konieczność zintensyfikowania prowadzonej w gminie działalności profilaktycznej, zwiększenia dostępności leczenia i wsparcia, w tym pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej i prawnej (m.in. poprzez utworzenie w gminie punktu edukacyjno-motywuującego) oraz wspieranie działań mających na celu powołanie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień i doznających przemocy domowej;
- zaspokajanie w szerszym zakresie potrzeb zdrowotnych mieszkańców gminy, m.in. poprzez zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej, oraz kontynuowanie działań prozdrowotnych;
- utrzymanie bezpieczeństwa publicznego, m.in. poprzez kontynuowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych poświęconych przestępczości;
- zwiększanie kapitału społecznego i ludzkiego w środowisku lokalnym, m.in. poprzez profesjonalizację służb społecznych i rozwijanie infrastruktury socjalnej, a także wspieranie rozwoju sektora ekonomii społecznej i solidarnej oraz rozszerzanie współpracy z należącymi do niego podmiotami.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2024-2030. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

1. **Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania:** zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej, a także ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych;
2. **Poprawa kondycji rodzin oraz tworzenie warunków do rozwoju dzieci i młodzieży:** pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego wspieranie rodzin i osób wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy i znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej;
3. **Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej, zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie:** udzielanie pomocy osobom i rodzinom z problemami uzależnień i przemocy domowej, prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie oraz działań prozdrowotnych, zwiększenie dostępności specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich;
4. **Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego:** profesjonalizacja i poszerzenie sektora pomocy społecznej w gminie, rozwijanie i wspieranie sektora ekonomii społecznej i solidarnej oraz rozszerzanie współpracy z należącymi do niego podmiotami.

IV. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu gminy Strzeleczerki w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024-2030 jest:

skuteczne przywracanie rodzinom zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, stwarzanie mieszkańcom dobrych warunków do życia i rozwoju oraz aktywizowanie i integrowanie grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym

Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów i partnerów w realizacji poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania, czas realizacji oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.:

Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.

Cele operacyjne

1. Zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Informowanie osób starszych i z niepełnosprawnością o dostępnych formach pomocy, podejmowanych na ich rzecz działaniach oraz przysługujących im prawach.
2. Udzielanie osobom starszym i z niepełnosprawnością wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej.
3. Rozwijanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
4. Podejmowanie działań w celu zapewnienia mieszkańcom gminy dostępu do wsparcia w formie usług całodobowych świadczonych w miejscu zamieszkania.

5. Inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych, np. pomocy sąsiedzkiej.
6. Podejmowanie działań prozdrowotnych wśród osób starszych i z niepełnosprawnością.
7. Udział w realizacji programów pozwalających na rozwój systemu wsparcia osób starszych i z niepełnosprawnością, np. „Opieka 75+”, „Usługi kuriera Marszałkowskiego”, „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, „Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami”.
8. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i z niepełnosprawnością – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, m.in. w ramach gminnych placówek kulturalnych oraz przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.
9. Zapewnienie mieszkańcom gminy dostępu do dziennego domu pobytu.
10. Wspieranie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób starszych i z niepełnosprawnością oraz wykorzystujących ich potencjał.
11. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia.
12. Podejmowanie i rozszerzanie współpracy z instytucjami i podmiotami ekonomii społecznej działającymi na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnością, m.in. z podmiotami leczniczymi, ośrodkami wsparcia, domami pomocy społecznej, podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne, zakładami aktywności zawodowej, zakładami pracy chronionej, organizacjami pozarządowymi, a także z Kościołem.
13. Rozwój wolontariatu na rzecz wspierania osób starszych i niepełnosprawnych w codziennym życiu.

Czas realizacji:

Lata 2024-2030.

Realizatorzy:

Burmistrz Strzeleczek, Rada Miejska w Strzeleczkach, Urząd Miejski w Strzeleczkach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczkach, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice wiejskie.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ponadpodstawowe, podmioty lecznicze, pracodawcy, ośrodki wsparcia, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, domy pomocy społecznej, zakłady pracy chronionej, instytucje rządowe, podmioty ekonomii społecznej, w tym zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej i organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnością, a także Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, podmioty ekonomii społecznej, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Prognoza zmian:

Efektywniejszy udział seniorów i osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym, wyższy standard świadczonych usług, lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i z niepełnosprawnością w środowisku zamieszkania, wzrost liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 2.:

Poprawa kondycji rodzin oraz tworzenie warunków do rozwoju dzieci i młodzieży

Cele operacyjne:

1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji.
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju.
3. Wspieranie rodzin i osób wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy i znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.

1. Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i wymagającymi ochrony macierzyństwa lub wielodzietności.
2. Zapewnienie wsparcia ze strony asystenta rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń.
3. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników GOPS-u, placówek oświatowych, asystentów rodziny.
4. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego.
5. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających pogodzenie pracy z wychowaniem dzieci.
6. Zapewnienie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3 na terenie gminy.
7. Kontynuowanie i wspieranie działań integracyjnych na rzecz rodzin, m.in. organizowanie imprez integracyjnych dla rodzin.
8. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin, dzieci i młodzieży, m.in. poprzez rozwijanie służącej temu infrastruktury oraz zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy, organizowanie wypoczynku.
9. Tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie.
10. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych.

11. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i z budżetu państwa (w ramach konkursów); podejmowanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi.
12. Integrowanie i koordynowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Kontynuowanie pracy socjalnej z osobami ubogimi i bezrobotnymi obejmującej m.in. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i rozwiązywania własnych problemów oraz zawieranie z nimi kontraktów socjalnych.
2. Podejmowanie wśród osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej działań edukacyjnych służących poprawie ich położenia oraz zapobieganiu zjawisku dziedziczenia biedy, m.in. edukowanie w zakresie umiejętnego gospodarowania budżetem domowym.
3. Zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej, oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych.
4. Udzielanie pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, m.in. z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego.
5. Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku oraz czasu wolnego.
6. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego oraz udział w realizacji programów aktywizacji i integracji osób bezrobotnych.

7. Promowanie wśród bezrobotnych mieszkańców gminy samozatrudnienia oraz udzielanie informacji na temat możliwości pozyskania środków finansowych na podjęcie i rozwój działalności gospodarczej.
8. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, m.in. prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego oraz w dostępie do opieki zdrowotnej i terapii uzależnień, zapewnienie schronienia (podejmowanie współpracy w tym zakresie z ośrodkami wsparcia zapewniającymi schronienie).
9. Podejmowanie działań na rzecz uchodźców, m.in. zapewnienie schronienia, udzielanie wsparcia finansowego, rzeczowego i psychologicznego, udzielenie pomocy w uzyskaniu zatrudnienia, organizowanie bezpłatnych kursów językowych i przedsięwzięć integracyjnych.
10. Podjęcie działań w kierunku utworzenia na terenie gminy jadłodzielni.
11. Poszerzenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych, w tym tworzenie lokali socjalnych i wspomaganych.
12. Promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, dalsze pozyskiwanie nowych inwestorów, rozwijanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie inwestorom ulg podatkowych, wspieranie i promowanie przedsiębiorczości w tym małej i średniej.
13. Wspieranie w gminie rolnictwa i zmian w rolnictwie w celu zwiększenia jego konkurencyjności.
14. Promowanie walorów turystycznych i wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji w gminie, rozwijanie oferty i infrastruktury turystycznej, w tym agroturystyki.
15. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).
16. Podejmowanie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom ubogim, bezrobotnym i w kryzysie bezdomności, a także z Kościołem.

Czas realizacji:

Lata 2024-2030.

Realizatorzy:

Burmistrz Strzeleczerki, Rada Miejska w Strzeleczerkach, Urząd Miejski w Strzeleczerkach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczerkach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzeleczerkach, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice wiejskie.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Krapkowicach, placówki ponadpodstawowe, inwestorzy, pracodawcy, w tym lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska poza gminą, podmioty lecznicze, specjaliści, instytucje rządowe, podmioty ekonomii społecznej udzielające pomocy rodzinom i dzieciom, zajmujące się wspieraniem i upowszechnianiem kultury, turystyki, sportu i rekreacji, wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim i w kryzysie bezdomności, jednostki ochotniczej straży pożarnej, Kościoł, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, podmioty ekonomii społecznej, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, skuteczniejsze wsparcie dla rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, rodziców samotnych i wychowujących dzieci niepełnosprawne, zwiększenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci, dostęp w gminie do opieki nad dziećmi do lat 3., podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, zwiększenie dostępności kultury, wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających, usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej, poprawa warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego, łatwiejszy dostęp do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym, lepsze wsparcie dla osób zagrożonych i dotkniętych

bezdomyością, dalszy wzrost aktywności gospodarczej w gminie, większa aktywność zawodowa mieszkańców gminy.

Cel strategiczny 3.:

Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej. zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie

Cele operacyjne:

1. Udzielanie pomocy osobom i rodzinom z problemami uzależnień i przemocy domowej oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie.
2. Prowadzenie działań prozdrowotnych oraz zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej, głównie specjalistycznej.
3. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin z problemami uzależnień i przemocy domowej, m.in. poprzez utworzenie w gminie punktu konsultacyjnego, oraz podejmowanie współpracy z placówkami leczenia uzależnień i ośrodkami wsparcia i ośrodkami interwencji kryzysowej funkcjonującymi w gminie i poza gminą.
2. Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy domowej, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz nauczycieli.
3. Wspieranie ruchu samopomocowego w gminie, w tym działań mających na celu utworzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień i doznających przemocy domowej.
4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
5. Kontynuowanie działalności Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.
6. W razie potrzeby tworzenie w gminie lokali dla osób doznających przemocy domowej lub zapewnienie im miejsc w ośrodkach wsparcia i ośrodkach interwencji kryzysowej, a także kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych; nawiązywanie współpracy w tym zakresie

m.in. z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Krapkowicach.

7. Tworzenie oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie.
8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii, przemocy domowej i uzależnieniami behawioralnymi.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Wspieranie działań służących zwiększeniu dostępu mieszkańcom gminy do świadczeń zdrowotnych, w tym świadczeń specjalistycznych.
3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.
4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.
5. Upowszechnianie wśród mieszkańców gminy informacji na temat dostępności i możliwości skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych, w tym wykonania badań specjalistycznych.
6. Opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
2. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów.
3. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie.
4. Kontynuowanie przez jednostki gminne i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez budowę i remont dróg gminnych, budowę chodników i ścieżek rowerowych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych, organizację dowozu

dzieci do szkół.

Czas realizacji:

Lata 2024-2030.

Realizatorzy:

Burmistrz Strzeleczerki, Rada Miejska w Strzeleczerkach, Urząd Miejski w Strzeleczerkach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczerkach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzeleczerkach, Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Strzeleczerkach, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice wiejskie.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, placówki ponadpodstawowe, podmioty lecznicze, placówki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, ośrodki interwencji kryzysowej, w tym Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Krapkowicach, specjaliści, grupy samopomocowe, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, w tym organizacje udzielające pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy domowej, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, podmioty ekonomii społecznej, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy domowej, lepszy dostęp do wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą domową, obniżenie liczby przypadków przemocy domowej, większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia, lepszy dostęp do opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej, ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych, wzrost zasobu wiedzy mieszkańców o przestępczości i jej skutkach, bezpieczniejsze drogi.

Cel strategiczny 4.:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Profesjonalizacja i poszerzenie sektora pomocy społecznej w gminie.
2. Rozwijanie i wspieranie sektora ekonomii społecznej i solidarnej oraz rozszerzanie współpracy z należącymi do niego podmiotami.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Systematycznie podnoszenie kompetencji przez kadrę GOPS-u, m.in. poprzez uczestnictwo w kursach i szkoleniach.
2. Utrzymanie, a w razie potrzeby zwiększenie liczby asystentów rodziny.
3. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w gminie poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych.
4. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy.
5. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. poprzez rozwijanie strony internetowej GOPS-u.
6. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem ekonomii społecznej i solidarnej oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
2. Wspieranie tworzenia podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej w formie przedsiębiorstw społecznych i jednostek reintegracyjnych, np. spółdzielni socjalnej, klubu lub centrum integracji społecznej, ewentualnie podejmowanie współpracy z ww. jednostkami.
3. Inicjowanie powstawania oraz wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania.

4. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych; samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia podmiotów ekonomii społecznej.
5. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych.
6. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Czas realizacji:

Lata 2024-2030.

Realizatorzy:

Burmistrz Strzeleczerki, Rada Miejska w Strzeleczerkach, Urząd Miejski w Strzeleczerkach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczerkach i inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, instytucje rządowe, podmioty ekonomii społecznej, w tym organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościoły, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, podmioty ekonomii społecznej, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Większe kompetencje kadr pomocy społecznej, wyższa jakość świadczonych usług, zwiększenie aktywności mieszkańców, zwielokrotnienie inicjatyw społecznych, różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem ekonomii społecznej i solidarnej.

V. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strzeleczerki na lata 2024-2030 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii,
- gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,
- gminny program wspierania rodziny,
- program współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów, które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań (poniżej zaprezentowano propozycje projektów przygotowanych w trakcie prac nad strategią).

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Gminy i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

Zaprojektowane zgodnie z zapisami strategicznymi przedsięwzięcia mogą być dofinansowywane m.in. ze środków programów resortowych (np. w ramach otwartych konkursów ofert).

Projekt 1.

nazwa projektu	Sala terapeutyczna do zajęć z zakresu integracji sensorycznej dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
wnioskodawca projektu	Publiczne Przedszkole z Oddziałem Integracyjnym w Strzeleczerkach
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczerkach ▪ Urząd Miejski w Strzeleczerkach ▪ sponsorzy
cele projektu	Poprawa funkcjonowania najmłodszych mieszkańców gminy w życiu codziennym poprzez objęcie ich indywidualną diagnozą i terapią SI.
beneficjenci projektu	Dzieci z gminy zmagające się z różnego rodzaju dysfunkcjami czy niepełnosprawnościami i przejawiające zaburzenia integracji sensorycznej

Projekt 2.

nazwa projektu	Świadczenie usługi opieki wytchnieniowej
wnioskodawca projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczkach
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w Warszawie ▪ Urząd wojewódzki w Opolu
cele projektu	Zapewnienie wsparcia opiekunom sprawującym bezpośrednią opiekę nad osobami z niepełnosprawnością poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usług opieki wytchnieniowej
beneficjenci projektu	Członkowie rodzin lub opiekunowie sprawujący bezpośrednią opiekę nad osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniami równoważnymi, będący mieszkańcami gminy

Projekt 3.

nazwa projektu	„Program Maluch+”
wnioskodawca projektu	Urząd Miejski w Strzeleczkach
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w Warszawie ▪ Urząd Wojewódzki w Opolu ▪ Urząd Marszałkowski w Opolu
cele projektu	Zwiększenie dostępności terytorialnej i finansowej miejsc opieki w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów dla wszystkich dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami oraz wymagających szczególnej opieki
beneficjenci projektu	Dzieci do lat 3. i ich opiekunowie

Projekt 4.

nazwa projektu	Mieszkania chronione – wspierające
wnioskodawca projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczkach
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miejski w Strzeleczkach ▪ Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu ▪ Urząd Marszałkowski w Opolu
cele projektu	Utworzenie mieszkania chronionego – wspierającego dla mieszkańców, którzy zagrożeni są wykluczeniem społecznym, ze względu na niepełnosprawność i w dalszym etapie mający wskazania do umieszczenia w placówce całodobowej opieki
beneficjenci projektu	Osoby ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, w odniesieniu do których orzeczono chorobę psychiczną lub upośledzenie umysłowe

Projekt 5.

nazwa projektu	„Bezpieczny Senior”
wnioskodawca projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczkach
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ organizacje pozarządowe ▪ Komenda Powiatowa Policji w Krapkowicach
cele projektu	Edukacja seniorów w wieku 60+ w obszarze bezpieczeństwa (postępowanie w przypadku zostanie ofiarą przestępstwa, zasady bezpieczeństwa i ochrony przed złodziejami i oszustami, bezpieczeństwo finansów, m.in. korzystanie z bankomatów, kart płatniczych itp.)
beneficjenci projektu	Seniorzy w wieku 60 lat i więcej

Projekt 6.

nazwa projektu	„Taksówka dla seniora”
wnioskodawca projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczkach
partnerzy w realizacji projektu	Organizacje pozarządowe
cele projektu	Bezpłatny przejazd do urzędów, banku, na cmentarz lub do specjalistycznej placówki medycznej na umówioną wizytę
beneficjenci projektu	Seniorzy w wieku od 76 do 90 lat

Projekt 7.

nazwa projektu	„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”
wnioskodawca projektu	Urząd Gminy Strzeleczerki
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w Warszawie ▪ Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych ▪ Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością
cele projektu	Działania na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób z niepełnosprawnością
beneficjenci projektu	Mieszkańcy gminy, tj. dzieci, młodzież i osoby dorosłe

Projekt 8.

nazwa projektu	Warsztaty i szkolenia wspierające rodziny dysfunkcyjne, kształtujące odpowiedzialne rodzicielstwo i postawy prospołeczne
wnioskodawca projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczkach
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach ▪ organizacje pozarządowe
cele projektu	Zwiększenie wiedzy w zakresie zdrowego funkcjonowania rodziny, przyczyniające się do aktywnego udziału w życiu społecznym i powrotu na rynek pracy oraz ułatwiające odejście od opieki instytucjonalnej oraz prowadzenie działań wspierających integrację rodzin

beneficjenci projektu

Rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym ubóstwem, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej

Projekt 9.

nazwa projektu

Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy

wnioskodawca projektu

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczkach

partnerzy w realizacji projektu

Powiatowy Urząd Pracy w Krapkowicach

cele projektu

- poradnictwo zawodowe lub pośrednictwo pracy
- szkolenia zawodowe, finansowanie egzaminów i bony szkoleniowe
- staże zawodowe
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
- refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy

beneficjenci projektu

Osoby bezrobotne w wieku 18-30 lat, zarejestrowane w Urzędzie Pracy

VI. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strzeleccki na lata 2024-2030 będzie Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzeleczkach. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii.

Tabela 24. Ramy finansowe strategii w latach 2024-2030 (w zł)

2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.	2028 r.	2029 r.	2030 r.
4.931.812	5.118.500	5.510.000	5.765.000	5.927.000	6.032.000	6.136.500

Źródło danych: Urząd Gminy Strzeleccki.

Do przygotowania ram finansowych strategii wykorzystano prognozowaną w budżecie gminy wielkość wydatków w pomocy społecznej oraz w innych obszarach polityki społecznej (dział 851 Ochrona zdrowia, rozdział 85153 Przeciwdziałanie narkomanii, rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi, dział 852 Pomoc społeczna, dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 Edukacyjna opieka wychowawcza, dział 855 Rodzina). Prognozę tę oparto o wysokość środków finansowych poniesionych na realizację zadań w ww. działach w latach 2020-2022.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji.

Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku. Monitoring strategii dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jej ewaluacji, która umożliwi ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia dokumentu – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Poza oceną wdrożenia zapisów strategicznych, będzie on zawierał propozycje rozwiązań

(np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu monitoringowego, Burmistrz Strzeleczerki może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe (dla każdego wskaźnika określono jego wartość początkową za 2022 r. oraz wartość docelową w ostatnim roku realizacji dokumentu). W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

Tabela 25. Wskaźniki monitoringowe do oceny stopnia wdrożenia strategii

wskaźnik monitoringowy	wartość w 2022 r.	wartość docelowa w 2030 r.
cel strategiczny 1		
odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców gminy	20,2	28,6
liczba seniorów objętych pomocą społeczną	27	43
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu niepełnosprawności	40	53
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	6	21
liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi)	4	9
liczba osób objętych wsparciem w formie usług całodobowych świadczonych w miejscu zamieszkania	0	15
liczba osób objętych usługami sąsiedzkimi	0	35
liczba osób korzystających z dziennego domu pobytu	3	7
liczba nowo utworzonych przez gminę i jej jednostki organizacyjne miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością	0	3
liczba osób objętych całodobową opieką w domach pomocy społecznej	9	15
liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i z niepełnosprawnością	0	7

cel strategiczny 2

liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	42	35
liczba rodzin objętych pracą socjalną	35	58
liczba asystentów rodziny (oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem)	0 (0)	1 (6)
liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	1	11
liczba dzieci do lat 3. objętych w gminie opieką	0	16
liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	0	1
liczba realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka	2	5
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa, bezrobocia i bezdomności	88, 69, 9	77, 54, 4
liczba rodzin pobierających świadczenia pomocy społecznej, świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego	87, 209, 6	77, 150, 8
liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem w formie stypendiów i zasiłków szkolnych	12	8
liczba osób bezrobotnych w gminie	171	138
liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie	8	4
liczba uchodźców objętych wsparciem	68	70
liczba osób korzystających z jadłodzielnicy	0	10
liczba mieszkań komunalnych i lokali socjalnych (oraz wspomaganych)	21 i 0 (0)	25, 5, 3
liczba podmiotów gospodarczych w gminie	530	630

cel strategiczny 3

liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy domowej	21, 0, 17	15, 7, 28
liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjnego	0	11
liczba grup samopomocowych	0	2
liczba rodzin objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego ds. przemocy domowej	9	14
liczba lokali w gminie dla osób doznających przemocy domowej	0	1
liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia	4	6
liczba osób umieszczonych w ośrodkach interwencji kryzysowej	0	4
liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych	0	14
liczba osób skierowanych do udziału w programach psychologiczno-terapeutycznych	0	30
liczba przedsięwzięć gminy w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	2	3
liczba porad udzielonych w gminie w ramach ambulatoryjnej (podstawowej i specjalistycznej) opieki zdrowotnej	28.021	40.000
liczba realizowanych programów zdrowotnych	1	2
liczba stwierdzonych przestępstw	45	68
liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych (w zakresie profilaktyki)	1	2
liczba inwestycji służących poprawie bezpieczeństwa na drodze	2	5

cel strategiczny 4

liczba pracowników GOPS-u (w tym liczba pracowników socjalnych)	9 (3)	10 (3)
liczba pracowników GOPS-u, którzy uczestniczyli w kursach i szkoleniach	7	10

liczba podmiotów ekonomii społecznej w formie przedsiębiorstw społecznych i jednostki reintegracyjnych w gminie (ewentualnie z którymi podjęto współpracę)	0	3
liczba organizacji pozarządowych	25	30
liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych	13	20

Źródło danych: Urząd Miejski w Strzeleczerkach

SPIS TABEL I WYKRESÓW**Tabele:**

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe, energetyczne i osłonowe przyznane w gminie w latach 2020-2022	22
Tabela 2. Kadra GOPS-u w 2022 r.....	31
Tabela 3. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2020-2022.....	32
Tabela 4. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2020-2022	33
Tabela 5. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny oraz dzieci z gminy w pieczy zastępczej w latach 2020-2022.....	35
Tabela 6. Świadczenia wychowawcze przyznane w gminie w latach 2020-2022	35
Tabela 7. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2020-2022.....	36
Tabela 8. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2020-2022.....	37
Tabela 9. Ogólnopolskie Karty Dużej Rodziny oraz Opolskie i Lokalne Kart Rodziny i Seniora przyznane w gminie w latach 2020-2022.....	37
Tabela 10. Podmioty udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy	38
Tabela 11. Formy świadczeń dla osób starszych (65 lat i więcej) udzielonych w gminie w latach 2020-2022	44
Tabela 12. Podmioty lecznicze i punkty apteczne w gminie.....	45
Tabela 13. Podmioty lecznicze spoza gminy, realizujące dla mieszkańców gminy specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgniarską.....	46
Tabela 14. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZON w Krapkowicach do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2020-2022 .	48
Tabela 15. Osoby* z orzeczoną niezdolności do pracy zamieszkałe w gminie, otrzymujące świadczenia wypłacane z ZUS** na koniec 2022 r.	49
Tabela 16. Formy świadczeń dla osób z niepełnosprawnością udzielonych w gminie w latach 2019-2021	50
Tabela 17. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy z problemami uzależnień i przemocy domowej	54
Tabela 18. Placówki oświatowe w gminie.....	56

Tabela 19. Placówki kulturalne w gminie	58
Tabela 20. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie	59
Tabela 21. Podmioty ekonomii społecznej w gminie	61
Tabela 22. Przesłępstwa popełnione w gminie w 2022 r.....	64
Tabela 23. Analiza SWOT.....	82
Tabela 24. Ramy finansowe strategii w latach 2024-2030 (w zł)	104
Tabela 25. Wskaźniki monitoringowe do oceny stopnia wdrożenia strategii	105

Wykresy:

Wykres 1. Osoby w gminie, którym w latach 2020-2022 udzielono pomocy i wsparcia	19
Wykres 2. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2020-2022 przyznano świadczenie.....	19
Wykres 3. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2020-2022 przyznano świadczenie pieniężne.....	19
Wykres 4. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2020-2022 przyznano świadczenie niepieniężne	19
Wykres 5. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2020-2022 (liczba osób w rodzinach)	20
Wykres 6. Mieszkania w gminie w latach 2020-2022	22
Wykres 7. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2020-2022	22
Wykres 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie.....	25
Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2020-2022	26
Wykres 10. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2022 r.....	26
Wykres 11. Mieszkańcy gminy pracujący w gospodarce narodowej w 2022 r.	28
Wykres 12. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2020-2022	28
Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2022 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia	28
Wykres 17. Stopa bezrobocia w powiecie krapkowickim, w województwie opolskim i w kraju w latach 2020-2022 (w %)	29
Wykresy 18-19. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2020-2022	41

Wykresy 20-21. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2020-2022.....	42
Wykres 22. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2022 r. .	47
Wykres 23. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2022 r.....	47
Wykres 24. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2020-2022.....	52
Wykres 25. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2020-2022	53
Wykres 26. Warunki życia w gminie	67
Wykres 27. Problemy najczęściej dotyczące mieszkańców gminy	68
Wykres 28. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	69
Wykres 29. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?	70
Wykres 30. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?.....	70
Wykres 31. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?	71
Wykres 32. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?.....	71
Wykres 33. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?	72
Wykres 34. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?	72
Wykres 35. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie	73
Wykres 36. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?	73
Wykres 37. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?	74
Wykres 38. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy	75
Wykres 39. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?	75
Wykres 40. Czy doświadczyła Pani/doświadczył Pan przemocy?	76
Wykres 41. Czy słyszała Pani/słyszał Pan o osobach w gminie, które doświadczyły przemocy?	76
Wykres 42. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej?	77

Wykres 43. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy	78
Wykres 44. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?	78
Wykres 45. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby z niepełnosprawnością z gminy.....	79
Wykres 46. Jakie działania umożliwiłyby osobom z niepełnosprawnością pełniejszy udział w życiu społecznym?	79
Wykres 47. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?.....	80
Wykres 48. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie.....	80
Wykres 49. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?	81